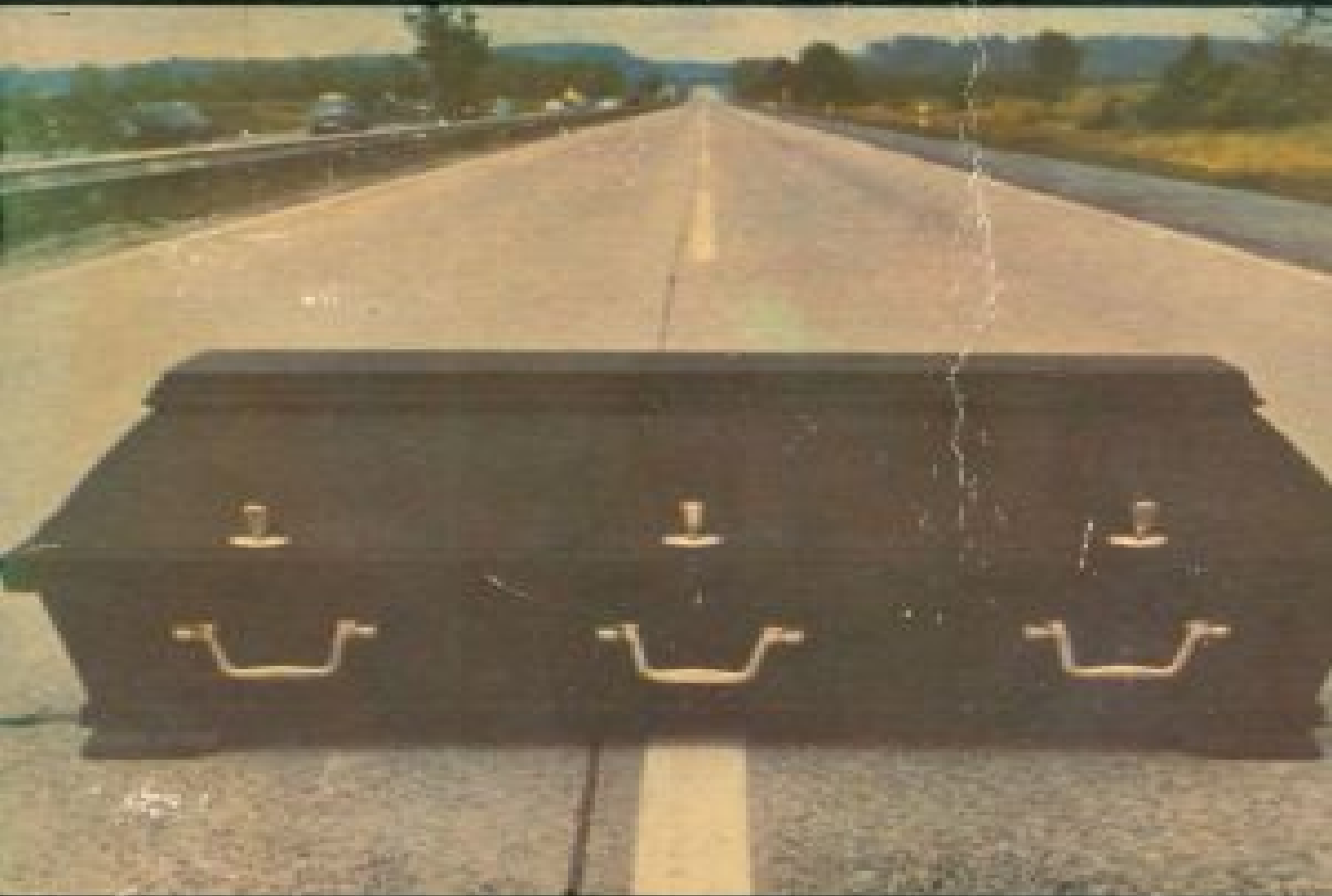


**Milliyet**  
YAYINLARI  
**KARADIZI**

# izmirli dimitrios/a bir tabut



**ERIC AMBLER**

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI

**Kara Dizi: •**

•

Yayın hakkı (Copyright): Milliyet Yayın Ltd. Şti.

•

**Birinci baskı: Mart 1973**

Bu kitap ÖZAYDIN Matbaasında dizilip basılmıştır

ERIC AMBLER

**İzmirli  
dimitrios'a  
bir tabut**

Türkçesi:  
**Rıdvan Ramanlı**

Milliyet YAYINLARI

## **BİRİNCİ BÖLÜM**

### **KAFAYA TAKILAN BİR FİKİR**

CHARLES LATIMER, İngiltere’de siyasalekonomi profesörü göreviyle çalışırken, otuz beş yaşın vardığında, bir yığın ders notundan başka, üç tane de kitap yazmıştı,

Rosenberg’in Nasyonal-Sosyalist fikirleriyle dolu bir kitabı incelerken, sıkıntı çökmüştü üstüne. Bu sıkıntıyı dağıtabilmek için bir polis romanı yazdı.

«**Kanlı Kürek**» yayınlandıktan kısa bir süre sonra büyük başarı kazandı.. Bunu «**Bir De Ve Uç**» ile «**Katilin Kolları**» adlı romanları izledi. Birçok profesör boş zamanlarında polis romanı yazar. Fakat Latimer, bu işten kazanç sağlamayı başaran seyrek kişilerden biri oluverdi. Üniversite yöneticileriyle zaten pek iyi değildi arası.. Günün birinde akademik çevreden büsbütün vazgeçerek, bastı istifayı ve yeni romanım tamamlamak üzere geziye çıktı.

Türkiye’ye geldiğinde altıncı kitabını da bitirmişti. Daha önce bir yıl kadar Yunanistan’da kalmış, iyice dinlenmiş, sonra da bir dostunun övgüsü üzerine İstanbul’un yolunu tutmuştu.

«**Dimitrios**» denilen müthiş adı, ilk olarak İstanbul’da Albay Hakkı’dan işitti.

İstanbul’a vardığında Bayan Chavez’den bir çağrı mektubu aldı. Boğaziçi’nde, kadının köşkünde verilecek dört günlük bir partiye çağrılıyordu.

Bayan Chavez, çok zengin bir Arjantinli tüccardan boşanmıştı. Bu sayede eline geçen parayla Boğaz’da satın aldığı şahane köşte oturuyordu. Köşkün bulunduğu yüksek tepeye çıkmak Latimer’i çok yorduğu halde, göz kamaştıran nefis Boğaz görüntüsü her şeyi unutturdu. Latimer, içki faslına pek yüz vermeden terasa kurulup, doğanın güzelliklerini seyretmeye koyuldu.

Öteki konuklar, Marsilyalı bir karı-koca, üç İtalyan, iki Türk deniz subayı ile eşlerini ve sevgililerini de birlikte getirmiş olan İstanbullu birkaç işadamıydı. Hepsi de durmadan Hanımefendinin özel içkilerinden içip dans ediyorlardı.

Latimer, partinin son günü terasta sessizlik içinde otururken, aşağı yoldan köşke doğru büyük bir otomobilin geldiğini gördü. Otomobil köşkün kapısına varınca, uzun boylu, atletik yapılı, kır saçlı bir adam, şoförün kapıyı açmasına fırsat vermeden dışarı atladı.

Dar alnı, inceuzun burnu, keskin dudakları ile yırtıcı bir kuşa benziyordu yeni gelen. Elli yaşlarında vardı, iyi dikilmiş bir subay elbisesi ve parlak çizmeler giymişti.

Albay Hakkı, kibar davranışlarıyla partidekileri hemen etkilemişti. Erkekleri selâmlarken topuklarını vuruyor, kadınların ellerini öperek iltifat ediyor, bir yandan da Bayan Chavez’in konukseverliğini övüyordu. Albayın, topluluklarla kaynaşma yeteneğini ilgiyle seyreden Latimer, tanıştırılma sırası kendisine geldiği anda büsbütün şaşırıp kaldı. Albay, sağ eliyle Latimer’le tokalaşırken, sol eliyle de omzuna vuruyor:

— Sizinle tanıştığımı çok sevindim, dostum, diyordu.

Bayan Chavez açıkladı:

— Sayın Albay İngilizceyi çok güzel konuşur.

Albay:

— Eh işte, birkaç kelime., diye alçak gönüllülükle ekledi.

Acıyan omzunu ovuşturmakta olan Latimer, Albayın sadece hatırını sorabilmişti.

Partinin canlanması, Albayın gelişiyle birlikte oldu. Çevresini özellikle kadınlar sarmıştı. Bu yüzden Latimer’le Albay pek görüşemediler.

Ancak akşam, yemekten sonra, herkesin poker ve dansa başladığı saatlarda, Albay Hakkı, Latimer’i kolundan tutup balkona sürükledi.

Fransızca olarak:

«Özür dilerim Bay Latimer. Kadınlara laf anlatmaktan sizinle görüşmek imkânını bulamadım,» diyerek, sigara uzattı.

— İçer misiniz?

— Hayır, teşekkür ederim.

— İsterseniz balkonun şu tarafına buyurun. Orası daha sessiz.

Yürümeye başladılar.

— Bay Latimer, sizinle tanışmayı çok istediğim için geldim buraya. Hanımefendi bu akşam burada bulunacağınızı bildirmişti. Ben de sizin gibi ünlü bir yazarla konuşmak fırsatını kaçırmak istemedim.

Latimer, bu övgüye nasıl karşılık vereceğini bilemedi. Albay acaba, kendisini, yazdığı siyasal-ekonomi kitapları için mi, yoksa polis romanları için mi övüyordu?

Albayın sözüne devam etmesi Latimer’in kararsızlığına son verdi.

— Bütün polis ve serüven romanlarının yeni baskılarını Paris’ten getirtiyorum. Başka tarz kitaplardan hoşlanmam. Koleksiyonumu görseniz şaşarsınız. Özellikle İngiliz ve Amerikan yazarlarını beğenirim. Zaten çoğunu Fransızcaya çeviriyorlar. Sizin «**Kanlı Kürek**» adlı romanınızı bir hafta önce edindim. Anlatılamayacak kadar güzeldi. Mösyö, acaba sizi bir öğle yemeğine çağırırsam kabul eder misiniz? Size biraz yardımım da dokunacak sanıyorum.

Latimer, «yardım» sözüyle Albay’ın ne demek istediğini pek anlayamadıysa da, çağırışı geri çevirmedi. Üç gün sonra Pera Palas’ta buluşmak üzere sözleştiler.

Latimer, bu çağrının önemini ancak bir gün sonra anlayabildi. Oteline döndüğünün ertesi akşamı, Londra’da müşterisi bulunduğu bankanın İstanbul şubesi yöneticisi Collinson ile Türkiye hakkında konuşuyorlardı. Latimer söz arasında, Albay Hakkı adında bir haber alma subayını tanıyıp tanımadığını Collinso'n'a sordu.

— Albay Hakkı mı? Sizinle ne ilgisi var?

— Yarın kendisiyle birlikte yemek yiyeceğiz.

Collinson hayret etmişti.

— Ciddî mi söylüyorsunuz? Doğrusu çok şaşıtm. Kendisini yakından tanımam ama, sanırım o

benim dosyayı çoktan tutmuştur. Albay Hakkı, etrafında çok söz edilen, fakat gerçek kişiliği tam bilinmeyen kimselerdendir. Kesinlikle bilinen onun, Ankara'daki siyasal kişiler kadar nüfuzlu olduğudur. Kurtuluş Savaşı sırasında Mustafa Kemal'in en yakın subaylarından biriymiş. İlk mecliste milletvekilliği, İstiklâl Mahkemelerinde de başkanlık yapmış. İçkiye dayanıklılığı ile de ünlüdür. Güya iki şişe viski içtikten sonra bile satranç oynar, yine yenilmezmiş. Nerede tanıştınız onunla?

Latimer, Bayan Chavez partisini anlattı:

— Albayın görevi nedir? Üniformasından pek anlayamıyorum.

— Güvenilir bir kaynaktan duyduğuma göre Millî Güvenlik Örgütü'nün başkanı imiş. Kim bilir, belki öyle değildir. Burada her duyduğumuzun gerçek olup olmadığı kesin olarak belli olmuyor.

Collinson'un söyledikleri Albay Hakkı'nın kişiliğini büsbütün karanlığa sokmuştu. Latimer, ertesi gün Albayla buluşmaya giderken epeyce heyecanlıydı.

Buluşmaya yirmi dakika gecikerek gelen Albay Hakkı, özür dileyerek konuğunu lokanta bölümüne götürdü. «Acele birer viski içsek iyi olur,» diyerek, evrak çantasını sandalyenin üzerine koydu ve garsona seslenerek bir şişe «Johnnie Walker» ısmarladı.

Albay, yemek boyunca, okuduğu polis romanlarındaki kişilerin ruhsal tepkilerinden, katillerin yaptıkları hatalardan söz etti. Viski şişesi bitip, vişneli dondurma yenilirken yavaşça:

— Bay Latimer, size yardım edebileceğimi sanıyorum, dedi.

Latimer'in kafasından çeşitli düşünceler geçti. Acaba Albay kendisine gizli serviste bir görev mi teklif etmek istiyordu? Albay da düşünceye dalmıştı. Sonra bir an başını kaldırdı, hafif bir tebessümle :

— Bay Latimer; gerçek katillerle ilgilenir misiniz acaba?.

## İKİNCİ BÖLÜM

### DİMİTRİOS DOSYASI

LATİMER, yazarlık ününün bir anda kafasından silindiğini, acemileştiğini hissetmişti sanki.

— Evet, dedi, ilgilenirim tabî.

— Bilmenizi isterim ki, polis romanındaki bir katil, gerçek bir katile bakarak, her zaman daha sevimlidir. Polis romanlarında cesetler, şüpheli kişiler, hafiyeler, idam sehpaları vardır. Bu sanatsal bir düzendir. Gerçek katil ise hiç sanatsal değildir. Mesleğim gereği size kesin olarak söyleyebilirim.

Albay, evrak çantasını alıp eliyle üstüne vurdu.

— İşte, gerçek katilin dosyası buradadır. Dimitrios'la yirmi yıldır tanışırız. Onun dosyasıdır bu. İşlediği bir cinayeti biliyoruz. Mutlaka başka cinayetler de işlemiştir, ama onları resmen ispatlayacak durumda değiliz. Tam bir katil tipidir. Kirli, aşağılık ve korkak bir herif. Ahlâk kavramı ile en ufak bir ilgisi bile yok. Cinayet, casusluk ve uyuşturucu madde kaçakçılığı Dimitrios'un hayatında en bol bulunan pisliklerdir. Ayrıca iki önemli suikast ile de ilgilidir.

— Suikastçılık her halde büyük cesaret isteyen bir iştir.

Albay güldü.

— Azizim, Dimitrios tabancayı eline alıp ateş eden kişilerden değildir. Bu tip herifler kendilerini tehlikeye atmazlar. Başkalarını ateşe sürüp, aslan payını kendileri alırlar. Profesyonel işadamıdır bunlar. Cesur ahmaklardan daha akıllıdırlar. Suikast olaylarında zaten önemli olan, kimin düzenlediğidir; tabancayı kimin ateşlediği değil. Bunun en iyi örnekleri de Dimitrios gibi kalleşlerdir. Cezaevinden kurtulmak için en iyi arkadaşlarını ele vermekten hiç çekinmezler. Dimitrios da ötekiler gibi ele geçebilirdi, ama onlardan biraz daha zeki çıktı. Bildiğim kadarıyla hiç bir ülke Dimitrios'u yakalamayı başaramamıştı. Hiç birinin polisinde de fotoğrafı ya da parmak izi yoktu. Fakat onu biz de, Sofya da, Belgrad da, Atina da gayet iyi tanırdı.

— Sanki ölmüş gibi söz ediyorsunuz ondan.

— Evet, Dimitrios öldü. Birkaç gün önce cesedini, bir balıkçı, Hayırsızada açıklarında bulmuş. Akıntıyla sürüklenmiş her halde. Tahminimize göre, bıçaklanarak öldürülüp, Boğaz'dan geçen bir gemiden denize atılmış.

— Böylece cezasını çekmiş sayılır. Hak yerini bulmuş.

— Tam bir yazar gibi konuşuyorsunuz. Her şey polis romanlarındaki gibi düzenli ve sanatlı olmalı, değil mi?

Evrak çantasından bir dosya çıkarıp devam etti:

— O halde dinleyin Bay Latimer, sonra da Dimitrios'un hayatında sanatla ilgili bir taraf bulunup bulunmadığına siz karar verin.

Okumaya başladı:

— «Dimitrios Makropulos.» Bu; onu evlât edinen ailenin soyadı mıdır, yoksa kendisinin soyadı mıdır, asla anlayamadık. Zaten genellikle küçük adı Dimitrios'la tanınmıştır. «Dimitrios Makropulos. Yunanistan'ın Larissa kentinde 1889 yılında doğmuş. Bebekken kilise kapısına bırakılmış. Anababası bilinmiyor. Yunan uyruğuna kayıtlı ve Yunanlı bir aile tarafından evlât edinilmiş. Yunan makamlarında sabıka kaydı var. Fazla bilgi elde edilememiştir.»

Albay, dosyayı bırakıp, Latimer'e dikkatle baktı.

— Bunlar, bizim kendisiyle ilgilenmeye başladığımız tarihten önce geçmiş olaylardır. Kuvvetlerimizin İzmir'i Yunanlılardan geri almasından birkaç gün sonra, onun adını orada işittik. İzmir'de, Şolem adında bir Yahudiye, evinde boğazlanmış olarak buldular. Tefecilik yapan Şolem, paralarını odasının döşemesi altında gizliyormuş. Döşeme kırılmış ve paralar alınmıştı. O günler o kadar karışıktı ki, belki de askerî makamlar olayla ilgilenemeyeceklerdi bile. Fakat Şolem'in akrabalarından biri, Arap İdris adlı bir işçi üzerine dikkatimizi çekti. İdris sağda solda fazla miktarda para harcıyor ve herkese, bir Yahudiden faizsiz borç aldığını söylüyormuş. Tahkikat sonucu İdris tutuklandı ve askerî mahkemece idama mahkûm edildi. Bu arada bazı açıklamalarda da bulundu. Dimitrios adlı genç bir Rumla birlikte incir işçiliği yapıyorlarmış. Rum, Şolem'in döşeme altında gizli paralarından İdris'e söz etmiş. Hırsızlığı tasarlayıp, bir gece birlikte Şolem'in evine girmişler. Yahudiye Dimitrios öldürmüştü. İdris'in sanısına göre, Dimitrios, cinayet sonucu eline geçen paralarla birlikte, kendisini bekleyen bir gemiye binerek Yunanistan'a

kaçmış. Nitekim biz de o günlerde Dimitrios adında bir incir işçisinin ortadan kaybolduğunu tespit ettik.

Albay durdu. Bunları hiç dosyaya bakmadan anlatmıştı. Latimer:

— Çok sağlam bir belleğiniz var Albayım, dedi.

Albay gülerek:

— O sırada askerî mahkeme başkanıyım. Bu yüzden Dimitrios olayı hatırımda kaldı. Bir yıl sonra gizli polis örgütünde görevlendirildim. 1924 yılında Edirne’de bir suikast tertibi ortaya çıkarıldı. Suikastı yapacak kişiler Türk olmakla birlikte, onlara para verenler, komşu bir devletin ajanlarıydı. Girişim tam vaktinde haber alınıp bastırıldı. Ne yazık ki yabancı ajanların çoğu kaçmayı başardılar. Bunlardan biri Dimitrios adıyla tanınıyordu.

— Aynı Dimitrios muymuş?

— Evet, Bay Latimer. Bana samimî olarak söyleyin, bu olaylarda sanatsal bir silsile görüyor musunuz? Bu anlattıklarım bir yazarın merakını uyandıracak olaylar mıdır?

— Polisin çalışma sistemi beni hep ilgilendirir. Dimitrios ne oldu? Sonuç nedir?

Albay Hakkı, sandalyesine yaslanıp gürültüyle güldü.

— Ben de sizden bu soruyu bekliyordum. O hikâyenin sonucu yok.

— Peki ne oldu

— Anlatayım. Önce İzmirli Dimitrios ile Edirne’deki Dimitrios’un aynı kişi olduğunu tespit etmek gerekiyordu. Sonra Şolem’in öldürülmesinden sanık Dimitrios Makropulos adlı incir işçisi hakkında tutuklama kararı çıkarıp, yabancı polis örgütünden yardım istedik. Fazla bir şey öğrenemedik. Sadece şu bilgi geldi; Dimitrios, 1923 yılında Bulgar başbakanı İstanbulski’ye karşı düzenlenen suikastla ilgiliydi. Bulgar polisi onun hakkında İzmirli bir Rum oluşundan başka bir şey bilmiyordu. Sofya’da, Dimitrios ile ilgili olan bir kadın sorguya çekilmiş. Kadın, son olarak Dimitrios’tan Edirne damgalı bir mektup aldığım söylemiş. Sofya polisinin bize verdiği eşkâl ile, İzmirli Arap İdris’in Dimitrios hakkında verdiği eşkâl birbirine uyuyordu. Yunan polisi, sabıka kaydı olduğunu bildirdi ve size biraz önce açıkladığım bilgileri gönderdi, iki yıl sonra Dimitrios konusu yine yenilendi. Yugoslav Hükümeti «Dimitrios Talat» adlı bir Türk yurttaşı hakkında bilgi istedi. Basit bir hırsızlık olayı öne sürmüşlerdi ama, asıl neden Belgrad’daki ajanımızın bize bildirdiğine göre. Yugoslav Deniz Bakanlığından çalınan gizli belgelermiş. Küçük adının Dimitrios oluşu, bize İzmirli Dimitrios’u hatırlattı.

Albay, ellerini masa üzerine dayadı.

— Gördüğünüz gibi Bay Latimer, hikâyemde sizin hoşunuza gidecek şeyler az. Ne birtakım esrarlı tertipler var, ne de becerikli bir polis hafiyesi!

— Yoo.. Çok ilgi çekici. Talat meselesi ne oldu?

— Ondan bir şey çıkmadı. Çünkü Talat sadece bir addı ve bir daha da o adı duymadık. Esasen artık bunların bir önemi de kalmadı. Dimitrios elimize geçti. Daha doğrusu ölüsü elimize geçti. Onu kimin öldürdüğünü asla öğrenemeyeceğiz sanırım. Ölümle biten birçok olaylarda olduğu gibi, Dimitrios dosyası da arşive girecek ve orada tozlanıp kalacaktır.



— Bir de eroin kaçakçılığından söz etmiştiniz?

— Evet. Sanırım ki Dimitrios, eroin kaçakçılığından büyük bir servet kazandı. Bu da başka bir fasıl. Belgrad olayından üç yıl sonra yine Dimitrios'un adını duymuştuk. Bizimle pek ilgisi olmadığı halde, dosyasına ekledik.

Tekrar dosyayı açan Albay, konuşmasına devam etti:

— 1929 yılında, Milletlerarası Uyuşturucu Maddeler Komitesi, İsviçre sınırında yakalanan büyük bir eroin partisi hakkında Fransız Hükümetinden bir rapor almıştır. Sofya'dan gelen bir trenin yataklı vagonuna eroin saklanmış. Olayın sorumlusu olarak kondüktörlerden biri yakalanıyor. Adamın ifadesine göre, eroini, tanımadığı birisi Sofya'da kendisine vermiş, Paris istasyonunda da eşkâli verilen birisine devredecekmış. Paris'te istasyona gelen adam da tutuklanıyor. O da önceden tanımadığı başka birisinden söz ediyor. Böylece Fransız polisi zincirleme altı kişiyi ele geçirmekle birlikte, asıl örgütü ortaya çıkaramıyor. Sadece, örgütün başının Dimitrios adında biri olduğunu tespit ediyorlar. Daha sonra Bulgaristan'da gizli bir eroin laboratuvarı bulunuyor. 330 kilo eroin yakalanıyor. Daha sonraları Fransız polisi Dimitrios'a gönderilen bazı eroin partilerini yakalıyorlarsa da, kendini bir türlü ele geçiremiyorlar. Dimitrios'un bu işten büyük bir servet yapmış olması gerekir. Bir süre sonra, Dimitrios eroin işinden çekiliyor. Polis yetkilileri, çetenin diğer elemanlarının kimliklerini bildiren bir ihbar mektubu alıyorlar. Ve bütün suçlular toplamıyorlar. Yakalananlardan bazuarı, cezaevinden çıkar çıkmaz Dimitrios'u öldüreceklerini gazetecilere açıkça söylüyorlar. Polis ancak Dimitrios'un Paris'te 17. Bölgede bir apartman dairesi olduğunu öğreniyorsa da, yapılan araştırmalarda ne daire, ne de sahibi bulunabiliyor.

— Dimitrios hakkında en son bilgileriniz bunlar mı?

— Hayır... Eroin çetesinin yakalanmasından bir yıl kadar sonra bir Hırvat, bir Yugoslav politikacıyı Zagreb'te öldürmek istedi. Suikastçı ifadesinde tabancayı Roma'da Dimitrios adlı birinden aldığını söylemiş. Eğer bu bizim İzmirli Dimitrios ise, demek ki eski mesleğine dönmüştür. Çok iğrenç bir tip, değil mi?

— Hiç bir polis örgütünde Dimitrios'un fotoğrafını bulamadığınızı söylemişsiniz. Peki, denizde bulunan cesedi nasıl teşhis ettiniz?

— Ceketinin iç cebine dikilmiş bir kimlik kartı bulduk. Lyon kentinden Dimitrios Makropulos adına verilmişti. Karta yapışık bir de fotoğraf vardı. Kimlik kartını Fransız makamlarına gönderip sorduk. Gelen cevapta sahte olmadığını bildirdiler.

Albay, dosyayı kapayıp çantasına koyduktan sonra ayağa kalktı:

— Yarın Dimitrios dosyasının son sayfasını yazacağız. Morga kendim gidip cesedi muayene edeceğim. Sıkıcı bir görev ama, ne yaparsınız. Otomobilim kapıdadır; sizi de gideceğiniz yere bırakabilirim.

Latimer, bir an duraklayarak konuştu:

— Albayım, sizden küçük bir ricam olacak.

— Buyurun, emrinizdeyim.

— Dimitrios'un cesedini görmek isterdim. Acaba sizinle birlikte morga gelebilir miyim?

— Bence bir sakınca yoktur. Yeter ki siz rahatsız olmayın.

— Hayatımda hiç bir morg ve ceset görmedim. Bir poüs romanı yazan böyle şeyleri görürse faydalı olur.

— Haklısınız tabii... Sizi sonradan rahatsız etmemek için hemen şimdi morga gidebiliriz.

Nuruosmaniye civarındaki morg küçücük bir binaydı. Bir polis memuru gelenlere yol gösterdi. Öğle sıcağı morgun madenî duvarlarını kızdırmıştı. Latimer, buraya geldiğine neredeyse pişman olacaktı.

Polis memuru elindeki anahtarla kapıyı açtı. Kötü kokulu sıcak bir hava Latimer'in etrafını kapladı.

Girdikleri yerde pencere yoktu. Büyük bir elektrik ampulü ortalığı aydınlatıyordu. Latimer terlemeye başladı:

— Çok sıcak.

Albay umursamazlıkla cesetleri gösterdi.

— Bunlar sıcaktan hiç yakınmıyorlar.

Polis memuru, cesetlerden birinin örtüsünü açtı. Albay, alışkın adımlarla cesedin yanına yaklaştı. Latimer de onu izledi.

Masanın üstüne yatırılmış ceset, elli yaşlarında bir adama aitti. Kısa boylu ve geniş omuzluydu. Elbiselerini çıkarıp, ayakucuna koymuşlardı. İç çamaşırlar ve deniz suyunun etkisiyle rengi solmuş mavi bir elbise. Kurumuş ayakkabılar.

Latimer, ölünün yüzünü görebilmek için biraz yaklaştı.

Gözler açık, ağız aralıktı. Çehre, Latimer'in sarısı gibi zayıf değil, topluca bir yuvarlaklıktı. Fakat onu bir zamanlar Dimitrios Makropulos yapan şeytansı zekâ ve sinsi ruh kaybolup gitmişti.

Polis memurunun yaptığı Türkçe açıklamayı Albay, Latimer'e çevirdi.

— Doktor raporuna göre, denize atılmadan önce öldürülmüş. Ölümüne, midesinden aldığı bıçak yarası sebep olmuş.

— Elbiseleri hangi ülkeden alınmış acaba?

— Elbiseyle ayakkabılar Yunanistan'dan, öteki ufak cep eşyaları Lyon'dan alınmış. Ucuz cinsten şeyler hepsi.

Latimer, Dimitrios'un ölüsüne baktı. Tefeci Yahudiyi gözünü kırpmadan öldüren demek bu adamdı. Birçok suikastta parmağı olan, uluslararası casus, büyük uyuşturucu madde kaçakçısı... Sonunda kendisi de başka bir katilin bıçağı ile ölmüştü. Büyük serüven İstanbul morgunda bitiyordu. Yıllarca önce kaçtığı ülkeye dönmüştü. Yıllar boyu her türlü kötülüğün sembolü olan Dimitrios, şimdi yapayalnız ve tehlikesiz bir durumda yatıyordu.

Albay ile polis memuru gerekli kâğıtları dolduruyorlardı.

Dimitrios'un kazandığı büyük servet acaba ne olmuştu? Paraları kumarda mı kaybetmiş yoksa kadınlarla mı yemişti? Albay Hakkı'nın Dimitrios dosyası acaba eksiksiz mi idi? Daha başka cinayetler işlemiş miydi? İstanbul'a neden dönmüştü?

Bütün bu soruları Albay'dan sormak faydasızdı. Türkiye sınırları içinde çalışan Albay Hakkı'nın, Dimitrios gibi uluslararası bir serserinin hayatını bütünüyle bilmesi imkânsızdı. Buna rağmen Albayın dosyası, hareket noktası olarak gerekli ve faydalıydı. O dosyadan başlayarak İzmir'de, Sofya'da, Belgrad'da, Edirne'de, Paris'te, Lyon'da Dimitrios'un hayatı izlenebilirdi.

Birdenbire heyecanlandı Latimer. Böyle bir işe nasıl girişmeliydi? Koskoca Avrupa'da Dimitrios'un bıraktığı izleri bulabilir miydi?

Polis memuru ile işini bitiren Albay Hakkı göz göze geldiler. Albay, Latimer'e sordu:

— Başka bir isteğiniz var mı?

— Yok, teşekkür ederim.

Albay, cesedin saçlarından tutarak, başını kaldırdı.

— Şu iğrenç şeytana bakın. Onun adım yirmi yıldır iştirim, fakat ilk defa bugün karşılaştık. Hayatını bütünüyle bilmek isterdim. İşlerim çok olmasaydı, Avrupa'yı dolaşır, Dimitrios'un hayatındaki karanlık noktaları aydınlatırdım.

Albay elini çekince, cesedin başı masaya çarptı. Polis memuruna işaret etti:

— Tabuta ne kadar çabuk girerse, o kadar iyi olur.

Latimer'le birlikte morgtan kol kola çıktılar.

— Bay Latimer, yurdumuzun başka yerlerini de görmenizi tavsiye ederim. Sözgelişi İzmir çok güzel bir şehirdir. Şehrin civarındaki tarihî yerler de harikadır.

Latimer, Albav'a kuşkuyla baktı. Albay Hakkı'nın yüzü ciddî, fakat bakışları alaylı gibiydi.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1922 YILI

26 AĞUSTOS 1922 sabahı 5.30'da Mustafa Kemal Paşa komutasındaki Türk Millî Orduları Yunan cephesine saldırıya geçtiler. Dumlupınar saldırı alanı İzmir'e 200 mil uzaklıktaydı. Hatları yarılan Yunan ordusu, ertesi sabah İzmir'e doğru çekilmeye başlamıştı. Çekilme harekâtı birkaç gün için bir bozguna dönüşmüştü. Millî Orduyla baş edemeyen Yunanlılar, yolları üzerindeki silahsız Türk köylüsünü öldürmeye, Alaşehir'den İzmir'e kadar önlerine çıkan Türk köylerini yakmaya başladılar. Yunanlıların peşini bırakmayan Türk Ordusu, sağ kalan köylülerin de yardımlarıyla, 9 eylül 1922 sabahı İzmir'e girdi.

On beş günden beri İzmir'e kaçıp, toplanmakta olan Hristiyan halk, kentin Rum ve Ermeni nüfusunu çoğaltmıştı. İzmir'e sığınanlar, kendilerini Yunan ordusunun savunabileceğini sanmışlardı. Oysa ki Yunan ordusu yok edilmiş, kapana kısılan Hristiyanlar büyük bir paniğe kapılmışlardı.

Kente giren Türk kuvvetleri Ermenistan Savunma Komitesinin kayıtlarını ele geçirmişlerdi. Kayıtlarda adı yazılı olanları tutuklamak için 10 eylül akşamı bir kıta asker Ermeni mahallesine girdi. Fakat Ermeniler, Türk askerinin üzerine ateş açarak, ortalığı büsbütün karıştırdılar.

Dimitrios bukargaşalık günlerini yaşamış, Arap İdris'le birlikte Şolem'i soyup öldürmüştü. Ele

geçirdiği paralarla da Yunanistan'a kaçarak, yıllarca sürecekt büyük serüvenine başlamıştı.

Latimer, İzmir'e trenle girerken, on altı yıl önceki olayları düşünüyor, Dimitrios'un geçmişini araştırmak merakına kendisi de şaşıyordu. Bununla birlikte hiç bir şey öğrenmese bile, sadece İzmir'i görmek bile yol yorgunluğuna değdi.

İyi bir otel bulup yerleşti. Çantalarını açtı. İzmir'deki işlerini tasarlamaya koyuldu.

Ertesi sabah otel yöneticisinden bir tercüman bulmasını rica etti. Fedor Muişkin salık verildi.

Fedor Muişkin, altmış yaşlarında, kısa boylu, gururlu bir Rus'tu. Ticarî mektuplar çevirerek, limana gelen yabancı gemicilere rehberlik ederek hayatım kazanıyordu. Menşevik olduğundan 1919'da Odesa'dan kaçmış, bir daha da Rusya'ya dönmemişti.

Muişkin, kendisinin iyi bir tercüman olduğunu söylüyordu. İngilizcesi doğruydu ama, argosu bolcaydı. Latimer'e:

— İşinizi hem temiz yaparım, hem de sudan ucuz, dedi.

— Bir Rumun izini bulmak istiyorum. 1922 eylülünde İzmir'den kaçmış.

— 1922'de mi? Oho.. O yıl buradan kaçan Rumların haddi hesabı yok.

— Söz ettiğim Rum, bir mülteci vapuru ile kaçmış. Arap İdris adında birisiyle birlikte, burada bir Yahudi'yi öldürmüşler. Yahudi tefecilikle geçinen Şolem adında biri. Arap İdris yakalanmış, Rum Dimi trios kaçmayı başarmış. Bu olaya dair mahkeme zabıtlarını görebilir miyiz acaba?

Muişkin, dikkatle baktı Latimer'in yüzüne:

— Dimitrios mu dediniz?

— Evet.

— 1922'de?

Latimer umutlandı.

— Evet... Tanıyor musunuz yoksa Dimitrios'u?

— Hayır... Şey, bu çok yaygın bir addır da... Polis arşivlerini araştırmak için izin aldınız mı?

— Maalesef, işte buna bir çare bulmanızı rica edecektim sizden. Belki mesleğiniz dışında bir iş ama, yardımınız olursa çok sevinirim.

Muişkin düşünceli ve duraklayarak konuştu:

— İngiliz viskonsülüne gidip meseleyi ahlatsanız... Peki ama bu zabıtları niçin görmek istiyorsunuz? Böyle işlere pek burnumu sokmak istemem... Polis her şeyden kuşkulandır. Eğer işin içinde bir dümen yoksa, sadece bir hukuk meselesiyse, başka. Bir tanıdığım var, o ucuz tarafından halleder bu işi.

— Evet, zabıtları görmek isteyişim tamamen bir hukuk meselesiyle ilgili. Viskonsiile filan gitmeden bu işi halledebilirsek, daha rahat olacak galiba.

— Hatırlı bir dostum vardır. Onunla bir görüşeyim hele. Polisler aksi insanlardır. Doğrudan doğruya ben gitsem, işi yokuşa koşarlar. Şunu bilin ki benim için müşteri daima haklıdır.

— Çok nazıksınız.

— Estağfurullah, görevimiz. Esasen ben İngilizlerle iş yapmayı severim. İşin regulasm bilirsiniz. Masraftan da kaçınmazsınız.

Belli bir para üzerinden anlaşarak ayrıldılar.

Ertesi gün öğleye doğru Latimer viskisini içerken, Muişkin nefes nefese otele geldi. Latimer'in masasına koşar gibi giderek, bir sandalyeye oturdu ve terlemiş yüzünü mendille silmeye başladı.

— Sıcak müthiş.. Epeyce yoruldum.

— Halledebildiniz mi?

Muişkin, başıyla onaylayarak, cebinden bir tomar kâğıt çıkardı.

Latimer sordu:

— Ne içersiniz azizim?

— Eh, bir tek rakı parlatsak hiç fena olmayacak.

Garson sipariş edilen rakıyı getirirken, Latimer, merakla kâğıtları incelemeye koyuldu.

Evrakın çevirisi on iki sayfaydı. Dikkatle okumaya başladı.

### «Türkiye B. M. M. Hükümeti

### İstiklâl Mahkemesi»

«18.6.1922 tarihinde mahkeme başkan vekili Binbaşı Ziya Hakkı'nın huzurunda tutulan zaptın özetidir.»

«Yahudi Zakari, yeğeni Şolem'in öldürülmesinden, incir işçisi Bucalı Mehmet oğlu İdris'ir sorumlu olduğunu iddia ediyor. Zakari bir kahveye gittiğinde (Arap) İdris'e rastlamış. Sarhoş bir durumda olan İdris, cebindeki Yunan paraların ı herkese gösterip, bunları Yahudi Şolem'den faizsiz olarak aldığını söylüyormuş. O anda Zakari bir şeyden şüphelenmemiş, fakat sonradan cinayeti öğrenince gidip polise ihbarda bulunmuş.»

«Kristal Bar sahibi Ali oğlu Abdülhak'ın ifadesi: Arap İdris, 700 drahmi kadar tutan Yunar paralarını ortaya çıkardı ve bunları Şolem'den faizsiz aldığını söyledi. Şolem'in cimriliğini bildiğim için bu işe çok şaştım.»

Öteki tanıkların ifadeleri de birbirini tutuyordu. İdris ise her şeyi inkâra devam ediyordu. Fakat sonunda mahkeme kendisini idama mahkûm etmişti.

Latimer bir an Muişkin'e baktı. Rus'un kadehi boşalmıştı.

— Rakı serinlemeye iyi gelir.

— Bir kadeh daha ister misiniz?

— İçeriz tabîî.. Nasıl, kâğıtlar tamam mı?

— Tamam gibi görünüyor. Belki deliller biraz zayıf ama..

Muişkin, aldırmazlıkla omuzlarını silkip gelen garsona rakı ısmarladı. Latimer okumaya devam etti.

«Katil Mehmet oğlu İdris'in Nöbetçi Subayı ve diğer tanıklar huzurunda yaptığı itiraf.»

«Kur'an, yalan söyleyen rahata kavuşmaz der. Kendimi darağacından kurtarmak için şimdi itirafta bulunuyorum. Tann'nın birliğine inanarak gerçeği anlatacağım.»

«Şolem'i ben öldürmedim. Onu Dimitrios öldürdü. Dimitrios'u size anlatacağım, Dimitrios Rumdur. Rumlar için öyleydi. Fakat Müslümanlara, üvey babam Rum olduğu için, kimlik kâğıdım Rumdur, ben de Müslümanım, derdi.»

«Dimitrios, incir işçisiydi. Ama öteki işçilerden hiç biri onu sevmezdi. Dimitrios haindi, küfürlü konuşurdu. Bense arkadaşlarımla iyi geçinirim. Dimitrios'la da arkadaşlık ederdim. Tanrı'nın büyüklüğünü anlatırdım ona.»

«Zafer günü Rumlar, şanlı ordumuzun önünden kaçarken, Dimitrios evime geldi. Kendisini kurtarmam için yalvardı. Güya Müslüman olduğu için Rumlar onu öldüreceklermiş. Onu evimde sakladım. Nihayet kahraman askerlerimiz İzmir'e girdiler. Ama Dimitrios yine ortaya çıkmaktan çekindi. Çünkü elinde üvey babasının Hristiyan kimliği vardı. Kendisini Yunanlı sanacaklar diye korkuyordu. Evimde günlerce kaldı. Sokağa çıktığı zaman da Müslüman gibi giyiniyordu. Günün birinde bana Yahudi Şolem'den söz etti. Herif çok zenginmiş ve paralarını evinin döşemesi altmda saklıyormuş. Bana dedi ki, bu pis çift tefecilik yaparak paraları Müslümanlardan aldı. İntikam almalıyız. Gidip Şolem'i bağlayalım, paraları alalım.»

«Korktum, razı olmadım. Saatlarca beni kandırmaya çalıştı. Müslüman dini için çarpışan cennete gider, dedi. Ne cenneti; şimdi köpek gibi asacaklar beni. Hem de ipimi bir çingene çekecek.»

«O gece Şolem'in evine gittik. Dimitrios kapıya vurdu. (Devriye geldi, evi arayacağız, aç!) dedi. İhtiyar kapıyı açınca, içeriye zorla girdik. Ben döşemeleri sökerken, Dimitrios, Şolem'in ağzını kapıyordu.»

«Paraları göstermek için Dimitrios'a döndüğümde, onun ihtiyarın boğazına bıçağı sapladığını gördüm.»

«Dimitrios, paraları burada paylaşalım, kapıdan ayrı ayrı çıkalım, dedi. Elindeki bıçaktan korktuğum için, peki dedim. Aynen öyle yaptık. Birkaç gün önce bir Rum kaptanla konuşmuştu. Gemiye almak için para istiyorlarmış. Mutlaka o gemiyle kaçmıştır Yunanistan'a.»

«Şolem'i ben öldürmedim. Rum Dimitrios öldürdü! Dimitrios öldürdü! Yalan söylemiyorum. Müslümanım ben! Lâ ilahe illallah Muhammedün Resulullah. Allah için beni affedin.»

Zaptın sonunda İdris'ten, Dimitrios'un tipini tarif etmesi isteniyordu.

«Bakışı gâvur gibidir, ama kendisi gâvur mu, değil mi iyice bilmiyorum. Çünkü gâvurlardan hiç birini sevmezdi. Boyu benden kısadır. Saçları düzdür. Az konuşur. Bakışları soğuk, gözleri kahverengidir. Güçlü kuvvetli değildir ama, herkes ondan korkardı. (İdris'in boyu 1.85 sm.dir.)»

«İncir işçileri arasında tahkikat yapıldı. Dimitrios'u hepsi tanıyorsa da hiç birisi sevmiyordu. Birkaç haftadır ortalıkta görünmüyormuş. Büyük yangında ölmüş olabileceğini ileri sürüyorlar.»

«Cinayet 9.10.1922 gecesi işlenmiştir.»

İdris'in ifadesi oldukça inandırıcıydı.

Dimitrios'un büyük kurnazlıkla hazırladığı cinayet tertibi, Latimer'i büsbütün meraklandırmıştı. Bu esrarengiz adamın bütün marifetlerini ortaya çıkarmak gerekiyordu. Ne diyordu İdris ifadesinin bir yerinde: «Paraları paylaştık. Korktum ama, beni öldürmeye kalkmadı, yalnız güldü.» Dimitrios suçu onun üstüne yıkmış, arkasında hiç bir iz bırakmadan ortalıktan sır olmuştur. ,

Latimer, kâğıtları katlayıp cebine koyduktan sonra, Muişkin'e anlaştıkları parayı ödedi. Sonra ikisi birlikte öğle yemeği için iyi bir lokantaya gittiler.

Muişkin orada da içmeye devam ederek, hayatını anlatmaya başladı. 1918 Odesa; 1919 İstanbul; 1922 İzmir!.. Bolşevikler!.. Vrangel ordusu!.. Kiev!. Yunanlılar hele o Yunanlılar!. Kemalistler!..

Muişkin'in sarhoşluğu gitgide artıyordu. Birden Latimer'in kolunu tuttu. Bir facia oyuncusu edasıyla:

— Ben dolandırıcının biriyim, dedi.

— Sahi mi?

— Evet! (Ağlamaya başladı.) Sizi dolandırdım ben!

— Öyle mi?

— Siz çok iyi kalplisiniz. Ama bu iş için bana verdiğiniz para fazladır.

— Neden fazla olsun?

— Bu bilgileri toplamak için hiç zorluk çekmedim. Hepsi evimde hazır duruyordu. Üç ay önce bir adam gelip beni buldu. Arap İdris dosyasının fotoğraflarını getirmişti. Bunları eski Türkçeden, İngilizceye çevirmemi istedi. Çevirdim ve parasını aldım. Fakat müsveddeler bende kalmıştı. Sonra siz geldiniz, aynı müsveddeleri size sattım!.

— Canım önemi yok.. Yeter ki bilgiler doğru olsun. Peki o adam, İdris'in dosyasını ne yapacakmış?

— Bilmem. Kimsenin dalaverelerine burnumu sokmam.

— Nasıl bir adamdı?

— Fransıza benziyordu.

— Nasıl bir Fransızdı?

Muişkin cevap vermedi. Başını masaya dayamış, sarhoşluktan hastalanmak üzereydi. Bir ara tuvalete kusmaya gitti, bir daha dönmedi.

Latimer otele döndüğünde, balkona çıktı. Ay ışığı bütün körfezi aydınlatmıştı. Kentin bütün ışıkları göz kırptırıyordu. Ilık ılık esen rüzgâr, bahçedeki ağaçların yapraklarını hışırdatıyordu.

Latimer, bir sigara daha yaktı. Muişkin'den ayrıldığından beri hep aynı şeyi düşünüyordu. Fransıza benzeyen adamın «İdris Dosyası» ile ne ilgisi olabilirdi? Yoksa o da mı Dimitrios

olayının peşindeydi?

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAY PETERS

Latimer, Muişkin'le birlikte yemek yediği günün sabahı, odasında, Dimitrios hakkında topladığı bilgileri sınıflandırıyordu.

Zaman	Yer	Konu	Kaynak
1922 Ekim.....	İzmir.....	Şolem.....	Polis arşivi
1923	Sofya.....	İstanbuliski	Alb. Hakkı
1924	Edirne.....	Suikast teşebbüsü	»
1926	Belgrad.....	Fransa he. Casus.	»
1926	İsviçre.....	Talat adına pasa.	»
1929—31(?) ....	Paris.....	Eroin kaçaklığı	»
1932	Zagreb.....	Hırvat suikasti	»
1937	Lyon.....	Kimlik kartı	»
1938	İstanbul.....	Cesedinin bulun.	»

Bu sınıflamadan kolaylıkla anlaşıldığı gibi, Dimitrios, Şolem'i öldürüp İzmir'den kaçmış, altı ay sonra da Sofya'da, Bulgar Başbakanına hazırlanan suikast işine karışmıştı. Dimitrios eğer bir Yunan vapuruyla İzmir'den kaçmışsa, önce Pire ve Atina' ya gitmiş olacaktı. Oradan da her halde Sofya'ya geçmişti.

Şimdi en doğru hareket, Atina'ya gitmek ve Dimitrios'un izini orada bulmaya çalışmaktır. O zamanlar Türkiye'den kaçıp, Yunanistan'a sığınan mülteciler hakkında her halde Atina da bir sicil tutmuştu. Latimer'in orada önemli mevki sahibi dostları vardı.



TÜRK MİLLÎ ordusunun İzmir'e girişini izleyen günlerde sekiz yüz binden fazla Yunanistan'a gitmişti. Vapurların ambar ve güvertelerine balık istifi yığılmış olan bu topluluk, yolculuk için büyük paralar ödemişlerdi. Kendileriyle birlikte büyük miktarda tifüs ve çiçek mikrobi da götürerek.

Yunanistan, savaştan bitkin bir durumda çıktığı için, mültecileri ancak acele olarak kamplara yerleştirebilmişti. Sağlam bir yardım örgütü kurulamadığından mülteciler, soğuk ve açlıktan ölüp duruyorlardı. Bunun üzerine Milletler Cemiyeti yüz bin franklık yardım yaptı. Yiyecek, giyecek ve ilâç dağıtıldı. Hastalar tedavi edildi.

Bunları Latimer'e anlatan, Siantos adında Atinalı bir arkadaşı, bir noktayı aydınlatamıyordu.

Sonra da sordu:

— Mültecilerle ilginizin sebebi nedir?

— Bir roman yazıyorum. Aralarında bulunan ve bugün ölmüş olan bir katilin kaydını merak



ediyorum.

Aradan bir hafta geçtikten sonra Siantos, böyle bir sicilin belediye arşivinde bulunduğunu söyleyerek, görmek için izin sağladı.

Arşiv memuru:

— Dimitrios Makropulos mu? Bu adda birisi kayıtlarımız arasına girdiyse derhal buluruz.

Memurla birlikte, mermer merdivenlerden en alt kata indiler. Duvarlara çelik dolaplar sıralanmıştı. Memur bir dolabın çekmecesini çekerek açtı. Gözün içindeki zımbalı kartları karıştırdıktan sonra: «Evet...» dedi. «Dimitrios.. Bu kişiyle ilgili bir kayıt varsa, on altı numaralı dolaptadır.»

Fakat o dolapta da bir şey bulamadılar. Memur bu defa başka bir dolapta aramaya başladı. Latimer' in akıma bir şey geldi:

— Bir de Talat adına arayalım.

— Talat mı Türk adı değil mi bu?

— Evet, öyle ama, siz bakın bir kere.

— O zaman yirmi yedi numaralı dolap.. Siz bu kişinin Atina'ya geldiğini iyi biliyor musunuz? Birçokları Selânik'e gittiler.

Latimer cevap vermedi. Memur tekrar delikli kartonları karıştırmaya başladı. Birdenbire heyecanlandı.

Latimer:

— Buldunuz mu?

Memur, dolaptan çıkardığı kartı uzattı.

— İşte bir Dimitrios size.. Ama incir işçisiymiş. Soyadı da Taladis.

— Bakabilir miyim?

Latimer kartı aldı. Dimitrios Taladis ha?.. İşte Albay Hakkı'nın bilmediği bir nokta! 1926'dan önce Dimitrios, Talat adını kullanmamış mıydı? Şüphesiz ki oydu bu.. Ta kendisi...

Kartı inceledi. Albay Hakkı'nın bilmediği ufak tefek şeyler daha vardı.

— Karttaki bilgileri kopya edebilir miyim?

— Elbette. Gördüğünüz gibi, her şeyin çaresini bulan tek sır örgütlenmedir, örgütlenme ve sabır... Başında bulunduğum bu daire hizmet esası üstüne kurulmuştur. Ama sizi burada yalnız bırakamam, tüzüğe aykırı olur.

Latimer, örgütsever Yunanlı memurun yanında karttaki bilgiyi kopya etmeye koyuldu.

Numara T. 53462

Millî Yardım Örgütü

Göçmen Bölümü: Atina

Cinsiyeti: Erkek

Adı ve Soyadı: Dimitrios Taladis

Doğum Yeri ve Tarihi: Selânik, 1889

İşi : İncir işçisi

Anası ve Babası: Ölü

Kimlik Kartı: Kayıp

Milliyeti: Yunanlı

Giriş Tarihi: Ekim 1922

Nereden Geldiği: İzmir'den.

Sağlık Muayenesi Sonucu: Sağlam

Düşünceler: Hiç parası yok. Taburia kampından ayrıldı. Geçici kimlik kartı verildi.

NOT: Kendi isteğiyle 29 kasım 1922'de Taburia Kampı'nı terk etti. 30 kasım 1922'de hırsızlık ve öldürmeye teşebbüsten hakkında tutuklama kararı verildi. Deniz yoluyla kaçtığı sanılıyor.

Taladis'in, Dimitrios olduğu apaçıktı. Doğum tarihi, Albay Hakkı'ya gönderilen tezkeredekine uyuyordu. Yalnız doğum yeri değişmişti, Türklerdeki dosyaya göre Larissa'da doğmuştu. Acaba neden doğum yerini değiştirmeye gerek görmüştü? Doğum yerini bildirip, bildirmemesinin ne önemi vardı?

1889 Selânik? Neden Selanik? Sonra birden hatırına geldi Latimer'in! 1889 yılında Selânik Osmanlı İmparatorluğu'na bağlıydı. O yıllardaki kimlik kayıtlarının Yunan makamları tarafından kontrol edilmesi ihtimali de azalıyordu. Her şeyi inceden inceye hesaplayan Dimitrios, acaba neden Taladis adını almıştı? İzmir'de Dimitrios Makropulos adına verilmiş olan kimlik kartının kaybolması da gayet normaldi. Çünkü o ad altında Yunan polisinde sabıka kaydı vardı. Yunanistan'a geliş tarihi, İzmir'deki mahkemenin tarihine uyuyordu. Öteki mülteciler yolda hastalanırken, o cebinde bol para Pire'ye kadar rahat bir yolculuk yapmıştı.

«Deniz yolu ile kaçtığı sanılıyor.» Elindeki geçici kimlik kartı ile deniz yolundan Bulgaristan'a gitmesi daha kolaydı. Çünkü karadan geçmeye kalksa, Yunan sınır muhafızları engel olacaktı. Fakat Milletlerarası Yardım Komitesi'nin verdiği geçici kimlik kartını Bulgar makamlarının Kabul edeceği muhakkaktı. Latimer, kartı geri verdi memura, Dimitrios'un serüvenlerini düşünerek oteline döndü.

Şimdi önce Sofya'daki olayı aydınlatmak gerekiyordu. Birinci dünya savaşından sonra Bulgaristan' da gelişen siyasal olayları düşünmeye çalıştı. 1923 yılında İstanbulski, liberal fikirli bir hükümetin başına geçmişti. Kendisine karşı bir suikast teşebbüsü olmuş, ondan sonra Devrimci Makedonya Komitesi'nin öncülüğünde bir hükümet darbesi yapılmıştı, İstanbulski Sofya'dan kaçmış, devrimcilere karşı hareket hazırlarken öldürülmüştü.

Siantos'u akşam yemeğine çağırdı.

— Azizim Siantos, sizden küçük bir ricada daha bulunacağım.

— Benim için bir şereftir.

— Sofya'da tanıdığınız kimse var mı? Bana bir tavsiye mektubu yazabilir misiniz?

Siantos, ak saçlarını karıştırarak güldü:

— Yazarların çok garip merakları var. Neyse, sizin için elimden geleni yaparım. İstedığınız kimsenin milliyeti nasıl olsun; Yunanlı mı, Bulgar mı?

— Yunanlı olsa daha iyi. Bulgarca'yı hiç bilmem.

Siantos biraz düşündü:

— Sofya'da Marukakis adında Yunanlı bir gazeteci tanıdığım var. Kendisi Fransız Haber Ajansı'nın Sofya muhabiridir. Onu şahsen tanımam ama, kendisini tanyan bir dostuma istediğiniz mektubu yazdırabilirim.

Mektubu almak, Yunan çıkış vizesi ve Bulgar giriş vizesi sağlamak bir haftayı buldu. Latimer, bir akşam Siantos'la vedalaşarak Sofya'ya hareket etti.



YOLCU az olduğu için, Latimer, yataklı kompartımanda yalnızca oturup, kafasını dinleyebileceğini ummuştu. Fakat harekete beş dakika kala hamallar bir yolcunun çantalarını getirdiler. Biraz sonra çantaların sahibi kompartımana girdi.

Adam, Latimer'e İngilizce hitap ederek:

— Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, dedi.

Sağlıksız görünüşlü, epeyce şişman bir adamdı bu. İriyarı, biçimsiz bir fil gibiydi. Yüzünde devamlı bir yapay gülümseme vardı. Yanakları ve gözkapakları sarkmıştı. Hayatta çok sıkıntı çekmiş, buna rağmen iradesini kaybetmemiş bir insana benziyordu. Ayrıca tipi Latimer'e, vaktiyle İngiltere'de Kilisesi'nin paralarını çalmış bir papazı da hatırlattı.

— Estağfurullah... Yukarıdaki yatak boş. Beni rahatsız etmeniz bahis konusu olamaz.

Adamın gürültülü nefes alışından gece horlayacağı belliydi. Pencere yanındaki koltuğa yerleşerek, duygulu bir şekilde iç geçirdi:

— Çok naziksiniz. Dünyada artık kibarlık azaldı. Etrafındaki insanları da düşünenleri parmakla sayabilirsiniz.

Kanlanmış gözleriyle Latimer'e baktı:

— Nereye gittiğinizi sorsam ayıp olur mu?

— Yoo... Sofya'ya.

— Sofya'ya mı? Çok güzel bir şehirdir Sofya. Ben Bükreş'e gidiyorum. İnşallah yolculuğumu; boyunca hoşça vakit geçiririz.

Şişman adamın İngilizce cümle yapısı kusursuz olmakla birlikte, telâffuzu epeyce bozuktu. Ara sıra bir cümlemin ortasında duraklıyor, cümlesini düzgün bir Fransızca ya da Almanca ile tamamlıyordu. İngilizceyi her halde kitaptan öğrenmişti.

Şişman adam, çantasından çıkardığı pijama ve terliklerini yatağının yanına yerleştirdi. İşini bitirdikten sonra bir paket Yunan sigarası çıkardı.

— Sigara içsem rahatsız olur musunuz?

— Rica ederim. Teşekkür ederim, ben içmiyorum.

Tren hızını artırmıştı. Kondüktör yatakları yapıp gittikten sonra, Latimer, yarı soyunuk yatağa uzandı.

— Biliyor musunuz, kondüktör sizin bir İngiliz olduğunuzu söyleyince, iyi bir yol arkadaşı bulduğumu anladım.

— Çok kibarsınız.. İngilizceyi de iyi konuşuyorsunuz.

— Dünyanın en güzel dilidir İngilizce. Büyük yazarlarınız var. Ne yazık ki İngilizce olarak her düşündüğümü anlatacak duruma henüz gelmedim. Fransızca'yı daha kolay konuşurum.

— Peki kendi diliniz?

Adam, yumuşak, tombul ellerini açtı. Parmağında bir elmas yüzük parıldıyordu.

— Ben bir dünya vatandaşı sayılırım. Benim için bütün ülkeler ve diller saygıdeğerdir. Keşke insanlar hiç kötülük düşünmeden kardeşçe yaşayabilseler.

Latimer:

— Uyku zamanı geldi, dedi.

Şişman, dua edercesine:

— Uyku Tanrı'nın bize verdiği bir nimettir. (Sonra huşu içinde devam etti.) Adım Peters'tir.

Latimer, aldırılmaz bir tavırla konuştu:

— Bay Peters, Sofya'ya o kadar erken saatte varacağız ki, soyunmaya değmez.

Tavan lambasını söndürüp, battaniyeyi üstüne çekti.

Bay Peters de trenin sarsıntısına karşı düşmemeye çalışarak soyunmaya başladı. Soyunma bittikten sonra güçlükle nefes alarak, üstteki yatağa çıktı. Biraz dinlendikten sonra başucu lambasını yakıp kitap okumaya başladı. Bu arada Latimer uykuya dalmıştı.

Latimer, pasaport kontrolü için uyandırıldı. Sabahın ilk saatlarında Bulgar sınırına gelmişlerdi. Bay Peters kitabını okumaya devam ediyordu. Onun kâğıtları önceden kontrol edilmiş olduğundan, Latimer dünya vatandaşının milliyetini anlayamadı. Tren hareket ettikten kısa bir zaman sonra Bulgaristan'a girdi. Latimer giyindi. Gürültü yapmamaya gayret ederek kapıyı açtı. O sırada ışığını söndürüp, gözlerini kapamış olan Bay Peters'e:

— Affedersiniz, dedi, sizi uyandırdığım için özür dilerim.

Bay Peters, bir palyaço gibi sırıttı:

— Estağfurullah.. Uyumuyordum zaten.. Size bir yer tavsiye edeyim. Sofya'daki en iyi otel Slavianska Bessedadır.

— Teşekkür ederim ama, ben Grand Palae'e'da telgrafla yer ayırttım. Tavsiye ettiler. Orası nasıl bir oteldir acaba?

— Gayet temiz bir oteldir. Rahatlıkla kalabilirsiniz. (Tren yavaşlamaya başlamıştı.) Güle güle Bay Latimer.

Teşekkür ederim. Size de iyi yolculuklar.

Latimer, aceleden, kendi tadını, şişman adamın nasıl öğrenmiş olduğunu düşünmeye fırsat bulamadı.

## **BEŞİNCİ BÖLÜM**

1923 YILI

LATİMER, Sofya'ya geldiği gün öğleden sonra, Fransız Haber Ajansı'ndan Marukakis'i arad. Zeki bir adam olan Marukakis, tavsiye mektubunu okuduktan sonra, kibarca davrandı. Fransızca konuşmaya başladılar.

- İsteddiğiniz bilgiler nedir?
- 1923'teki İstanbulski olayı hakkında bilginiz var mı?

Marukakis düşündü.

- Çok eski bir olay... Biraz araştırma yapmalıyım. Sonra istediğiniz bir saatte buluşalım.
- Akşam yemeği için otelime gelmek lütfunda bulunursanız, sevinirim.
- Hangi otelde kalıyorsunuz?
- Grand Palace'da.

Fakat sonradan Marukakis'in tavsiyesi üzerine, mahallî Bulgar yemekleri yapan bir lokantaya gittiler.

Marukakis sıcak çorbasını içerken konuşmaya başladı:

- Ölmek üzere olan bir toplumda, siyasal ün kazanmış olanlar bilgi ve yetenek sahibi kimseler değildir. Bunlar çoğunlukla cahillerin takdirini kazanan basit zekâlı adamlardır. İstanbulski 1923 ocağında Lozan Konferansından dönünce, partisinde çözülme durumu baş göstermişti. Köylüler İstanbulski'yi tutuyorlardı.

Trakya sınırı yakınındaki Hasköy'de İstanbulski'yi ve Demiryolları Bakanı Atanasof'u öldürmek için bir suikast hazırlanmıştı. O sırada Yugoslav Hükümeti de Devrimci Makedonya Komitesi'nin sınır boyunda yaptıkları saldırıları resmen protesto etti. Aslında iki ülke arasındaki ilişkiler oldukça iyiydi. Ve bu durumu Komiteciler hoş karşılamıyordu. Çünkü Bulgaristan ile Yugoslavya aralarında anlaşıp, Komitecileri ezebilirlerdi.

Böyle bir anlaşmaya engel olmak için Devrimci Makedonya Komitesi, Başbakan İstanbulski'y öldürüp iki ülkenin arasını açmaya karar verdi. Fakat son anda suikast ortaya çıkarıldı. Daha sonra da Komitecilerle ilgisi olmayan bir grup tarafından yapılan hükümet darbesiyle İstanbulski iktidardan düşürüldü.

- Komitecileri paraca destekleyen kimdir, biliyor musunuz?

Marukakis gülümsedi:

- Çeşitli söylentiler vardı. Benim kişisel tespitime göre, gerekli parayı «Avrupa Asya Kredi Bankası» sağlamıştı.
- Ne sebepten sağlamıştı?

— Bu banka, İstanbulski iktidarının para politikasından büyük zararlara uğramıştı. Bundan dolayı da bir çeşit intikam alıyordu.

— «Avrupa Asya Kredi Bankası» nasıl kurulmuştur acaba?

— Monako'da kayıtlıdır. Bu sayede, iş gördüğü ülkelerde vergi vermekten kurtulmuştur. Merkezi Paris olarak gösterildiği halde, asıl çalışma alanı Balkan ülkeleridir. Bulgaristan'daki bazı gizli eroin fabrikalarını bile sermaye olarak desteklemiştir.

— Acaba Hasköy suikastı hakkında etraflı bilgi elde etmek mümkün mü?

Marukakis durakladı:

— On beş yıllık mesele, dedi, Bulgar polisi size hiç bir yardımda bulunamaz. Hem affedersiniz ama, neden öğrenmek istiyorsunuz bunları?

Latimer, İstanbul, İzmir ve Atina'da öğrendiklerini kısaca anlatarak, bir yazar gözüyle Dimitrios ile ilgilendiğini söyledi.

Marukakis:

— Dimitrios'un Bulgaristan'daki hayatı hakkında henüz bir şey bilmiyorsunuz, değil mi?

— Hemen hemen... 1922 yılının aralık ayında Yunanistan'dan kaçmış. Sonra hangi yoldan ise Bulgaristan'a gelmiş. Başbakan İstanbulski suikastına karışmış. Bu olay dolayısıyla Sofya polisi, Dimitrios'la ilgisi olan bir kadını sorguya çekmiş.

— Bu kadın yaşıyorsa ve Sofya'da ise, kendisiyle görüşmek istiyorsunuz her halde.

— Dimitrios'u hayatta iken görmüş bir kimseye henüz rastlamadım. Eğer kadını bulup, kendisiyle konuşabilirsem çok iyi olur. Ne yazık ki adını bile bilmiyorum.

— Polis kayıtlarında adı ve adresi vardır. Ben bir bakayım.

— Size bu kadar zahmet veremem.

— Siz Bulgarca bilmiyorsunuz. Üsteük polis sizden şüphelenir. Gazeteciliğin sağladığı kolaylıkla ben her yere girebüirim. Hem inanır mısınız, Dimitrios'un hayatını ben de merak etmeye başladım.

Latimer, iki gün sonra Marukakis'ten bir mektup aldı:

«Azizim Bay Latimer:

Dimitrios Makropulos'a ait polis kayıtlarından elde edebildiğim bilgiyi, ilişik olarak size gönderiyorum. Göreceğiniz gibi bazı eksiklikler var. Yakında kadını bulacağımızı umarım.

Belki yarın buluşuruz.

Saygılarımla.

**N. Marukakis**

Marukakis'in mektubuna ilaştirdiği arşiv örneği şöyleydi:

Polis Arşivleri  
Sofya 1922 24

Adı, Soyadı.....	Dimitrios Makropulos
Üyruğu.....	Yunan
Doğum Yeri .....	Selanik
Doğum Tarihi.....	1889
Sanatı.....	İncir İşçisi
Giriş.....	Varna, 22 ocak 1922

(İtalyan bandıralı Isola Bella)

Pasaport, Kimlik Kartı. Yardım Komitesi kimlik kartı No. T. 53462. Spetzi kahvesinde polis tarafından yapılan araştırma sırasında, Yunanistan doğumlu Bulgar kadın İrena Preveza ile birlikteydi. Dimitrios Makropulos'un yabancı ajanlarla ilgisi olduğu biliniyor. 7/6/1923'te sınır dışı edilmek üzere yakalandı. Aynı gün A. Vazof'un kefaleti üzerine serbest bırakıldı.

1924 eylülünde Türk Hükümeti, Dimitrios adında, cinayetten sanık bir incir işçisi hakkında bilgi istedi. Bir ay sonra bilgi gönderildi. İrena Preveza sorgusunda, Makropulos'tan, Edirne damgalı bir mektup aldığını söyledi. Ve tipini şöyle tarif etti:

Boy:	1.82 santim
Göz rengi :	Kestane
Renk:	Esmer
Saç:	Koyu ve düz
Belirli özelliği:	Yok

Marukakis sonuna şöyle bir not eklemişti:

«Bu bilgiler basit bir polis dosyasından alınmıştır. Siyasal makamlarda ayrıca gizli bir dosya olabilir.»

Notlardan anlaşıldığı gibi, Bulgar makamları, Dimitrios hakkında bütün bildiklerini Türkiye'ye göndermemişlerdi. Bununla birlikte verilen bilgiler ilginçti. Sözgelisi Yardım Komitesi'nin verdiği kart bazı değişimlere uğramış, Yunanistan'daki «Dimitrios Taladis,» Bulgaristan'da «Dimitrios Makropulos» olmuştu.

İrena Preveza! Önemli bir ipucuydu bu kadın. Eğer yaşıyorsa onu mutlaka bulmak gerekiyordu.

«Yabancı ajanlarla ilgisi olduğu biliniyor,» cümlesi ile ne demek isteniliyordu? Kimdi bu ajanlar? Hangi milletten? Dimitrios'a kefil olan A. Vazof kimdi?

Ertesi gün A. Marukakis telefon etti. Latimer ile buluştular.

— Bazı polis şefleriyle arkadaşlığım sayesinde İrena Preveza'nın yerini öğrendim.

Latimer heyecanlandı:

— Nerdeymiş?

— Çok değil, beş dakika kadar ötede. «Saint Marie» adlı gece kulübünün sahibiymiş.

— Gece kulübü mü?

— Bar gibi bir yer yani. Bayan Preveza yıllarca batakhanelerde çalışmış Yaşlamınca da kendi hesabına bir yer açmış. Halen elli yaşlarında, fakat genç görünümlü bir kadıymış.

— Peki, A. Vazof kimdir, öğrenebildiniz mi?

— Evet, Vazof bir avukatmış.

— Şimdi?

— Üç yıl önce ölmüş. Epeyce para bırakmış. Burada hiç bir akrabası çıkmadığından Bükreş'te yaşayan bir yeğenine kalmış bütün mirası... Vazof, aynı zamanda «Avrupa Asya Kredi Bankası» Müdürlerinden biriymiş.

Latimer:

— Bunlar çok önemli bilgiler!

## **ALTINCI BÖLÜM**

### **BAYAN PREVEZA**

«SAİNT MARİE» gece kulübü dar ve pis bir sokaktaydı. Sokaktaki derin sessizlik insana ürper veriyordu. Fakat bazı kapılar açılıp kapandıkça dışarıya taşan kahkaha ve müzik sesleri ortalıkta dengesiz bir hava yaratıyordu.

Marukakis açıkladı:

— Bu saatlarda henüz tenhadır burası.

Bar ve gece kulüplerinin buzlu camlarla kaplanmış kapılarından dışarıya dağınık ışıklar sızıyordu. Çoğunun üzerine renkli boyalarla numaralan ve adlan yazılmıştı.

Bir kapının önünde durdular. Marukakis iterek açtı. Latimer, para cüzdanının sağlam bir cebinde olup olmadığını kontrol etti, içeriye girdiler.

«Saint Marie» alçak tavanlı, büyükçe bir salondur. Açık maviye boyanmış, duvarlarına sıra sıra boy aynaları yerleştirilmişti. Ayna aralarındaki boşluklara da zevksiz resimler yapılmıştı. İçerdeki müşteriler on kişiyi geçmiyor, köşede küçük bir orkestra çalışıyordu.

Marukakis:

— Daha çok erken, biraz sonra canlanır.

Garson, bir masa gösterdikten sonra bir şişe şampanya getirdi.

Marukakis, Latimer'e:

— Yammzda yeter miktarda para var mı? Bu şampanya için en azından 200 leva isterler bizden.



Biraz sonra iki konsmatris kız masalarına yaklaştı. Marukakis'le, Latimer'e profesyonelce gülümsediler. Marukakis Bulgarca bir şeyler söyledi. Kızlar, yine gülümseyerek omuz silkip uzaklaştılar.

Latimer sabırsızlıkla sordu:

- Bayan Preveza nerede?
- Birazdan iner. İsterseniz onu görmeye yukarıya çıkabiliriz.
- Mademki iner, bekleyelim bari.

Geldiklerinden bir buçuk saat sonra, bar sahibesi hâlâ görünmemiştir. Bu arada salon müşterilerle doldu. Beş kız varyete numaralan yaptılar. Birisi Almanca şarkılar söyledi. Çiftler orkestranın çaldığı neşeli müziğe uyarak üst üste dans ettiler. Hava büsbütün pislenmiş, rahat nefes alınamaz bir hale gelmişti.

Marukakis, Latimer'in kolunu tuttu:

- Galiba bu gelen Preveza, dedi.

Gösterilen yere baktı Latimer. Perdeli kapının önünde bir kadın duruyordu.

Parlak bir elbise giymiş, saçlarını iyi bir berbere yaptırmış, ustaca makyaj yapmıştı. Buna rağmen halinde bir bayağılık seziliyordu. Geniş yüzü ve gösterişli duruşuyla hemen dikkati çekmekteydi. Tanıdığı müşterilere selâm vererek, Amerikan bara doğru ilerledi.

Marukakis, garsonu çağırıp Bulgarca bir şeyler söyledi. Garson, «peki» der gibilerden başını eğip kalabalığın arasından bayan Preveza'ya doğru ilerledi. Preveza, yaşlıca bir müşterisiyle konuşuyordu. Garson, patronunun kulağına fısıldadıktan sonra eliyle Latimer'in masasını gösterdi.

Biraz sonra Bayan Preveza yanlarına geldi.

- Benimle görüşmek mi istiyordunuz baylar?

Pürüzlü, kalın bir sesle, bozuk bir Fransızca konuşuyordu.

Marukakis cevapladı:

- Masamıza şeref verirsiniz çok seviniriz.
- Elbette.

Kadın bir sandalye çekip oturduktan sonra Latimer'e döndü.

— Sizi ilk defa görüyorum Bayım. Arkadaşınızı galiba bir yerde görmüştüm. Yanılmıyorsam gazetecidir. Kulübüm hakkında bir şey mi yazacaksınız yoksa?

Marukakis gülümsedi:

- Hayır Bayan. Bir bilgi almak için konukseverliğinizi kötüye kullanıyoruz.
- Bilgi mi? Hiç kimseye bir faydası dokunabilecek hiç bir şey bilmiyorum.
- Ne kadar sır saklayan bir insan olduğunuzu biliyoruz Bayan. Ama istediğimiz bilgi çok eski yıllarla ilgilidir. 15 yıl önce tanıdığınız, şimdi ölmüş bulunan bir erkekle ilgilidir.

Preveza kahkaha üe gülmeye başladı. Bir süre sonra sustu, hafifçe öksürerek:

— Çok kibarsınız baylar, dedi. Ama on beş yıl önce tanıdığım bir erkeği hatırlayabileceğimi mi sanıyorsunuz?

Marukakis:

— Hafızanıza güveniyorduk. Adını söylersek belki hatırlarsınız. Adı Dimitrios. Dimitrios Makropulos.

Bayan Preveza birdenbire durdu. Hareketsiz ve kara gözleri tek noktaya dikilmiş kalakaldı. Dudaklarının kenarları aşağıya doğru kıvrıldı. Sonra soğukkanlı ve yumuşak bir sesle:

— Sizden hiç hoşlanmadım, dedi. Defolun gidin buradan!

— Fakat...

— Defolun!

Marukakis'le Latimer birbirlerinin yüzüne şaşkın şaşkın bakarak ayağa kalktılar. Kadın eğik başını kaldırdı ve:

— Oturun! Kulübümde rezalet çıkarmak istemiyorum.

Oturdular. Preveza önündeki şişeyi kuvvetli parmaklarıyla mengene gibi kavradı. Latimer, şişenin birinden birinin kafasına ineceğini düşünüyordu ki, kadının parmakları gevşedi ve elindekini masaya bıraktıktan sonra Marukakis'e dönüp çabuk çabuk Bulgarca bir şeyler söyledi.

Marukakis başını salladı:

— Hayır. Polisle hiç bir ilgisi yok. Kendisi bir İngiliz yazarıdır. Bu maksatla bügi topluyor. İki ay önce İstanbul'daydı. Orada Dimitrios Makropulos'un cesedini göstermişler. O da adamın hayatını merak etmiş.

Kadın, heyecanla Latimer'e sordu:

— Ölmüş mü? Emin misiniz öldüğüne?. Cesedini kendi gözünüzle gördünüz mü?

Latimer:

— Evet.. Bıçaklayarak öldürmüşler ve denize atmışlar.

Preveza kuru bir sesle:

— Üzerinden para çıktı mı? diye sordu.

Böyle bir soruyu hiç beklemeyen Latimer, şaşkın şaşkın 'hayır' anlamında başını salladı.

Preveza:

— Pis!, diye söylendi. Eşşeoğlu eşşek! Bana bin frank borcu vardı hergelenin! Hadi bakalım, ikiniz de defolun!. Defolun, yoksa adamlarımı çağırırım.

Fakat Bayan Preveza, tekrar yumuşayıp, yatıştı. Sonra da iki konuğunu yukarı kattaki özel odasına davet etti.

Masasının gözünden bir not defteri çıkardı. Sinirli parmaklarıyla sayfaları çevirerek, bazı bölümleri acele gözden geçirmeye başladı. Bir tarihi yüksek sesle okudu:

— 15 şubat 1923... Benden aldığı bin frank borcu bu tarihte ödeyeceğine yemin etmişti. Ödemedi... Yakında eline büyük para geçeceğini söylüyordu.

Baylar, ben bu herifi sefaletten kurtardım. O zamanlar çok güzel bir genç kızdım. Fotoğrafçılar benim resimlerimi çekip kartpostallara basarlardı. Piyasada kapış kapış satılırdı. Ah o eski günler!. Geçen yıl bütün gençlik fotoğraflarımı yaktım. Geçmiş unutulmalıdır baylar!. Eskiği hatırlamak yüreğimi dağlıyor, insan gününü gün etmelidir.

— Ama Dimitrios kolay unutulur adamlardan değüdi. Hayatımda çok erkek gördüm, yalnız ikisinden korktum. Biri evlendiğim adamdı, öteki de Dimitrios... Kocam zamanla benden bıkınca, benim de ondan korkum geçti.

— Dimitrios bambaşkaydı. Bir kere beni sevmezdi, sevmedi. Üstelik paralarımı da iç etti.

— O günlerde külüstür bir otelde kalıyordum. Aşağılık, serseri yatağı bir yerdi. Otelin ahlâksız patronu, polise rüşvet yedirdiği için yine de bizi rahatsız eden olmazdı.

Bir gün oda kapımın zorlandığını duydum. Kim olduğunu sorunca cevap gelmedi. Kapıyı açtım, eşikte Dimitrios duruyordu. Rumca, «içeriye girebilir miyim?» diye sordu. Dinlenmekte olduğumu, isterse başka bir gün gelebileceğini söyledim. Gülümseyerek, fakat sert bir hareketle kapıyı itip içeriye girdi.

Çok kızdım. Çıkmazsa patronu çağıracağımı söyledim. Fakat o aldırmadı. Sanki kendi evindeymiş gibi gitti masanın başına oturdu. Önce ödünç para istedi. Meteliğim olmadığını söyledim. Bu sefer aç olduğundan söz etti. Ekmek ve sigara verdim. Zıkkımlandıktan sonra biraz ahbap olduk.

— Birkaç gün sonra yanında 5.000 leva para ile geldi. Paranın yarısını bana verdi. Meğer ara sıra ziyaretime gelen zengin erkeklerden birini izlemiş, sonra da karısına bildireceğini söyleyerek, şantaj yapıp ondan bu parayı sızdırmış. Ben para istemiyordum ama, Dimitrios'tan çekindiğim için aldım.

— Sonra bir süre şantaj işine devam etti. Eline geçen paralarla gayet şık giyinmeye başladı. Artık en pahalı gazinolara, kulüplere devam ediyordu. Bu arada siyasete karıştığını da işittim. «Yakında zengin olacağım!» diyordu. Sık sık Sofya dışına gezilere çıkmaya başladı. Bana hiç bir şey söylemiyordu.

— Bir gün nefes nefese heyecanlı bir halde odama geldi. Saçı sakalı uzamıştı. Polis bana bir şey sorarsa, üç günden beri kendisiyle birlikte olduğumuzu söylememi istedi. Oysaki bir haftadan beri onu görmemiştim.

— O sıralarda gazetelerde Başbakana Hasköy' de hazırlanan suikasttan bahsediyordu. Dimitrios' tan kuşkulanıyordum. Yüreğimi bir korku sardı. Derhal otelden ayrıldım, bir dostumun evinde oturmaya başladım. Ayrılırken Dimitrios, birkaç gün sonra Spetzi kahvesinde buluşmamızı istedi. Kötü ünü olan bir yerdi orası. Ne halt edeyim, kabul etmek zorunda kaldım. Para sıkıntısı çektiğini söyleyerek, o gün benden bin frank ödünç aldı. Kahvede buluştuğumuz gün polis baskın yaptı. Onu ikamet tezkeresinden dolayı, beni de onun yanında olduğum için, adlarımızı bir deftere yazdılar. Kahveden çıktıktan sonra ayrıldık. Bir daha da Dimitrios'u görmedim. Bir süre sonra Dimitrios'tan tek bir haber aldım, o kadar. O da Edirne'den yolladığı mektuptu. Daha sonra bir gün, iyi giyimli bir bay gelip beni buldu. 5.000 leva verdi bana. Polis

sorguya çektiğinde, Dimitrios için nasıl ifade vermem gerektiğini söyledi. İşte baylar, hepsi bu..

— Anlattıklarınız bizi çok ilgilendirdi Bayan.

Preveza gülümsedi:

— Geçmiş günlerin çekiver kuyruğunu. Şimdi neşenizi bulmak istiyorsanız, size en güzel kızlarımdan ikisini tanıştırayım.

— İşimiz biraz acele Bayan. Bir gece yine geliriz kulübünüze...

— Beklerim, buyurun.

Aşağı salonda hesap öderlerken önlerine 1100 levalık bir pusula geldi.

Dönüşte, öğrendiklerinin ışığında olayları yorumluyorlardı.

— Vazof, Başbakan İstanbulski'yi öldürtmek isteyen «Avrupa Asya Kredi Bankası» hesabına çalışıyor. Dimitrios da Vazof'un maşası. Vazof ona çok güveniyordu. Preveza'yı ziyarete gidip yalan ifade vermesini sağlayan mutlaka Vazof'tu.

Latimer'in otelinin önüne gelmişlerdi. İnsanın iliklerine işleyen bir soğuk vardı.

— Sofya'dan ayrılıyor musunuz?

— Evet.. Hemen Belgrad'a gideceğim.

— Demek Dimitrios'un peşini bırakmayacaksınız?

— Eh, listedeki eksikleri tamamlamam gerek.

— Belgrad'da Dimitrios hakkında bir şeyler bulursanız bana yazın, olur mu?

— Elbette dostum.

Marukakis'le tokalaşıp ayrıldılar. Latimer oteline girdi.

Odası ikinci kattaydı. Halı döşeli koridorlarda sessizce yürüyerek kapı önüne geldi. Anahtarı çıkarıp kapısını açtı.

Hayret!. Odası aydınlıktı. Elektrik yanıyordu. Acaba yanlış odaya mı girmişti? Hayır, kendi odasıydı! İşte, pijaması sandalyenin üzerine atılmıştı. Her taraf dağılmış, bütün şahsî eşyaları oraya buraya yayılmıştı. Valizindeki birkaç kitabının ciltleri sökülmüş, yatak çarşafları bile kaldmlıp, tortop edilmişti. Çekmeceler açıktı.

Şaşkın şaşkın ilerledi. Banyodan birtakım sesler işitince başını oraya çevirdi.

Banyo kapısının eşiğinde, bir elinde diş macunu, öteki elinde de kocaman bir tabanca tutan Bay Peters tebessüm ediyordu.

## YEDİNCİ BÖLÜM

### YARIM MİLYON FRANK

BAY PETERS, elindeki tabancayı salladı. Kibar bir sesle:

— Lütfen kapıyı kapar mısınız dedi. Eğer sağ kolunuzu uzatırsanız bu işi kolayca yapabilirsiniz.

Tabanca kesin bir şekilde Latimer'e çevrilmişti.

Latimer emre uymak zorunda kaldı. Şimdi gerçek anlamda korku duyuyordu. Herif ateş ederse, kurşunların vücuduna nasıl birer birer gireceğini düşünüyordu. Ellerini kaldırmayı düşündü. Fakat Bay Peters ya bu hareketi yanlış anlayıp ateş ederse? Heyecan ve korku sinirlerini germiştir, birdenbire öfkeyle bağırdı:

— Ne halt etmeye odama girdiniz!

Bir de okkalı küfür savurdu ardından.

İçi rahatladı biraz.. Korkusu azalmış, öfkesi çoğalmıştı.

Şişman adam, tabancalı elini aşağıya indirip yatağın kenarına oturdu. Üzüntülü bir sesle konuştu:

— Biraz müşkül durumda kaldım, kusura bakmayın. Doğrusu bu kadar erken döneceğinizi zannetmemiştim. Gittiğiniz kulüp pek hoşunuza gitmedi anlaşılan. Evet, oralarda Ermeni kızlar boldur. Onlar da fazla çekilmez. Bir süre konuşursunuz, sonra sıkırlar. Neyse, bunları başka sefer konuşuruz.

Elindeki diş macunu tûbünü, komodinin üzerine itina ile yerleştirdi. ,

— Gitmeden önce ortalığı düzeltecektim.

Latimer öfkeyle:

— Kitaplardan ne istediniz Bay Peters? dedi.

— Kitaplar mı? (Üzüntüyle baş salladı.) Evet, vahşice bir davranış... Kitaplar kutsal şeylerdir. Nefis çiçeklerle bezenmiş bir bahçe gibi.. Bilinmeyen diyarlara uçulacak sihirli bir halı gibi.. Çok üzgünüm, fakat mecbur kaldım.

— Neye mecbur kaldınız?

Bay Peters'in dudakları yine acıyla kıvrıldı:

— Açık konuşalım Bay Latimer, lütfedin. Odanızı araştırmamın nedenini siz de benim kadar biliyorsunuz.

Latimer'in öfkesi tekrar korkusuna galip geldi.

— Bana bakın Bay Peters yahut gerçek adınız neyse, size söylüyorum. Yorgunum ve uyumaya ihtiyacım var. Yanılmıyorsam birkaç gün önce sizinle trende beraberdik. Galiba siz Bükreş'e gidecektiniz. Ben de burada treni terk ettim. Bir arkadaşım ile birlikte dışarıya çıkıyorum, otele döndüğüm vakit odamı darmadağın, kitaplarım parçalanmış olarak, elinde tabanca sizi karşımda buluyorum. Aklıma ilk gelen şu; siz ya sarhoşsunuz ya da bir hırsızsiniz! Eğer tabancanız olmasaydı, şimdiye kadar garsonu çağırıp sizi dışarıya attırırdım. Bununla birlikte biraz düşününce şu karara varıyorum. Hırsızlar yataklı vagona binmezler ve kitaplarla ilgili hiç bir davranışları olamaz. Sonra sarhoşa da pek benzemiyorsunuz. Bu defa deli olabileceğinizden kuşulanmaya başladım. Gerçekten deliyseniz, sizin sinirlerinizi yatıştırmaktan ve Tanrı'ya dua etmekten başka çarem kalmıyor. Fakat eğer bir parça aklınız varsa bana durumu açıklayın. Tekrar soruyorum; ne halt etmeye odama girdiniz Bay Peters?

Bay Peters'in nemli gözleri kısık kısık Latimer'e bakıyordu.

— Harika Bay Latimer, bravo! Yalnız rica ederim zile yaklaşmayın. Hah, şöyle durun daha iyi. İçtenlikle konuştuğunuza neredeyse inanacaktım. Ama çabuk toparlandım. Sakın beni aldatmaya kalkışmayın dostum. Böyle bir davranış kibarlık ve terbiye usullerine aykırıdır, ayrıca da boşuna harcanmış bir gayrettir.

Latimer bir adım attı:

— Beni dinleyin...

Tabanca Latimer'in yüzüne çevrildi. Kıpırmızı olan yüzüne gayet tehlikeli bir ifade geldi. Latimer gerilemeye mecbur kalınca, Bay Peters'in yüzü eski neşesini buldu.

— Rica ederim Bay Latimer, biraz açık kalpli davranın. Size karşı kötü duygular beslemediğime güvenebilirsiniz. Sizinle karşılaşmak istemezdim. Ne yazık ki beklenmedik ve biçimsiz bir zamanda geldiniz, başka çaremiz kalmadı. Dimitrios ile niçin bu kadar ilgilisiniz?

— Dimitrios mu?

— Evet Bay Latimer, Dimitrios! Siz yakın doğudan geldiniz. Dimitrios da yakın doğudan gelmişti. Atina'da esaslı bir araştırmaya giriştiniz. Yardım Komitesi'nin arşivlerini incelediniz. Burada, Sofya'da polis kayıtlarını elde etmek için her çareye başvurdunuz. Niçin? Sakin olun, hemen cevap vermeyin. Benim size karşı bir düşmanlığım yok. Bunu iyi bilin. Sadece ben de Dimitrios'la ilgileniyorum ve bundan dolayı peşinizdeyim. Söyleyin bana Bay Latimer, neden aynı ipte cambazlık ediyoruz?

Latimer birkaç saniye cevap vermedi. Bir şeyler söylemek istiyor, fakat başaramıyordu. O kadar şaşırmıştı ki.. Bu dünyada Dimitrios'la ilgilenen tek kişi olarak kendisini görüyor, başka birinin bu konuyla uğraşacağını akli almıyordu. Oysa karşısında tabancayla dikilen bu Bay Peters, dudaklarındaki soğuk gülümsemeyle her şeyi altüst ediyordu. Olacak iş miydi bu? Ama oldu işte...

— Evet Bay Latimer?..

Bay Peters, gülümsemesini kaybetmemiş olmakla birlikte, sesinin sertliğiyle sabırsızlığını da belli ediyordu.

— Eğer sorularınıza cevap istiyorsanız Bay Peters, benim de size soracak bazı sorularım olacaktır. Önce siz bana açıklayın bakalım; kitap ciltlerinin arasında, dış macunu tübünün içinde ne bulmayı umuyordunuz? O zaman ben de sizden hiç bir şeyi gizlemem.

— Sorumun cevabını arıyordum Bay Latimer. Fakat yalnız şu listeyi bulabildim. (Latimer'in İzmir' de hazırladığı liste yi gösterdi.) Kitap sayfaları arasına böyle kâğıtları saklarsanız, daha önemlilerini de ciltlerin içine koymuşsunuzdur diye düşündüm.

— Listeyi oraya saklamak maksadıyla koymamıştım.

Bay Peters bu cevaba aldırmadı. Kâğıdı iki parmağının uçları ile kibarca tutup, salladı.

— Dimitrios hakkında bildikleriniz bundan ibaret mi Bay Latimer?

— Hayır.

— Ah, (Facia oyuncusu sesiyle konuşmaya başladı.) Bu kadar çok şey bilen ve bildiklerini de size söyleyen Albay Hakkı da kim acaba? Bir Türk adı bu. Zavallı Dimitrios da öbür dünyaya giderken İstanbul'dan bilet aldı değil mi? Siz de İstanbul'dan geliyorsunuz?

Latimer başıyla onayladı. Bay Peters'in yüzünde daha geniş bir gülümseme belirmişti.

— Sağ olun Bay Latimer. Anlaşıldı, bana yardım edeceksiniz. Siz de, Dimitrios da, Albay Hakkı da İstanbul'da bulundunuz. Şu listede bir «Edirne'de suikast teşebbüsü,» cümlesi var. Bu konuda açıklama yapmayacak mısınız? Anlaşılan siz Türk polis arşivlerinden bir dosya okumuşsunuz. Öyle değil mi?

— Beni böyle tek taraflı sorguya çekmek size hiç bir fayda sağlamayacaktır. Unutmayın ki sorduğunuz her soruya karşılık bir cevap vereceksiniz. Önce söyleyin bana, Dimitrios ile tanıştınız mı?

Bay Peters, Latimer'i şöyle bir göz ucuyla inceledi :

— Kendinize pek güvenmiyorsunuz galiba, Bay Latimer. Anlaşıyor ki benim bildiklerim sizden fazla. (Tabancasını cebine koyarken ayağa kalktı.) Bana gitmek düşünüyor.

Latimer, renk vermemeye çalışarak:

— Geceniz hayırlı olsun, dedi.

Bay Peters, kapıya yürürken konuşuyordu:

— İstanbul... 1922 İzmir... Aynı yıl Atina... 1923 Sofya... Edirne... Acaba? (Her şeyi anlamış bir tavırla Latimer'e döndü.) Mutlaka yakın günlerde Belgrad'a gideceksiniz Bay Latimer. Yanılmıyorum, değil mi?

Latimer, şaşkınlığını gizleyemedi. Bay Peters'i yalanlamaya da hiç lüzum ve imkân kalmadığını anladı.

Bay Peters iyimser bir sesle:

— Belgrad'ı çok seveceksiniz, dedi. Harika bir şehirdir. Kale Alanı, Terazila'dan görünen manzara kelimelerle anlatılamaz.

Latimer, koltuğun üstündeki çarşaflan yere atarak, Bay Peters'in karşısına oturdu.

— Bay Peters, dedi, İzmir'deyken, on beş yıl önceki polis kayıtlarını okumak imkânını bulmuştum. Ama sonradan öğrendim ki aynı kayıtları benden üç ay önce birisi daha incelemiş. O «birisinin» siz olduğu gerçeğine ne dersiniz?

Şişman adam kısık gözlerini açarak sordu:

— Sorunuzu tekrarlar mısınız?

Latimer tekrarladı.

Bay Peters yine durakladı. Sonra kesin olarak başını salladı:

— Hayır Bay Latimer, ben değildim.

— Fakat siz Atina'da, Dimitrios hakkında araştırmalarda bulundunuz, değil mi Ben büro memuruna Dimitrios'un adını söylerken içeriye giren, sonra da sessizce ortadan kayboluveren

siz değil miydiniz? Ne yazık ki o anda sizi görememiştim. Buraya gelişiniz de rastlantı değil, bilerek idi. Hangi otele ineceğimi bile bir hileyle ağızımdan aldınız. Bunlar geręek değil mi Bay Peters?

Bay Peters, keyifle onayladı:

— Evet, hepsi geręek Bay Latimer. Sizi Atina’da büroyu terk ettiğiniz andan beri izliyorum. Kim ki Dimitrios ile ilgilenir, ben de onunla ilgilenirim. Sizden önce İzmir’e giden kişinin kim olduğunu öğrenemediniz mi?

— Hayır Bay Peters, öğrenemedim.

Şışman adam göğüs geçirdi:

— Yine açık konuşmaktan vazgeçtiniz benimle.

Latimer, sert bir ifadeyle karşısındakinin sözünü kesti:

— Beni dinleyin, apaçık konuşacağım sizinle. Siz benimle alay etmeye çalışıyorsunuz ama, buna izin vereceğimi sanıyorsanız, boşuna gayret. Ne dedim ben size? Siz benim sorularıma cevap verin, ben de sizinkilere cevap vereyim. Oysaki doğru dürüst hiç bir şey söylemediniz. Ölmüş bir adamla neden bu kadar ilgileniyorsunuz? Bunu öğrenmeliyim önce. Dimitrios konusunda benden daha fazla bilginiz olduğunu iddia ediyorsunuz. Olabilir.. Ama bana öyle geliyor ki Bay Peters, bendeki bilgiler, sizinkilerden değerlidir. Öyle olmasaydı benim izimden otel odalarına kadar girmek tehlikesini göze alır mıydınız? Doğrusunu isterseniz Dimitrios’la bu kadar ilgilenmenize de tam bir neden bulamıyorum. Her halde sizin amacınız Dimitrios’un Paris’te kazandığı milyonlar değerindeki servetin nerede olduğunu bulmak. Öyle değil mi? Ne yazık ki boşuna umutlanıyorsunuz. Morgta cesedini ve eşyalarını gördüm. Ucuz cinsten kötü şeylerdi hepsi. Üstelik de cebinden bir kuruş bile çıkmadı.

Bay Peters heyecanlı bakışlarla Latimer’i süzüyordu. Latimer sustu. Bay Peters de hâlâ konuşamıyordu.

— Morgta Dimitrios’un cesedini bizzat gördünüz mü?

— Gayet tabii...

Bay Peters cevap vermedi. Cebinden bir sigara çıkarıp yaktı. Odanın içinde aşağı yukarı dolaşmaya başladı. İstirap içinde sağa sola bakmıyordu. Nihayet konuşmaya başladı:

— Bay Latimer, bir noktada anlaşmamız şarttır. Tartışmayla bu iş yürümez. Maksudınızı anlamalıyım.. Yo., yo.. Lütfen sözümü kesmeyin Bay Latimer. Sizin bildikleriniz benimkilerden değerli olabilir. Ama ben sizi daha da aydınlatacak bir şey söylemeyeceğim. Yalmz bir an için beni dinleyin. Dimitrios hakkında bilgiler edinmek umudu ile Belgrad’a gitmeyi düşünüyorsunuz. Öyle değil mi? 1926 yılında Dimitrios’un Belgrad’da olduğunu ikimiz de biliyoruz. Dimitrios’un o tarihten sonra bir daha oraya gitmediğini size garanti edebilirim. İlginizin nedenini bir anlasam?... Söylemek niyetinde değil misiniz bana?... Peki, ben size bir şey söyleyeceğim. Belgrad’a gitseniz bile, Dimitrios’la ilgili hiç bir şey bulamayacaksınız. Üstelik bu işin üzerine fazla düşerseniz, Yugoslav Hükümeti sizi tutuklatabilir de... İstediğiniz bilgileri size verebilecek bir tek kişi vardır dünyada... Bu kişi de Cenevre yakınlarında oturan bir Polonyalıdır.

— Durum bu... Size onun adresini vereceğim. Ayrıca kendisine hitaben bir de mektup



yazacağım. Bu iyiliği yapacağım. Yalnız bu konuda neden araştırma yapıyorsunuz, önce bana onu söyleyeceksiniz. Sizi Türk polis örgütleriyle işbirliği yapan biri sanmıştım. Kesin olarak anladım ki, değilsiniz. Pasaportunuzda «yazar» olduğunuz belirtiliyor... Bu sıfat birçok anlamlara çekilebilir. Açık söyleyin bay Latimer, kimsiniz, maksadınız .

Biran cevap bekledi. Sonra devam etti.

— Tabii maksadınız para kazanmaktır ama, benim söylediğim başka. Zengin bir kimse olduğunuzu tahmin etmiyorum. Öyle değil mi? O halde basit bir teklifim var. İşbirliği yapalım sizinle... Siz bir şeyler biliyorsunuz, ben birçok şeyler biliyorum. Bilgilerimizi birleştirirsek en azından bir milyon frank, yani beş bin İngiliz lirası elde edebiliriz. Ne dersiniz bu sonuca?

Latimer, soğuk bir sesle cevap verdi:

— Affedersiniz ama, söylediklerinizden bir şey anlayamadım. Zaten anlasam da önemi yok. Yorgunum Bay Peters, bitkin durumdayım. Şimdilik yatağıma yatmaktan başka düşüncem yok. (Yatağını düzeltmeye başladı.) Dimitrios merakımın nedenini anlatmakta bir sakınca görmem. İlk olarak şunu söyleyeyim, merakımın para ile ilgisi yoktur. Polis romanları yazarak geçinen bir yazarım. İstanbuldayken Türk Siyasal Polisinde önemli bir yeri olan Albay Hakkı, bana Dimitrios adlı katilden söz açtı. Tam o günlerde de Marmara denizinde cesedini bulmuşlar. Bilmece halletmeyi öteden beri severim. Eh, romancılığımızdan ötürü biraz da teorik polis hafieliğimiz var. Bu hafieliğin uygulamada nasıl sonuç vereceğini anlamak için, Dimitrios'un karanlık hayatını aydınlatmaya karar verdim İşte bu kadar.. Bu açıklamamdan tatmin olacağınızı sanmıyorum. Tabii siz bütün sözlerimi uydurma sanıyorsunuzdur. Ne yapalım ki gerçek budur ve bu konuda başka sözüm yoktur.

Sessizlik içinde dinleyen Bay Peters, pencereye doğru yürüdü. Bir sigara çıkardı ve Latimer'e baktı:

— Polis romancılığı... Çok ilginç bir meslek Bay Latimer. Bayılırim polis romanlarına... Birkaç kitabınızın adını söyler misiniz?

Latimer, bütün kitaplarının adlarını saydı.

— Bu kitaplar nerede basıldı acaba?

— İngiltere, Amerika, Fransa, İsveç, Norveç, Hollanda ve Macaristan.

— Macaristan.

Latimer, Macaristan'daki editörünün adını verdi.

Bay Peters onayladı.

— Evet, iyi bir kitapçıdır. Bir kâğıt kalem rica edeceğim Bay Latimer.

Latimer, yazı masasını gösterdi. Bay Peters masaya gidip bir şeyler yazmaya başladı.

Latimer yatağını yaparken, Bay Peters de yazacaklarını yazmıştı. Dudaklarında devamlı gülümsemesi ile sandalyeyi gıcırdatarak ayağa kalktı.

— Buyurun Bay Latimer, size üç adet kâğıt. Şunda biraz önce söz ettiğim Polonyalı'nın adı ve adresi yazılı... Vladislav Grodek. Cenevre yakınında oturur. Mektubu ona götürürseniz, benim iyi bir dostum olduğunuzu anlar, sizinle açık konuşur. Şimdi meslek hayatından çekildiği için

söylememde bir sakınca yok. Grodek, Avrupa'nın en ünlü profesyonel casusuydu. Onun elinden geçen askerî sırların haddi hesabı yoktur. Verdiği bilgilerin yanlış çıktığı görülen hükümet olmamıştır. O zamanlar iş merkezi Brüksel'deydi ve çeşitli hükümetlerle alışveriş yapardı. Artık emekliye ayırdı kendini, İsviçre'de sessizlik içinde oturuyor. Grodek, Bir polis romancısı için sonu gelmez bir hazinedir. Kendisini çok seveceksiniz. Yumuşak başlı, efendi bir adamdır. Hayvanları koruma derneklerinin fahri üyesidir. İşte bu Grodek, 1926 yılında Dimitrios'u çalıştırmıştı.

— Ya... Teşekkür ederim. Peki öteki kâğıt ne?

Bay Peters durakladı. Gülümsemesi azaldı.

— Siz zengin olmadığınızı söylüyorsunuz, değil mi?

— Ne yazık ki değilim.

— O halde 2500 temiz İngiliz lirası işinize bir hayli yarar.

— Zannederim.

— Öyleyse Bay Latimer, Cenevre'de işinizi gördükten sonra Paris'e gelmenizi tavsiye ederim.

Cebinden bir liste çıkardı.

— Bu listede 1926'dan başka tarihler de var. Uzun uzun seyahat edip kendinizi boşuna yormayın. Aradığınız bütün cevapları Paris'te bulabüürsünüz. Dimitrios efsanesinde en önemli rolü Paris şehri oynamıştır Bay Latimer. Birincisi Paris'e gelerseniz, ikincisi de orada benimle temasa geçerseniz, bir taşla iki kuş vurmuş olacaksınız Bay Latimer. Teklifimi kabul ederseniz, birkaç gün içinde bankaya sizin hesabınıza yarım milyon frank yatırılacak. Bu meblâğı garanti ediyorum.

Latimer sinirlendi:

— Açık konuşun, neymiş bu yarım milyon frank! Nasıl kazanacağız bu parayı? Kim verecek bize? Esrarengiz adam rolü oynamaktan vazgeçin Bay Peters!

Bay Peters'in sesi yumuşadı:

— Bana güvenmediğinizi biliyorum Bay Latimer. İşte bundan dolayı sizi Grodek'e gönderiyorum. Böylece size ne kadar iyi niyetli biri olduğumu göstereceğim. Ben sizin anlattıklarınıza inandım. Siz de bana inanın. Ve Paris'e gelir gelmez hemen benimle temasa geçin. İşte adresim. Oldu mu?

— Benim hesabıma kararlar alıyorsunuz. Belgrad'a gitmeyi düşünmemiştim. Cenevre'ye gitmek için de zaman bulabileceğimi sanmıyorum. Hele Paris'e... İmkânsız... Şu sırada o kadar işim var ki...

Bay Peters pardösüsünü iliklerken:

— Olabilir, dedi. Fakat Paris'e gelebilerseniz, beni bulmayı ihmal etmeyiniz. Size verdiğim sıkıyı unutturmak için, yarım milyon frank sağlayacağım. Garanti ediyorum. Birbirimize güvenmeliyiz. Büyük bir paradır bu. Karşılıklı güven olmadan işbirliği yapılmaz.

Koskocaman elini Latimer'e uzattı:

— Geceniz hayırlı olsun Bay Latimer.

— Sizin de.

El sıkıştılar. Bay Peters kapıyı açtıktan sonra bir an geri döndü:

— Yarım milyon frank az para değildir Bay Latimer. Bu parayla çok şeyler alınabilir. Paris'te görüşmemizi çok istiyorum. Tekrar geceniz hayırlı olsun.

— Belki görüşürüz.

Bay Peters gitmiş, fakat tatlı gülümsemesini sanki odanın içinde bırakmıştı.

Latimer odayı bir kere daha gözden geçirdi. Her şey çorbaya dönmüştü. Saata baktı... Beş olmuştu. Ortalığı düzeltmekten vazgeçerek soyundu ve derhal yatağına girdi.

## **SEKİZİNCİ BÖLÜM**

### **GRODEK**

LATİMER, ancak öğleye doğru uyanabildi. Bay Peters'in bıraktığı kâğıtlar komodinin üzerinde duruyordu. Dün gece karşılıklı oynadıkları acıklıkomik sahneleri düşündü. Sanki korkulu bir rüyaydı. Bay Peters'i, yayvan gülümsemesini, yarım milyon frangı unutmak mümkün değildi.

Yatakta doğruldu. Kâğıtları alıp okumaya başladı. Birinci pusulada Cenevre'de oturan Polonyallının adresi vardı:

Wladislaw Grodek  
Villa Acacias  
Chambesy (Cenevre'ye 7 km. uzaklıkta.)

Yazı düzensiz ve okunaksızdı. 7 rakamı, Fransız usulü ortasından çizgi çekilerek yazılmıştı.

Bu defa mektubu aldı eline. Altı satırdan ibaretti. Hiç bilmediği bir dil ve görmediği bir alfabe ile yazılmıştı. Her halde lehçe olacaktı. Mektubu bir tercüme bürosunda İngilizceye çevirtmek mümkündü. Fakat Bay Peters'in açık olarak verdiği mektupta gizli şeyler yazmayacağı mutlaklı.

Öteki pusulayı eline aldı:

Monsieur Peters  
Caille eliyle  
Sekiz Melek Çıkmazı No. 3  
Paris, 7

Peters'in çağrısı onu düşündürüyordu. Paris'e gelmesini istemesinin nedeni neydi? Bu kadar büyük para değeri taşıyan bilgiler ne olabilirdi Kimden alacaktı bu paraları?

Peters'i şaşırtacak kadar önemli ne söylemişti? Konuşulanlara göre, Dimitrios'un kayıp serveti olabilirdi. Ama bu kesin bir şey değil, yalnızca bir tahmindir. Ama hayır, sorun o değildi. Sorun Dimitrios'un ölüm şeklinden doğuyordu. Tabii bir ölümle ölmeyen, bıçaklanarak öldürülen Dimitrios'un.

Albay Hakkı'ya göre, Dimitrios'u öldüren katil asla yakalanamayacaktı. Bu sonuç durumu büsbütün esrarengizleştiriyordu. Tabii öldürülmesini gerektiren bir neden de olacaktı.

Evet, cinayet ortada? Fakat nedeni?.. Nedeni her halde para.. Mutlaka eroin işinden kazanılan

ve ortalıktan yok olan para. Bu açıdan bakıldıkta Peters'in söz ettiği bir milyon frank inanılır bir miktardı. Peki katil? Katil pekâlâ Peters olabilirdi.

Latimer, Peters'i şişko bir katil olarak bir türlü düşünemiyordu. Elde bıçak Dimitrios'a saldırmak hiç de Peters'in tipine giden bir davranış değildi. Zaten cinayeti Peters işleseydi, Latimer'e ortaklık teklif etmesi olacak iş miydi?

Latimer, yataktan kalkıp, banyoyu hazırladı. Sinirlerini yatıştırmak için ılık suya ihtiyacı vardı.

Rahatladıktan sonra tekrar düşünmeye koyuldu. İki şıktan birini tercih etmesi gerekiyordu. Ya Dimitrios'u, Peters vs.yi aklından çıkarıp Atina'ya dönmek ve orada yeni bir roman yazmak, ya da doğrudan doğruya Cenevre'ye giderek, Grodek'le görüşmek.

Aslında en iyisi gidip sakın sakın romanını yazmaktı. Dimitrios'un kapkaranlık geçmişini araştırmanın güçlüğü yetmezken, bir de Peters'le uğraşmak büsbütün delilik olacaktı. Şimdiye kadar aydınlattığı noktalarla amatör polis hafiyeliğini epeyce geliştirmişti. Artık gereksiz serüvenlerden uzaklaşıp kendi günlük gerçeğine dönmeliydi. Para kazanmak zorundaydı. Tek çaresi oturup bir polis romanı yazmaktı. Peters'le ortaklıktan gelecek olan yarım milyon frank onun için komik bir hayaldi. Evet.. İlk trenle Atina'ya dönmeliydi.

Banyodan sonra kurulanırken yine düşünüyordu.

Şu Peters meselesi de nereden çıkmıştı başına. Esrarengiz şişko öyle bir hava yaratmıştı ki insan ister istemez meraklanıyordu. Polis romanlarındaki gibi uydurma bir durum olsa ortada; mesele kalmayacaktı. Fakat işin içine gerçek casuslar, kaçakçılar, politika adamları karışmıştı. Dimitrios gerçek gibi...

Kendi kendine: «Oğlum Latimer,» dedi, «Senin şimdi yazmaya filan niyetin yok. Sen Cenevre'ye gidip bu işin ucunu izlemek istiyorsun. »

Acele bir tıraş oldu. Valizlerini hazırladı. Ver elini Cenevre.



LATİMER Cenevre'ye vardıktan iki gün sonra Grodek'ten bir mektup aldı. Fransızca yazılmış mektup.

«Villa Acacias  
Chambesy  
Cuma

Azizim Bay Latimer,

Yarın öğle yemeğine villama gelerseniz beni sevindirirsiniz. Gelmeyeceğinizi bildirmediğiniz takdirde, yarın saat 11.30'da şoförüm sizi otelinizin kapısından alacaktır. Saygılarımın kabulü ricasıyla.

Vladislav Grodek.»

Ertesi gün tam saatında Grodek'iii arabası geldi. Şoför kibarca selâm vererek, kahverengi lüks otomobilin kapısını açtı. Latimer'in binmesiyle, otomobilin hareket etmesi bir oldu.

Otomobilin döşemesi son derece pahalı cinsten yapılmıştı. Sahibinin zenginliği her şeyden belli oluyordu. (Peters'in dediğine göre casusluk yoluyla elde edilmiş bir zenginlik.) Acaba Bay Grodek de otomobili gibi gösterişli miydi? Belki de bembeyaz bir sakalı vardı. Peters'in dediğine göre, Polonyalıydı, hayvanları çok seviyordu ve yumuşak başlı bir adamdı. Belki de yüzü çok çirkindi? Hayvan sevmesine de pek aldanmamalıydı. Çünkü hayvanseverler arasında insanlardan nice nefret edenlere rastlamıştı. Tarihte bile ünlü katillerden bazılarının hayvansever oldukları yazılıydı. Üstelik bu adam, hiç vatanseverlik duygusu taşımayan profesyonel bir casustu.

Otomobil bir süre gölün kuzey kıyısını izledi. Sonra sola sapıp dik bir yokuştan çıkmaya başladılar. Bir kilometre kadar sonra anayoldan ayrılan otomobil, dar bir yola girdi. Bu yol küçük bir çam ormanının içinden geçiyordu. Geniş ve demir bir bahçe kapısı önünde durdular. Şoför inip kapıyı açtı, sonra tekrar otomobile bindi. Birkaç yüz metre ilerledikten sonra, dış görünüşü pek güzel olmayan bir binanın önünde durdular.

Şoför Latimer'in kapısını kibarca açtıktan sonra selâm verdi. Latimer, eve doğru ilerlerken, kapının önünde şişman, temiz yüzlü bir kadının beklediğini gördü.

Küçük bir hole girdiler. Şişman hizmetçi, Latimer'in paltosuyla şapkasını aldı. Sonra da onu, hole açılan büyükçe bir salona götürdü. Yolgeçen hanları gibi bir salondur burası. Kapının karşısındaki büyük şöminede iri kütükler yanıyor. İki tarafı çepeçevre tahtadan balkondur. Çam tahtasından yapılmış taban döşemeleri renkli haklarla kaplanmıştı. Her taraf çok temizdi. Salon sınıcsıktı.

Hizmetçi kadın gülümseyerek, Bay Grodek'in birazdan geleceğini söyledikten sonra saygıyla odadan çıktı. Latimer, şömine önündeki koltuklara doğru yürürken bir hırıltı duydu. Bir koltuğun üstünde oturan iki Siyam kedisi kabarak geri çekildiler. Latimer, şömineye yaklaşp, çtırdarak yanan kütükleri seyretebeye başladı. Bir kapı gürültüsü oldu. Kediler yere atladılar. Salona giren Grodek, kendisini beklettiğinden dolayı özür dileyerek, Latimer'e elini uzattı.

Polonyalı Grodek, altmış yaşlarında görünen, uzun boylu, geniş omuzlu bir adamdı. Mavi gözleri ile beyazlaşmış saçları ahenkli bir renk uyumu yaratıyordu. Aim geniş, dudakları ince ve keskindi. İlk bakışta bir İngiliz lordu da zannedilebilirdi. Ayaklarında yumuşak, pahalı terlikler, sırtında gayet şık bir kadife robdöşambr vardı.

— Affedersiniz Say Latimer, otomobilin geldiğini duymadım.

Duru bir Fransızca konuşuyordu Bay Grodek.

— Beni bu kadar kibarca davet etmenize çok teşekkürler ederim. Bay Peters size mektupta neler yazdı bilmiyorum ama...

Grodek, Latimer'in sözünü kibarca kesti:

— Lehçe öğrenmemekle çok akıllılık etmişsiniz. Çünkü gerçekten berbat bir dildir, azizim. Kedilerim Anton ve Simon'la tanışmışsınız. Kedi sever misiniz?

Kedilerden birini kucağına aldı.

— Ah Simon, sevgili yavrum... Hadi git biraz Anton'la dolaş bakalım.

Kedi zıplayarak Anton'a koştu. Grodek, ellerini birbirine sürterek, tüyleri temizledi.

— Bu yavrucukların ikisi de birer harikadır. İnsandan farkı yoktur kerataların. Konuşulanları anlarlar, hava bozulursa onların da sinirleri bozulur. Şansınıza hava kötü... İyi havalarda evimizin manzarası şahanedir.

— Evet, belli... Yazın burası her halde çok güzeldir.

— Tasavvur edilemeyecek kadar...

Şöminenin yanındaki dolabı açtı.

— Skoç viskisi içer misiniz?

— Eh, teşekkür ederim.

— Ben de yemek öncesinde viskiyi tercih ederim.

İki bardağa viski koydu.

— Yazın bahçede çalışırım. Siz açık havada çalışabiliyor musunuz?

— Maalesef hayır. Sinekler...

— Evet, sinekler biraz rahatsız ediyor doğrusu. Ben de bir kitap yazmaktayım.

— Anılarınızı mı yazıyorsunuz Bay Grodek?.

— Hayır bayım; Saint François'nın hayatını yazıyorum. Ölünceye kadar da bitiremeyeceğim galiba.

— Çok yorucu bir çalışma her halde.

— Yorucu da söz mü? Saint François'yı ele almanın kolaylığı var yine de. Hakkında bir hayli kitap yazılmış olduğundan, yeni bir araştırmaya yapmaya lüzum kalmıyor. Evimde, tek başıma, rahat rahat çalışabiliyorum.

Latimer'e bardağın birini uzattıktan sonra, kendisinininkini kaldırdı.

— Sağlığınıza!

— Teşekkür ederim.

Latimer, viskisinden bir yudum içerken, karşısındaki adamın sahtekâr bir züppe olup olmadığını düşünüyordu.

— Acaba Bay Peters, sizi görmek istememin nedenini mektubunda anlatmış mı?

— Şey... çok kısa bir şekilde değinmiş.. (Viski bardağım masamın üzerine koyarak, yan gözle Latimer'i inceledikten sonra devam etti): Çok ilgimi çeken bir nokta şu bayım; acaba... Peters'i... Uzun süreden beri mi tanıyorsunuz?

«Peters» adını telâffuz ederken bir duraklama geçirmişti.

Latimer:

— Bay Peters'le iki defa konuşmak imkânım buldum, dedi. Birincisinde trende karşılaşmıştk, ikincisinde de Sofya'da kaldığım otelde. Siz Bay Grodek? Siz her halde Bay Peters'i çok yakındar tanıyorsunuzdur.

Grodek'in kaşları çatıldı.

— Nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?

Latimer kendisini biraz güç durumda hissetti.

Gülümsemeye çalıştı. Pot kırmıştı galiba.

— Size hitaben tavsiye mektubu yazdığı için böyle düşünmüştüm. Üstelik de konuşacağımız mesele oldukça gizli kalması gereken bir şey...

Bay 'Grodek:

— Bayım, size bir soru sorsaydım, sözgelişi deseydim ki benimle tanışmak istemenizin nedeni yalnızca merak mıdır deseydim, ne cevap verirdiniz?

Latimer mahcup oldu.

— İnanınız ki...

Grodek sözünü kesti:

— İnanıyorum canım. Fakat özür dilerim, bana nasıl bir garanti verebilirsiniz?

— Konuşacaklarımızı sır olarak saklamaya namusum üzerine söz veriyorum.

Polonyalı içini çekti.

— Size vereceğim bilgilerin aslında bir kıymeti yoktur. 1926 yılında Belgrad'da geçen olaylar benim için önemini kaybetmiştir. Ben şimdiki durumumu düşünüyorum. Açıkça söylemek gerekirse, dostumuz Peters sizi bana göndermekle pek kibar davranmamıştır. Esasen kendisi de bunun farkında. Mektubunda mazur görmemi rica ediyor. Peters'e küçük bir minnet borcum vardı. Bunun ödenmesi için Dimitrios Talat hakkında bildiklerimi size anlatmamı istiyor. Sizin bir romancı olduğunuzu, bu işle ilgilenişinizin başka bir amacı olmadığını da sözlerine ekliyor. Tamam. Yalnız bir noktayı anlamak istiyorum. (Masamn üzerine bıraktığı viski bardağını tekrar aldı.) İnsanların tepki ve davranışlarını incelemeyi iş edinmiş bir yazar olarak siz de iyi bilirsiniz ki, herkesin birçok zayıf yönleri vardır. Kimisi için gururdur bu, kimisi için duyguların doyurulması, bazıları için de paradır. Peters dostumuz parayı çok sever. Gerçi aleyhinde söylemek istemiyorum ama, doğrusu şu ki Peters parayı alışveriş etmek için bir araç olarak görmüyor da, bir ülkü olarak belliyor. Beni yanlış anlamayın lütfen... Yalnız paraya değil, her halde dostluğa da değer verir. Fakat bayım, açıkçası, bu dünyada hâlâ birtakım düşmanlarım vardır. Onun için, Peters'le ilişkileriniz hakkında beni biraz daha aydınlatmanızı rica edeceğim.

— Bunu ben de isterdim ama, mümkün değil Bay Grodek. Maalesef.. Çünkü onunla ilişkilerimizin gerçek nedenini ben bile iyice bilmiyorum.

Grodek sertçe baktı:

— Şaka mı ediyorsunuz?

— Hayır, şaka etmiyorum. Dimitrios adlı bir katilin geçmişini araştırdığım sırada Peters'le karşılaştık. Meğer o da Dimitrios'la ilgileniyormuş. Atina'da arşivlerde inceleme yaptığımı işitince, beni Sofya'ya kadar izledi. Sofya'dayken, elinde tabancayla oteldeki odama girdi. Dimitrios ile neden ilgilendiğimi sordu. Ben de açıkladım. Açıklamam kendisini tatmin etmiş olacak ki, biraz sonra öfkesi geçti ve bana anlaşma teklif etti. Paris'e gidip kendisini bulursam bana yarım milyon frank vereceğini söyledi. Meğer onun aradığı çok önemli bazı bilgilere ben

sahipmişim. Peters'e inanmadım ve hazırladığı planın uygulamasına katılmayacağımı kendisine söyledim. Bu defa bana iyi niyetli olduğunu ispat etmeye kalktı. Tuttu size mektup yazdı. Ve sizin, Belgrad olayını aydınlayabilecek tek kişi olduğunuzu söyledi.

Grodek düşünceli düşünceli alnını kaşıdı:

— Merakımı mazur görün ama, 1920'de Dimitrios Talat'ın Belgrad'da olduğunu kimden öğrendiniz?

— İstanbul'dayken yüksek dereceli bir polis ilgilisiyle tanışmıştım. Bir sohbet arasında Dimitrios'un hayatını anlattı bana.

— Peki, sahip olduğunuz önemli bilgiler neymiş, öğrenebilir miyim?

— Doğrusu ben de bilmiyorum.

Grodek biraz bozuldu:

— Bana bakın Bay Latimer, hem size sırlarımı anlatmamı istiyorsunuz, hem de bana karşı açık kalpli davranmıyorsunuz.

— İnanın ki açık kalpliyim ve size gerçeği söylüyorum. Peters ile karşılıklı konuşurken, birdenbire heyecanlandı ve bana yarım milyon frank teklif etti.

— O sırada ona söylediğiniz keümeleri hatırlayabüir misiniz?

— Galiba Dimitrios'un beş parasız öldüğünden söz etmiştim.

— Nereden öğrendiniz parasız olduğunu?

— Morgda cesedini gördüm. Cebinden hiç para çıkmamış. Elbiseleri de oradaydı. Hepsi gayet adi kumaşlardan yapılmıştı.

Grodek, bir süre baktı Latimer'e.. Sonra içki dolabının yanına gitti.

— Birer tane daha içeriz değil mi?

Cevap beklemeden bardakları doldurdu.

— İngiliz polis romanları şerefine içelim.

Gülümseyerek bardakları kaldırdılar ve içtiler.

Fakat Polonyalı'nın güleceği geldi, içkisini ağzından püskürttü. Cebinden bir mendil çıkararak ağzını sildi. Kahkahalarla gülmeye devam etti.

— Affedersiniz Bay Latimer, birdenbire aklıma bir şey geldi de ona gülüyorum... Peters'in silah taşıması çok komik bir şey... Ateşli silahlardan ödü patlar onun.

Latimer, gülmenin başka bir nedeni olduğunu tahmin etmişti ama, ne olduğunu anlayamamıştı.

— Karşımda tabancayı o kadar ustaca tutuyordu ki, hayret ederdiniz.

Grodek, konuğunun omzunu okşadı.

— Akıllı heriftir Peters... Neyse, aziz dostum, inşallah sizi kırmamışımdır. Öğle yemeğini şimdi yeriz. Greta çok lezzetli yemek pişirir. Yemekten sonra da Dimitrios hakkında ne biliyorsam,



anlatırım size. Ne dersiniz?

— Benim için büyük zahmetlere giriyorsunuz.

Grodek, inandırıcı bir sesle:

— Rica ederim, görevim. Zaten Peters çok eski bir arkadaşımdır. İnanın sini de çok sevdim. Ayrıca beni görmeye geldiğinize de sevindim. O kadar az konuğum geliyor ki... Size bir tavsiyede bulunabilir miyim acaba?

— Tabiî, buyurun.

— Beni dinlerseniz, Peters'in sözüne güvenin ve Paris'e gidin.

Latimer şaşırdı. İtiraz edecek oldu. Fakat o sırada salona hizmetçi kadın girmişti.

Grodek ona yemeği acele hazırlamasını emretti.

## **DOKUZUNCU BÖLÜM**

1926 BELGRAD

LATİMER, 'Grodek'ten ayrıldıktan sonra hemen o akşam Marukakis'e Fransızca uzun bir mektup yazdı.

«Cenevre

Cumartesi,

Azizim Marukakis,

Dimitrios konusunda yeni bilgiler bulursam, size bildireceğime söz vermiştim. Bunu başardığıma kendim şaştım. Acaba siz de şaşacak mısınız diye merak içindeyim.

Biliyorsunuz ki sizden ayrılırken Belgrad'a gitmeyi düşünüyordum. Oysaki şimdi size Cenevre'den yazıyorum.

Aklınızdan her halde bir soru geçiyor.

İnanır mısınız, benim de aklımdan geçen bu sorunun tam karşılığını bir türlü veremiyorum. 1626 yılında Dimitrios'u Belgrad'da maşa olarak kullanan profesyonel casus şimdi Cenevre'de yaşıyor. Kendisiyle tanıştım ve Dimitrios üstüne uzun uzun konuştuk. Beni ona bir mektupla tavsiye ettiler. Ziyaretine gittim ve bu sayede bu sonucu alabildim. Epeyce esrarengiz bir durum. Neyse, şimdi size Dimitrios'tan söz edeyim. Ben bu dünyada tam anlamıyla «usta» bir casus olabileceğine inanmazdım. Bu konuda kim sorsa olumsuz cevap verirdim. Şimdi ise inanıyorum. Çünkü gerçek bir ustaya rastladım. Karşı karşıya oturup konuştum. Burada kendisinin adını açıklamak istemediğim için kısaca (G) harfiyle anacağım.

Şimdi emekliye ayrılmış olan (G)'nin «ustalığının» nedeni, casusluk devrinde bir işveren durumunda olmasıymış. Böylece örgütleme yeteneği bol bir yönetmen olduğu da meydana çıkıyor.

Casusluk ve casuslar hakkında yazılanların saçma sapan şeyler olduğunu şimdi anlıyorum. (G)'nin bana sorduğu bir soruyu ben de size sorayım.

(G), «Savaşta stratejik harekâtın temel unsuru baskındır.» diye başladı konuşmasına. Napoleon'un bir sözüydü bu.

(G), sözlerinin arasına sık sık Napoleon'dan fıkralar sokan kişüerdendir. Napoleon her halde öyle bir cümle kullanmıştır. Üstelik bu prensibe bağlı tek askerî lider de o değildir. Büyük İskender, Sezar, Cengiz Han, hepsi de böyle düşünürlerdi.

(G)'ye göre, dünya savaşının deneyleri göstermiştir ki, geleceğin silahlı kuvvetlerinde baskın unsuru en önemli rolü oynayacaktır. Özellikle deniz ve hava kuvvetlerinin durumu dolayısıyla, baskın ilk yapacak tarafın da, savaşı kazanması ihtimali yüksektir. Baskın tehlikesini önlemenin yolu düşman hakkında daima ön bilgi sahibi olmaktır.

Avrupa'da aşağı yukarı yirmi yedi bağımsız devlet vardır. Hepsinin orduları, hava ve deniz kuvvetleri de vardır. Hepsi de, kendi güvenlikleri bakımından, öteki yirmi altı devletin ne yaptığını öğrenmek isterler. İşte casus ihtiyacı burada başlar.

1926 yılında (G), İtalya hesabına çalışırken Belgrad'a yerleşmiş.

O sıralar İtalya ile Yugoslavya'nın aralarında büyük gerginlik varmış. İtalyanların Fiume'yi ele geçirmeleri ve Korfu'nun bombardımanı üzerine Yugoslav'lar telâşlanmış. Bir rivayete göre de Mussolini, Arnavutluk'u işgale hazırlanıyormuş.

Tabii İtalyanlar da Yugoslavlardan kuşkulanıyormuş. Fiume şehri Yugoslav topraklarının menzili altında tutuluyormuş. Belgrad'daki İtalyan ajanlarının gönderdikleri raporlara göre, savaş çıkarsa Yugoslavya Adriatik'in ağzını mayınlamayı düşünüyormuş.

Ama iki yüz millik bir şeridi mayınla döşemenin gereksiz ve masraflı bir iş olacağını hesaplayan Yugoslavya, gizli bazı deniz bölgelerinde birkaç mayın tarlası düzenlemeyi uygun görmüş, işte İtalyanlar da bu tarlaların yerlerini öğrenmeye uğraşıyorlarmış. Mayın tarlaları için hazırlanmış olan Yugoslav planını ele geçirmek görevini de (G)'ye vermişler.

Casusluk bana hep çok zor bir iş olarak görünmüştür. Tabii, bir seyir haritası üstüne işaretlenmiş olan mayın tarlaları planını ele geçirmek (G) için böyle değilmiş.

(G), Belgrad'a geldikten bir ay sonra, hem haritanın saklandığı yeri tespit etmiş, hem de onu nasıl aşıracağını planlamış. Eh, bu da bir hayli ustalık ister, değil mi dostum?

Bu konudaki çalışma yöntemini anlatayım.

(G), kendisine bir Alman optik araçlar fabrikasının temsilcisi süsünü vererek Yugoslav Deniz Bakanlığı denizaltı bölümündeki bir memurla tanışmış.

Aslında basit bir teknik. Casus romanlarında ise çok daha karışık teknikler anlatılır. Kendisine casus romanı okuyup okumadığım sordum, böyle saçma şeylerle kaybedecek vakti olmadığını söyledi. Denizaltı bölümü memuru Bulik, kırk beş yaşlarında, aksi, gururlu ve pek arkadaşı olmayan bir kimseymiş. Kendisinden on yaş küçük karısı ise çok güzelmiş.

Akşamları Bakanlıktaki işinden çıkan Bulik, önce bir meyhaneye uğrar, birkaç kadeh içki içermiş. (G), Bulik'le bu meyhanede tanışmış ve ona güvenlik telkin etmeyi becermiş.

Arkadaşlıkları ilerlemiş.. Artık her akşam aynı meyhanede buluşuyor, uzun uzun konuşup dertleşiyorlarmış. Bu arada Belgrad'ın yabancıları olarak Bulik'ten şehir hakkında bazı bilgiler de

rica ediyormuş. Arada satranç oynadıkları zaman (G) özellikle kaybediyormuş. Sonra (G), firmasının yaptığı optik araçlardan Deniz Bakanlığına satmak isteğini Bulik'e açmış. Eğer bu işte yardımcı olabilirse, kendisine 20.000 dinar komisyon vereceğini söylemiş. Bulik, elinden geleni yapacağını söyleyince, anlaşmışlar.

(G), Bulik'le birlikte güzel Bayan Bulik'i de gayet pahalı gaziolara davet etmeye başlamış. Bulik, şampanyayı fazla kaçırdıkça çenesini tutamaz, bazı askerî planlar bildiğinden söz edermiş. Her ağzım açışta, savaş çıkarsa İtalyan filosunu Adriyatik'te nasıl perişan edeceklerini heyecanla anlatırmış.

Nihayet, stratejik haritanın yerini Bulik'in bildiği kanısına varan (G), hemen harekete geçmiş. Bu iş için kendisine bir yardımcı gerektiğini bildiğinden, Dimitrios'la anlaşmış.

Dimitrios'la nasıl tanıştığını açıklamadı. Sadece onun kendisine tavsiye edildiğini söyledi. Kimin tavsiye ettiğini sorduğumda hatırlayamıyormuş gibi göründü.

Dimitrios Talat, Rumca bilen bir Türkmüş. Pasaportu uygunmuş ve her anlamda işe yarar bir adam diye bilinirmiş. Sır tutmasını bilirmiş ve gizli bir malî işte de deneyi varmış.

Tabii bu özel deyimlerin tam anlamını biz kolayca kavrayamıyoruz. Kendine göre bir casusluk argosu her halde. Neyse işte, (G), Dimitrios'u uygun bulmuş. Hemen Bükreş'teki «Avrupa- Asya Kredi Bankası»na bir mektup yazmış. Beş gün sonra Dimitrios Talat, Belgrad'a gelerek, (G)'yi evinde ziyaret etmiş. (G) o günü iyi hatırlıyor. Dediğine göre Dimitrios orta boylu, 35 5- yaşları arasında Bildiğimiz doğum yılına göre o zaman 37 yaşında olması gerekir ve gayet şık giyinmiştir. Şakakları ağarmaya başlamıştır. Davranışları rahat ve kendine güvenen bir kimsedir. Üstelik de oldukça sevimliymiş. Burada sözü (G)'ye bırakıyorum. «Elbise giymesini biliyordu. Zekâ taşan davranışları da beni derhal tatmin etti. Sersemi tavırlı kimselerle çalışmaktan hiç hoşlanmam.»

Bir zamanların incir işçisi Dimitrios, şimdi hem Almancayı, hem de Fransızca konuşabiliyormuş. Aralarında Fransızca konuşmuşlar. (G), görevi Dimitrios'a anlatmış. Dimitrios soğukkanlılıkla dinledikten sonra, alacağı ücreti sormuş. (G)'nin otuz bin dinar teklifine karşı da elli bin dinar istemiş. Sonunda, İsviçre frangı olarak ödenmek üzere 40.000 dinara anlaşmışlar.

Bu sırada Bulik ailesi de hayatlarının zevkini çıkarır durumdaymış. En pahalı gece kulüplerinde sabahlara kadar eğleniyorlarmış. Bayan Bulik, kendisini bu lüks hayata kavuşturan kocasına saygı duymaya başlamış. Kısa sürede 20.000 dinar komisyon almak fikri, Bulik'i çok umutlandırıyor. Birkaç gün sonra (G), bir punduna getirerek Bulik'e hakketmiş gibi 20.000 dinar komisyonunu vermiş. Bunun şerefine o gece kafaları adamakıllı çekmişler.

İki gece sonra pahalı bir otelin yemek salonunda (G), Bulik'i, Von Kiessling adlı bir fabrikatörle tanıştırmış. Tabii bu Von Kiessling de bizim Dimitrios'un ta kendisi. (G)'nin masasına gelmeden önce, Dimitrios ortalarda dolaşarak kendisini iyice göstermiş. Bu sırada (G) de, Bulik'e Von Kiessling'in ne kadar soylu ve zengin bir kimse olduğunu anlatmış. Güya Von Kiessling Almanya'da tam yirmi yedi fabrikaya sahipmiş.

Rolünü gayet iyi oynamış Dimitrios... Sanki ömrü böyle lüks çevrelerde geçmiş biri gibiymiş. Bayan Bulik'e karşı da çok kibarca davranmış ama bu arada çaktırmadan hafif aşk numaraları da yapmış.

Bulik ailesi, Von Kiessling ile tanıştığına o kadar sevinmiş ki, derhal şampanya ısmarlamışlar.

Masalarına şeref verdiğinden dolayı minnettar kaldıklarını bildirmişler. Bulik, bozuk Almancası ile dalkavukluk yapmaya başlamış.

Ayrıca iki gün sonrası için Von Kiessling'i ısrarla yemeğe davet etmişler.

Yemekte buluştukları akşam, (G), plamnı uygulamaya başlamış. Dimitrios daha çok Bayan Bulik'le meşgul oluyormuş. Gelecek ay onunla, kocasını Bavyera'daki çiftliğine davet etmiş.

O sırada masalarına yaklaşan çiçekçi kızıdan, Dimitrios, en pahalı orkide demetini satın alarak, Bayan Bulik'e hediye etmiş. Fakat çiçek parasını ödemek üzere portföyünü çıkardığında, içindeki binlik dinarlar bir rastlantı (!) sonucu etrafa saçılmış. (G), üstte çok para taşımanın tehlikelerinden bahsetmiş. Dimitrios ise, akşam üzeri Alessandro Kumarhanesinde kazandığı paraları bir yere bırakmaya vakit bulamadığını söylemiş. Sonra onlara Alessandro'yu anlatmaya başlamış. Orası Belgrad'ın en kaliteli kumarhanesi imiş. Hiç görmedikleri bu yere kendi konuğu olarak Bulikleri davet etmiş.

Bulikler de derhal kabul etmişler.

Tabii Alessandro'da önceden her şey düzenlenmiş. Rulette hile güç olduğundan, en azı 250 dinardan açılmak üzere «Otuz ve Kırk» oyununu seçmişler.

Önce oyun oynayanları seyrederek biraz içki içmişler. Sonra (G) oynamaya başlamış ve üst üste kazanmış. Von Kiessling, Bayan Bulik'i oyuna girmeye teşvik etmiş. Cebinde pek para olmayan Bay Bulik'in telâş ettiğini görünce, üzüntüye gerek olmadığını, kendi kefil olursa, Alessandro'nun borç senedi kabul edeceğini söylemiş. Ayrıca Alessandro'yu çağırarak Bulik'le tanıştırmış. Alessandro da onları oyuna davet etmiş. Borcun hiç önemi yokmuş.

Dimitrios'un zekâsı o kadar iyi işliyormuş ki, Bulik konuşmaya, hatta düşünmeye bile vakit bulamamış. Çünkü iki yüz elli dinarla açılan bir oyuna onun girmesi delilikmiş.

Bayan Bulik oynamaya başlamış. Önce bir iki yüz elü dinar kaybetmiş. Sonra kazanmış. Sonra yine iki yüz elli dinar kaybetmiş.

Bir saat içinde Bayan Bulik tam beş bin dinar kaybetmiş.

Ertesi gün aynı acıklı komedi devam etmiş. Zavallı Bulikler, hileyle soyulduklarının farkına bile varamamışlar.

Bay Bulik, gırtlığına kadar borçlanıp, perişan olduktan sonra bir gün Dimitrios kendisine, Bakanlıktan bir bilgi istediğini, buna karşılık elb bin dinar vereceğini söylemiş. «Bilgi» nin mahiyetini soran Bulik, durumu öğrenince korkmuş ve öfkelenmiş. Von Kiessling'e «pis casus!» diye bağırarak. Bunun üzerine Dimitrios, tekme tokat girişmiş. Koltuğa yığılan Bulik'e, istediklerini yapmazsa ihbar edeceğini, onu cezaevlerinde süründüreceğini söylemiş.

Dimitrios, basit plamnı anlatmış. Bulik ertesi akşam, mayın tarlalarının haritasını otele getirmeliymiş. Bir saat sonra harita kendisine geri verilecekti. Öbür sabah da haritayı yine kasasına koyabilecekmiş. Haritayı getirdiği anda elli bin dinar alacak, eğer polise bildirmeye kalkışrsa derhal öldürülecekti. Zaten telâş edecek bir şey yokmuş, çünkü haritanın alınıp konulduğunun kimse farkına varamayacaktı.

Ertesi gün istenilen saatte Bulik gelmiş. Pardösüsünün iç cebine sakladığı haritayı Dimitrios'a vermiş. Bitişik odada bekleyen (G), haritanın fotoğrafını çekmiş. Bulik'in ağzını bıçaklar

açmıyormuş. Sonunda haritayla, elli bin dinarı kendisine vermişler. Bulik sessizce çekilip gitmiş.

(G), askerî sırları elde ettiğinden çok sevinçliymiş. Fazla masrafa girmeden ve hiç bir tehlikeyle karşılaşmadan kazandığı başarıyı düşünürken, Dimitrios odaya girmiş. Elini uzatarak ücretini istemiş.

(G), «Evime gidelim, vereyim,» demiş.

Dimitrios tabancasını çekerek, soğuk bir gülümsemeyle :

«Para cebinizdedir bayım. Ellerinizi kaldırın!» diye emretmiş. (G), ellerini kaldırmak zorunda kalmış. Çünkü Dimitrios'un delici bakışları üzerindeymiş. Dimitrios iyice sokulup, tabancayı (G)'nin karnına dayamış. Ve haritanın filmini cebinden alarak, «Şimdi gidebilirsiniz!» diye emretmiş.

Böylece Dimitrios kalles karakterini ilk fırsatta göstermiş.

Bunun üzerine (G)'nin kiraladığı birkaç cani, o gece Dimitrios'u bulup öldürmek için bütün Belgrade aramışlar, fakat ele geçirmeyi başaramamışlar. Hiç kimse bir daah Dimitros'u görememiş.

Haritanın filmleri ne oldu? diye soracağımız. (G) şöyle anlattı:

«Adamlarım sabaha kadar Dimitrios'u arayıp bulamayınca, ne yapacağıma acele karar vermem gerekti. Öfkemden kuduruyordum. Böylesine dikkatli çalıştıktan sonra hayal kırıklığına uğramak beni deli ediyordu. Ne yazık ki çaresizdim. Ama bir hafta önce Dimitrios'un, bir Fransız ajanla temasa geçtiğini biliyordum. Her halde şimdi filmleri o ajana satmış olmalıydı. Ben de son kozumu oynadım. Alman elçiliğinde bir arkadaşım vardı. Bana bu konuda yardım etmeyi vaadetti. Zaten Almanlar o günlerde Belgrad Hükümetinin sempatisini kazanmak istiyorlardı. Elllerine geçen bilgileri Yugoslav Hükümetine vermekten «zevk» duyarlardı.

Başka türlü davranamazdım. Haritayı «geçersiz» duruma getirmem gerekiyordu. Dimitrios'un, Fransızların eline geçen bir bilgi içni fazla para alamayacağını tahmin ediyordum. Böyle hareket ettim. Fakat Fransızlar, haritanın işe yaramazlığım anlayıncaya kadar, Dimitrios'a paranın yarısını ödemişlerdi.

«Bulik ne oldu?»

«Ona ben de üzüldüm. Emrimde çalışan kimselere karşı kendimi hep sorumlu hissederdim. Bulik'i hemen tutukladılar. Yuvarlak madenî bir kutunun içinde duran haritayı, Bulik bize getirirken katlamıştı. Haritanın katlama yerlerinden, Deniz Bakanlığı sorumluları dışarıya çıkarıldığını anladılar. Kısa bir araştırmadan sonra da parmak izleri yardımıyla Bulik'i buldular. Neyse ki Bulik akıllıca davranarak, Dimitrios hakkında bütün bildiklerini anlattı. Böylece idamdan kurtuldu ve müebbet hapse mahkûm oldu. Beni ihbar etmedi. Nedenini hâlâ anlayamadım. Kim bilir, belki de bu olayla ilgim olmadığını sanıyordu. Tabîî buna çok sevindim. Çünkü Belgrad'da görülecek başka işlerim vardı ve onları rahat rahat yapamayacaktım.

«Desenize, yazık oldu Bulik'e.»

«Hayır aziz dostum, Bulik vatan haini idi ve lâıyk olduğu cezayı gördü. Onun için üzölmeye değmez. Ölümden kurtulmuş oldu ya, ona yeter. Sanıyorum hâlâ cezaevindedir. Zaten kaybedecek bir şeyi yoktu. Karısına gelince; şu anda bile mutlu bir hayat sürdüğüne inanıyorum.

Kadın zaten hep bir şeyler arar gibiydi. Ona hak veriyordum. Bulik çok kusurlu bir herifti ve çevresine de zararı dokunuyordu. İradesizdi ve başkalarının sırtından geçinmeye hevesliydi.»

İşte dostum Marukakis, Cenevre’de ele geçirebildiğim bilgiler bunlar... Gördüğün gibi epey bir şeyler öğrendim. Bana bir cevap vermek zahmetine katlanırsanız, çok memnun olacağım.

Artık sabah olmaya başladı, valizlerimi toplamam gerekiyor. Birkaç güne kadar size bir posta kartı gönderir, yeni adresimi de bildiririm. Cevap vereceğinizi de umarım.

En derin saygılarımla.

Charles Latimer»

## **ONUNCU BÖLÜM**

### **SEKİZ MELEK ÇIKMAZI**

LATİMER Paris’e vardığında kasım ayının yağmurlu bir günüydü. Alçak kara bulutla gökyüzünü kaplamış, binalara esrarengiz bir görüntü vermişti. Sokaklar تنها ve sessizdi.

Paris’te sonbahar akşamları, geçmiş çağların resimleri gibi donuk bir havaya bürünür.

Tatsız, hüznü bir ortamdı bu. Latimer, Voltaire rıhtımındaki otelinin merdivenlerinden çıkarken, Atina’nın yumuşak havasını düşünüyordu.

Odası soğuktu. Aperitif için henüz erkendi. Akşam yemeğine epey zaman vardı. «Sekiz Melek Çıkmazı, No. 3» civarını şöyle bir dolaşmaya karar verdi.

Biraz aradıktan sonra Rennes caddesine açılan Sekiz Melek Çıkmazı adlı sokağı buldu. Girişinde demir kapılar bulunan, L biçiminde, paket taşı döşenmiş bir çıkmaz sokaktı burası. Demir kapılar iri vidalarla duvara bağlanmışlardı. Yıllardan beri böyle açık durdukları için de paslanmışlardı. Uzun bir demir parmaklık, Çıkmaz’ı, öteki yöndeki binaların çıplak duvarlarından ayırıyordu.

Çıkmazda sadece üç bina vardı. Üçü de L’nin kuyruk yönünde, yoldan görülmeyecek biçimde dizilmişlerdi. Evlerden ikisi boştu. 3 numarayı taşıyan üçüncüsünün ise yalnz dördüncü ve beşinci katları doluydu. Latimer, çekingenlik ve kararsızlıkla sokak boyunca yürüyerek, 3 numaranın önüne geldi.

Açık kapıdan baktı. Kapıcı odasında kimse yoktu. Zil tablosundaki ad yazılan yerlerin üçü boştu. Dördüncüsünde, sararmış bir kartonun üzerine mürekkeple «Caille» adı yazılmıştı.

Bu durumda, Peters’in verdiği adresin doğru olup olmadığını anlamak kolay değildi. Latimer, geri dönüp Rennes caddesine çıktı. Rastladığı ilk postaneye girip, acele bir mektup yazdı. Kaldığı otelin adresini bildirerek Peters’e postaladı. Bu arada Marukakis’e de bir kart atmayı dostluk görevi saydı.

Bundan sonra ne olacağı belli değildi. Her şey Peters’in davranışına bağlıydı. Peters’ten cevap beklerken, yapması gereken işleri düşünüyordu. En önemlisi, 1931 yılında yakalanan eroin kaçakçısı çete üzerine bilgi toplamak. O günlere ait gazete koleksiyonlarını bulup gözden geçirmek şarttı.

Ertesi sabah bir genel kitaplığa giderek eski gazeteleri buldu ve 1931 olaylarıyla ilgili epeyce bilgi derledi.

İlk haber 29 kasım 1931 tarihini taşıyordu ve «Eroin kaçakçıları yakalandılar,» başlığıyla çıkmıştı :

«Bir erkek ile bir kadın dün Aîesia mahallesinde suçüstü yakalanmışlardır. Üzerlerinde çok miktarda eroin bulunan bu çiftin yabancı bir çeteye mensup oldukları sanılmaktadır. Birkaç güne kadar bu olayla ilgili yeni tutuklamalar beklenmektedir.»

Haber kısa yazılmış ve çok kapalı bir ifadeyle verilmişti. Bu da polis tarafından sansür edilmiş olduğu ihtimalini belirtiyordu.

Aynı gazetenin 4 ocak tarihli sayısında, eroin kaçakçılığı olayı ile ilgili yeni bir haber vardı: Haber; «Eroin Çetesi Üç Kişi Daha Tutuklandı.»

«Dün gece Orleans Kapı semtindeki bir kahvede, eroin dağıtan örgüte bağlı üç kişi tutuklanmışlardır. Çete mensuplarından biri, polislerin kahveye girdiğini görünce silahım çekmiş, ateş ederek kaçmak istemiştir. Fakat çarpışma sonucu yaralı olarak ele geçirilmiştir.»

«Bir hafta önce Alesia mahallesinde yakalanan iki kişinin de aynı çeteye bağlı olduğu anlaşılmakta, böylece tutuklananların sayısı da beş kişiye çıkmaktadır.»

«Polisten öğrenildiğine göre, yeni tutuklamalar beklenmektedir. Uyuşturucu Maddeler Masası'nın, çete kurucuları hakkında geniş bilgi elde ettiği sanılmaktadır.»

«Masa şefi Auguste Lafon, bu konuda şu açıklamayı yapmıştır: (Çetenin varlığını uzun süreden beri biliyor ve çalışmaları hakkında araştırma yapıyorduk. Aleyhinde delil bulduğumuz birçok kimseyi şimdiye kadar özellikle tutuklamadık. Amacımız onların elebaşılarını, kaçakçılığı perde arkasından yöneten kodamanları yakalamaktı. Bu bataklığın kurutulması ve Paris halkının zehirlenmekten kurtulması için tek çare işin kökünü kazımdır. Bundan sonra kimseye göz yummayacağız.)»

Gazete, 11 ocak sayısında başka bir haber yayınlamıştı :

«Eroin Çetesi Yok edildi! Yeni Tutuklamalar! Hepsi Ele Geçirildi. Yediler Topluluğunun Sonu.»

«Uyuşturucu Maddeler Masası Şefi Lafon'un açtığı savaş sonucunda, Paris ve Marsilya'da çalışan ünlü çete ele geçti. Bu yabancı çetenin yedi mensubu altı erkek ve bir kadın . tutuklandılar.»

«Şef Lafon'un saldırısı iki hafta önce Alesia mahallesinde bir çiftin suçüstü yakalanmaları ile başlamıştı. Çeteyi meydana getiren «yediler topluluğu» nun öteki iki üyesinin Marsilya'da tutuklanmaları ile büyük başarı gerçekleştirilmiştir.»

«Polisin isteği üzerine, bugüne kadar yakalananların adlarını yayınlamamıştık. Şu anda sansür kaldırıldığından, olay üstüne geniş bilgi veriyoruz.»

«Lidya Prokofievna adlı kadının 1924 yılında Türkiye'den Fransa'ya geldiği sanılıyor. Bu kadın yeraltı dünyasında (Büyük Düşes) takma adıyla bilinmektedir. Onunla birlikte tutuklanan erkeğin ise Manus Visser adında bir Hollandalı olduğu sanılmaktadır. (Büyük Düşes) e yakınlığı dolayısıyla ona da (Mösyö lö Dük) diyor larmış.»

«Öteki beş kişinin kısa kimlikleri şöyle: Meksika doğumlu, sonradan Fransız uyruğuna geçmiş Luis Galindo. (Kalçasındaki kurşun yarısından halen hastanede yatmaktadır.) Bordeauxlu bir Fransız olan JeanBaptiste Lenötre. Galindo ile birlikte yakalanan Belçikalı Jacob Werner, Nice’l Pierre Lamarre. (Takma adı JoJo). Lamarre ile birlikte Marsilya’da tutuklanan Danimarkalı Fredrik Petersen.»

«Dün basına verdiği demeçte Şef Lafon şöyle demiştir: (Şimdi hepsini yakaladık. Çete yol olmuştur. Beyni ile birlikte kafayı kestik. Vücut da yakında ölecektir. Bu mesele bitmiştir.)»

«Sorgu yargıcı, Lamarre ile Petersen’in bugün sorguya çekecektir. Bütün sanıkların birlikte yargılanacakları sanılıyor.»

Bu olay İngiltere’de geçseydi, Şef Lafon’un hali haraptı. Çünkü basın organları ve Şef Lafor sanıklar hakkında oylarım açıkladıktan sonra, yargılamaya ne gerek vardı? Fransız mahkemelerinin zihniyetine göre «sanık» yok, «suçlu» vardı. Yargılamaların amacı, ceza yemeden önce «sanıklardan» son sözlerini sormaktan ibaretti.

«Yediler Topluluğu» nun tutuklanmasıyla birlikte, halkın da ilgisi sönmüştü. «Büyük Düşes», üç yıl önce işlediği bir sahtecilik suçundan yargılanmak üzere Nice’e gönderilmişti. Erkeklerin yargılanması kısa sürmüştü, hepsi de ceza yemişlerdi. Galindo, Lenötre ve Werner beşer bin frank para cezasına ve üçer ay hapse, Lamarre, Petersen ve Visser iki bin frank para cezasına ve birer ay hapse hüküm giymişlerdi.

Latimer, verilen cezaların bu kadar hafif oluşuna şaşmıştı.

Şef Lafon şaşmamış, fakat öfkelenmişti. «Bu küflü ve gülünç yasalar yerine, doğru dürüst yasalar yürürlükte olsaydı, hepsi de müebbet hapis yerlerdi.» diye söyleniyordu.

Gazetelerde Dimitrios’tan söz açan tek satır yoktu. Aslında bunun nedeni de basitti. Polis, çeteyi ihbar eden adamı da tutuklayacak değildi ya.

Latimer, öfkeyle yerinden kalkarken gözüne gazetedeki bir fotoğraf ilişti. Üç tutuklu, elleri kelepçeli olarak mahkeme salonundan çıkarlarken çekilmişti. Üçü de, yüzlerini göstermemek gayreti içinde ellerini yukarıya kaldırmaya çalışıyorlardı.

Latimer, otele döndüğünde, kendisine bir mektup gelmişti. Mektubu yazan Peters, o akşam üstü saat on sekizde otele geleceğini bildiriyordu.

Saat daha on sekiz bile olmadan, Peters, Latimer’in odasına damlamıştı. Abartmak bir selâm sarkıtarak haykırdı:

— Merhaba dostum Latimer! Sizi gördüğüme ne kadar sevindiğimi tasavvur edemezsiniz. Evet, son görüşmemiz biraz kötü şartlar altında geçti. Ama unutalım ve şimdi en tath lafları açalım. Paris’e hoş geldiniz. Umarım yolculuğunuz iyi geçmiştir. Sizi çok sağlıklı görüyorum. Grodek hakkında fikriniz nedir? Sizi çok sevmiş, bana öyle yazdı. Kendisinin altın gibi bir kalbi vardı. Kedilerini gördünüz, değil mi?

— Bay Grodek bana çok kibar davrandı. Buyurun, oturun.

— Size yardımı olabileceğini söylemiştim.

Bay Peters’in ezeli gülümsemesi, Latimer’e, Sofya’daki tatsız saatlan hatırlattı.



— Hatta Paris’e gelip sizinle buluşmam için bile o ısrar etti.

Bay Peters bu habere sevinmişti.

— Öyle mi? Başka ne söyledi?

— Sizin çok akıllı bir adam olduğunuzu söyledi. Hakkınızda söylediğim bir söze de çok güldü.

Bay Peters dikkatle sordu.

— Ne dediniz de güldü?

— Sizinle olan ilgimi etraflıca öğrenmek istedi. Ben de tabanca çekişinizi filan anlatmak zorunda kaldım... inanır mısınız, hâlâ sizin planımız hakkında hiç bir bilgim yok.

— Grodek söylemedi mi size?

— Hayır. Biliyor muydu ki söylesin?

Bay Peters’in ünlü tebessümü yine dudaklarına yayıldı.

— Tabîî Bay Latimer, isteseydi söyleyebilirdi. Tevekkeli değil bana neşeli bir mektup yazdı. Grodek’in merakını tatmin etmiş olduğunuza sevindim. Şu köhne dünyada, zenginlerin gözü daima başkalarının mallarındadır. Grodek eski bir dostumdur ama, yine de hiç bir yardıma ihtiyacımız olmadığını anlaması iyi oldu. Yoksa derhal bu işten bir kazanç umuduna kapılabilirdi.

Latimer, düşünceli bir tavırla Peters’e sordu.

— Tabancanız yanınızda mı Bay Peters?

Şişko Peters iftiraya uğramış gibi bir poz takındı.

— Allah göstermesin... Dostlarımı ziyaret ederken silah taşıyacak kadar kaba adam mıyım ben?

— Güzel...

Latimer bunu oldukça kibar bir sesle söylemişti. Sonra gidip kapının üzerinde duran anahtarı çevirdi. Çıkarıp cebine koyduktan sonra arkasını kapıya dayadı.

— Bakın Bay Peters, kötü bir ev sahibi olmak istemem. Ama size şunu da söyleyeyim ki sabrım taşmak üzeredir. Sizinle buluşmak için bu kadar uzun bir seyahate katlandım, fakat hâlâ seyahatimin gerçek nedenini öğrenemedim.

— Öğreneceksiniz

— Hep bunu söylüyorsunuz. Şimdi sizin öğrenmeniz gereken bazı şeyler var, Bay Peters. Sinirli bir insan değilim. Doğrusunu söylemek gerekirse şiddetten nefret ederim. Ama hayatta öyle anlar geliyor ki, en sakın insanlar bile çileden çıkabilirler. Şu anda ben her türlü sertlik yoluna baş vurabilirim. Hem yaşıml sizden genç, hem de vücudum sizden sağlam. Eğer bu esrarengiz pozlarınıza derhal son vermezseniz, üzerinize saldıracağım. Birinci nokta bu.

— İkincisi neymiş?

— İkincisi, gerçek kimliğinizi biliyorum. Adımı

Peters değil, Fredrik Petersen’dir. Dimitrios’un kurduğu eroin çetesinin üyelerinden idiniz. 1931 kasımında tutuklanıp, iki bin frank para ve bir ay hapis cezasına mahkûm edildiniz.

Bay Peters'in yüzünde acı bir gülümseme belirdi:

— Grodek'ten mi öğrendiniz bunları?

Çok üzüntülü bir sesle sormuştu bu soruyu.

— Hayır. Eski gazete koleksiyonlarını karıştırıp, kendim buldum.

— Öyle mi? Neyse... Eski dostum Grodek'in beni ele vereceğini ummazdım zaten.

— Zannedersen söylediklerim yalan değil.

— Hayır, gerçektir.

— O halde Bay Petersen?

— Peters, Bay Latimer. Adımı değiştirmiş bulunuyorum.

— Öyle olsun Bay Peters. Şimdi üçüncü noktaya geelim; daha İstanbul'da iken duymuştum ki, Dimitrios bir ihbar mektubu yazmış ve bütün çete üyelerini polisin eline vermiş. Doğru mu bu?

— Dimitrios bize karşı pek arkadaşça hareket etmedi.

— Dimitrios kendisi de eroınmanmış. Bu da doğru mu?

— Ne yazık ki doğrudur. Öyle olmasaydı bize ihanet etmezdi. Hep birlikte bol bol para kazanıyorduk.

— Hepiniz, hapisten kurtulunca Dimitrios'tan intikam alacağınızı söylemişsiniz.

Bay Peters başıyla reddetti.

— Ben tehdit etmedim. Ama öteki arkadaşlardan bazıları bir şey söylemiş olabilirler. Sözgelisi Galindo, çok heyecanlı bir tipti.

— Anlaşıyor ki, sizin prensibiniz, az laf, çok iş

— Ne demek istediğinizi anlayamadım Bay Latimer.

Gerçekten de anlamamış gibi görünüyordu.

— Anlamadıysa, daha etraflı anlatayım. İki ay önce Dimitrios, İstanbul'da öldürüldü. Cinayetten kısa bir süre sonra siz Atina'daydınız. Atina, İstanbul'a pek uzak bir şehir sayılmaz. Söylentiye göre Dimitrios çok yoksul bir adam olarak ölmüş. Bu nasıl olabilir? Siz de şimdi söylüyorsunuz ki, 1931' de çeteniz bir hayli para kazanmış. Dimitrios, kazandığı parayı sokağa atacak bir kimseye benzemiyor. Aklımdan geçenleri size açıkça söyleyeyim mi Bay Peters. Parası için Dimitrios'u siz öldürmüş olmayasınız? Ne dersiniz?

Bay Peters, hiç cevap vermeden bir süre öyle bekledi. Sonra yumuşak ve hafif bir sesle:

— Bay Latimer, dedi, çok gevezesiniz.

— Öyle mi?

— Evet. Ayrıca şanslısınız da. Eğer Dimitrios'u ben öldürmüş olsaydım, şimdi ne yapardım biliyor musunuz? Sizi de öldürmem gerekirdi. (Ceketinin iç cebinden tabancasını çıkardı.) Size yalan söylediğim için üzgünüm. Beni silahsız zannedince nasıl hareket edeceğinizi görmek

istedim. Gerçi tabanca taşımak kibarca bir hareket değildir. Yalnız şuna kesinlikle inanmanızı isterim ki tabancayı sizin için taşımıyorum. Duygularımı anlayacağınızı, güveninizi tekrar kazanacağımı umarım.

— Cinayetle itham edilen herhangi bir kimse buna benzer sözler sarfedebilir.

Bay Peters, basını üzüntüyle sallayarak tabancayı bir yana koydu.

— Bay Latimer, burada bir polis romanı yazmıyoruz. Anlayışsız olmak zorunda değilsiniz. Çenenizi tutamıyorsanız bile, hiç olmazsa aklınızı kullanınız. Yani Dimitrios, ölünce bütün serveti bana kalsın diye bir vasiyetname mi yazdı ki, ben de onu öldürüp, parasına konayım? Olamaz! Günümüzde insanlar servetlerini ceketlerinin iç ceplerinde taşımıyorlar. Bay Latimer, rica ederim, mantığınızı kullanın. Hele önce birlikte bir yemek yiyelim, sonra iş meselesini konuşuruz. Yemekten sonra apartman daireme gider, birer kahve içeriz. Dairem bu odadan biraz daha rahattır. Fakat ille de genel bir yere gitmek isterseniz, ona da razıyım. Benden çekinmiş olabilirsiniz ama, hiç olmazsa şöyle yarım yamalak bir dostluk kurmamız şarttır.

Latimer, o anda Şişko'ya karşı içinde bir sıcaklık hissetti.

— Ben de sizin kadar acıktım. Apartmanınıza gelmekten de çekindiğim yok. Ama şunu unutmayın Bay Peters, bu akşam bana her şeyi açıklamazsanız, derhal Paris'i terk edeceğim. Milyon verseniz kalmam. Anladınız mı?

Bay Peters yine gülümsedi:

— Bravo Bay Latimer, açık konuşmak diye buna derler. Sizi tebrik ederim.

— Nerede yemek yiyebiliriz? Buralarda bir Danimarka lokantası vardır her halde.

Bay Peters, paltosunu giyerken konuştu:

— Olmadığını siz de gayet iyi bilirsiniz Bay Latimer. Benimle dalga geçmekten vazgeçin. Zaten daima Fransız yemeklerini tercih ederim.

Sonunda, Jacob caddesinde, Peters'in bildiği ucuz ve temiz bir lokantada yemek yediler. Yemekten sonra da «Sekiz Melek Çıkmazı»na gittiler.

3 numaralı binanın merdivenlerini çıkarken Latimer sordu:

— Caille kimdir?

— Bir arkadaş.. Birlikte oturuyoruz ama, o bu ara seyahate çıktı.

— Öyle mi?

İkinci kata geldiklerinde, Bay Peters nefes nefese idi.

— Caille ile benim aynı kişi olduğumuzu anladınız galiba.

— Evet, anladım.

Tekrar çıkmaya devam ettiler. Şişko'nun ağırlığı altında inleyip gıcırdayan merdivenler, Latimer'e, sirkte oynayan filleri hatırlatıyordu. Dördüncü kata vardıklarında Bay Peters, cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açtı. Latimer'i içeriye buyur etti.

Girdikleri salon, evin ön cephesinden arkasına kadar uzanıyordu ve bir perdeyle ikiye

bölünmüştü.

Latimer'in dikkatini ilk çeken perdeler oldu. Altın sırmayla işlenmişlerdi. Koyu maviye boyanmış duvarlar ve tavan da altın yıldızlarla süslenmişti. Yerler Cezayir hakları ile kaplanmıştı. Üç adet divanın üstü kocaman yastıklarla doldurulmuştu. Ceviz ağacmdan lambalar, salona loş bir ışık yayıyordu. Ortalıkta hafif bir küf kokusu da vardı.

Bay Peters:

— Paltonuzu çıkarın Bay Latimer, dedi. Daireyi gezmek ister misiniz?

— İsterim.

— Dışarıdan bir Fransız evine benzer burası... Ama gerçekte çölün ortasında bir vahadır. İşte şurası yatak odam.

Bay Peters'in pijaması bile Cezayir kumaşından yapılmıştı.

— Burası da tuvalet. Bakın size ilginç bir şey göstereceğim.

Bir elbise dolabının kapısını açtı ve içeriye doğru bir kibrit çaktı. Dolabın arka kısmına çivilenmiş elbise asacaklarından birini çevirerek kendine doğru çekti. Oradan bir kapak açıldı ve serin gece rüzgârı Latimer'in yüzüne çarptı.

Bay Peters açıkladı:

— Bitişik eve gizli bir demir merdiven vardır. Oradaki elbise dolabına açılır. Dışarıdan hiç belli olmaz. İstedğimiz zaman görünmeden girip çıkabiliriz. Bunu Dimitrios yaptırmıştı.

— Dimitrios mu?

— Bu sokaktaki üç evin de sahibi Dimitrios'tur. Özellikle kiraya vermedik. Bu katların ikisi toplantı yerimizdi. Aslında evler manevî bakımdan Dimitrios' un sayılır. Talihim yaver gitti ki, evleri benim üstüme yaptı. O bir tedbir olarak bunu düşünmüştü. Sonunda bana yaradı. Zaten satış işlemi de ben izlemiştim. Neyse, polis buraları hiç bir zaman keşfedemedi. Ben de hapisten çıkar çıkmaz buraya yerleştim. Dimitrios'un malını geri alması ihtimalini düşünerek de Caille adına kaydettirdim. Türk usulü kahve içer misiniz?

— Evet.

— Şimdi yaparım. Bizim kahvelerden biraz daha uzun sürer ama, tadı iyidir.

Peters mutfağa giderken, Latimer de yumuşak bir koltuğa oturdu. Etrafına bakınarak düşünüyordu. Bir zamanlar Dimitrios'un olan bir evde bulunmak ona çok garip geliyordu. Hele karşısında duran sedef işlemeli kitaplığı büsbütün garipsedi. Peters gibi eski bir haydutun kitaplığı, büyük yazarların eserleriyle doluydu.

Bay Peters, gümüş bir tepsiyle kahveleri getirdi. Tepsiyi masanın üzerine koyup, kitaplıktan Eflatun'un bir kitabını aldı. Sayfalarını karıştırırken küçük bir fotoğraf yere düştü. Peters, fotoğrafı yerden alıp, Latimer'e uzattı.

— Bu adamı tanıyor musunuz Bay Latimer?

Orta yaşlı bir adamm fotoğrafıydı bu.

Latimer:

— Dimitrios! diye bağırdı. Dimitrios'un fotoğrafı!

Bay Peters, fotoğrafı Latimer'den aldı:

— Güzel! Tanıyorsunuz.

Yumuşak bir divana oturup, Latimer'i süzdü.

— Buyurun, bir sigara için Bay Latimer. Bu arada ben de size bir hikâye anlatayım.

## **ON BİRİNCİ BÖLÜM**

1928-1931 PARİS

BAKIN Bay Latimer, birçok kimseler hayatın amacım bile anlamadan saman gibi yaşar giderler. Ama Dimitrios'un bu gruptan olmadığım siz de anlamışsınızdır sanırım. Dimitrios, istediğini bilen, tuttuğunu koparan heriflerdendi. Hep çok paralı ve çok güçlü olmak istiyordu. İşin acı yönü şu ki istediği duruma gelmesi için ona ben de yardım ettim.

Dimitrios'a ilk olarak 1928 yılında Paris'te rastladım. Blanche caddesinde, Giraud adında biriyle ortak olarak bir bar işletiyordum. Barımızın adı (Pariziyen Kasbah) idi. Divanlar ve halılarla dekore edip doğulu bir hava vermiştik. Zaten Giraud ile Marakeş'te tanışmıştık. Ayrıca bir de Güney Amerika orkestrası bulmuştuk.

Barımızı 1926 yılında açmıştık. Amerikan ve İngiliz turistlerinin paraları boldu. Fransızlardan da,

Cezayir'e egzotik duygularla bağlı olanlar müşterilerimiz arasındaydı. Garsonlarımızı da zencilerden seçmiştik.

İki yıl süreyle iyi giden işlerimiz, birdenbire bozulmaya başladı. Gelen turistler ve sosyete kadınları azaldı, buna karşılık züğürt serseriler ve fahişeler dadandı. Tabu ki kazancımız da düşmüştü.

Dimitrios'u bara ilk getiren Giraud oldu. Giraud, Fransız bir baba ve Arap bir anadan olmuş melezdi. Cezayir'de doğmuş ve sonra Fransa'ya geçmişti. Dimitrios'la ayakçı bir meyhanede tanışmışlardı. Bir gün onu bajrımıza getirdi ve beni bir kenara çekip, kazancımızın azaldığını, bunun için Dimitrios Makropulos'la iş yaparsak, yine eski duruma gelebileceğimizi söyledi,

İlk görüşte Dimitrios bende pek iyi bir izlenim bırakmadı. Dar ve süslü bir elbise giymişti. Saçları hafif ağarmıştı. Giraud ile masasına gittim. El sıkıştıktan sonra, küstah bir eda ile, sandalyeyi işaret ederek, oturmamı söyledi. Sanki barın sahiibi ben değildim de, oydu.

— Evet, o anı çok iyi hatırlıyorum. Her halde farkına varmadan etkisi altında kalmış olacağım.

Küstahlığına öfkelenerek, gösterdiği yere oturmadan, ne istediğini sordum. Yüzüme baktı. Kahverengi gözleri tatlı bakışlıydı.

(Dostum, dedi. Şampanya içeceğim. Her halde bir itirazımız olamaz, çünkü parasını verebilecek durumdayım. Bana karşı nazik davranacak mısınız, yoksa gidip daha nezaketli kimseler mi arayayım?)

Aslında ben sakın bir adamımdır Bay Latimer, Herkes biribiriyle yavaş sesle konuşup, kibarca

hitap etse, dünyamız ne kadar güzel olurdu, diye düşünürüm. Fakat insan bazen çaresiz kabalık etmek zorunda kalır. Dimitrios'a sert bir çıkış yaparak, oradan istediği anda gidebileceğini söyledim.

Dimitrios belki de hemen kalkıp gidecekti. Fakat Giraud derhal araya girerek havayı yumuşatmayı başardı.

Dimitrios iş yapılacak adam değildi. Onunla oturup konuştuysam bu Giraud'nun ısrarı ile oldu. Dimitrios bize çok inandırıcı bir dille fikirlerini söyledi. Sonunda onunla birlikte çalışmaya razı oldum.

Latimer merakla sordu:

— Eroin konusunda çalışmak mı?

Bay Peters, aldırılmazlıkla omuz silkti:

— Hayır, eroin değil Bay Latimer, Dimitrios o günlerde beyaz esir ticaretiyle meşguldü. Her ne kadar «beyaz» deyimini kullanıyorsak da ashnda bu işte kullanılan malzemenin çoğu renklidir. Zencüerden tutun da Çinli kızlara kadar. Bundan dolayı bu işten «kadın ticareti» diye söz etsek daha iyi olur.

Bu tarz ticaretin hiç de meraklısı değilim. İnsanoğluna eşya işlemi yapılırsa, sonunda mutlaka bir maraza çıkar. Ben duygulu bir insanım ve böyle şeylerden hoşlanmam. Üstelik bu ticaretin masrafı da yüksektir. Boyuna sahte doğum belgesi, evlenme ve ölüm ilmühaberleri sağlayacaksınız. Bol seyahat masraflarım ve rüşveti de hesaba katacaksınız. Sahte belge sağlamak müthiş pahalıya mal olur Bay Latimer.

Dimitrios'un kendi sermayesi vardı. Ayrıca perde arkasındaki zengin birtakım kimselerin de sözcüsü durumundaydı. Bizimle işbirliği yapmasının nedeni başkaydı. O sıralarda birçok ülkelerde sıkı kanunlar çıkarılmış ülkelerarası kadm götürüp getirmek işi zorlaşmıştı.

Bizle karşılaşmadan önce Dimitrios, Polonya'dan kadın toplayıp Fransa'ya getiriyor, oradan da İskenderiye'ye gönderiyormuş. Tabî yeni kanunlarla işi bozulmuş. Bu yüzden çektiği güçlükleri anlattı. Vilna'daki bir «Kadın» dan on iki kadın bulmuş. Ama Polonya makamları, çıkış vizesi vermeden önce, kadınların gidecekleri yerler ve görecekleleri işler hakkında garanti ve bilgi istemiş.

Dimitrios garantiyi hemen kabul etmiş. Bizimle işbirliği yapmak istemesinin nedeni de burada. Biz Polonya Konsolosluğuna gidip kadınları barımızda dansöz olarak çalıştıracağımızı bildirecektik. Kadınlar iki hafta kadar yanımızda kaldıktan sonra, sessizce Mısır'a sevkedileceklerdi.

Bu işin karşılığı olarak bize beş bin frank teklif etti. Parası bol ama, tehlikesi de az bir işti. Ben yine de tereddüt içindeydim. Fakat Giraud'nun ısrarı üzerine kabul ettim. Yalnız bir defalık için anlaşmıştık. İleride gerekirse tekrar konuşacaktık.

Dimitrios bize bir ay sonra tekrar beş bin franklık bir iş teklif etti. Ben pek istemedim, fakat ortağım Giraud, açıktan gelen parayı kaçırmak istemedi. Aldığımız ilk beş bin çok işimize yaramıştı.

Birinci işi gürültüsüz patırtısız atlatmıştık ama, ikincisinde Polonya makamları kılı kırk yardılar.

Fransız polisini başımıza ekşiterek, barımızda tahkikat yaptırılar. Bu yüzden kadınları gerçek dansöz imişler gibi barımızda tutmaya mecbur kaldık. Karılar su gibi şampanya içmeye başladılar. Dimitrios masrafları ödemeseydi, zarar büe edecektik.

Aksiliklere çok üzüldüğünü söyleyerek bize on bin frank verdi ve yeni bir iş teklif etti. Fakat kısa bir süre sonra polis yine bize tebelleş oldu. Giraud'yu merkeze götürüp, saatlarca sorguya çektiler.

Bu yüzden ortağım la aramızda kesin anlaşmazlık çıktı. Aslında Giraud, ahmak herifin biriydi. Bazen bana bile küçük kazıklar atmaya çalışırdı. Üstelik de her şeyden kuşkulanan pis bir karakteri vardı. Öte yandan birtakım münasebetsiz müşterilere de yüz verir, yeni tanıştığı kimselere bile lâubalice hitap ederdi. Eğer yaşıyorsa mutlaka cezaevindedir. Çünkü kendini idare edemez, çabuk sinirlenir, karşısındakini yaralardı.

Karakola çağırılışımızın ertesi günü kadın ticaretinden vazgeçmek niyetinde olduğumu Giraud'ya söyledim. Müthiş bozuldu. Bu kadar büyük gelir getiren bir işi bırakmanın enayilik olduğunu söyledi. Onu anlıyordum. Polislerle arasında bir alışkanlık doğmuştu. Ta Cezayir'den beri ömrü karakollarda geçiyordu. Oysaki ben polisle en küçük bir temas kurmaktan bile hoşlanmazdım. Giraud da, ben de kendimize göre haklıydık. Sonunda işbirliği yapamayacağımızı anladım ve bardaki hissemi kendisine satmayı teklif ettim.

Bu benim için bir fedakârlıktı. Ama ne olursa olsun bu manyak heriften kurtulmak için tek çareydi. Teklifimi kabul etti. Dimitrios'a da durumu söyledik. Yalnız kaldığımız bir anda Dimitrios bana gizlice bir buluşma yeri bildirdi.

Ertesi gün oraya gittim. İyi olmuş da gitmişim. Çünkü benim yararına oldu. Dimitrios zekâma saygılıydı. Belki ara sıra beni de aldatabilirdi, fakat her zaman değil. Ne istediğini sordum. Kadın ticaretinin tehlikeli bir yola döküldüğünü, artık bu işten vazgeçeceğini söyledi. Aramızda şöyle bir konuşma geçti.

«— Bu fikrini Giraud'ya söyleyecek misin?»

«— Şimdi değil. Sen hele hisseni al, ondan ayrıl, sonra.»

«— Teşekkür ederim.»

«— Giraud delinin tekidir. Onun ortağı olmasaydın, kadın işine bile girişmezdim sizinle. Şimdi benimle yalnız çalışman için Mr imkân vereceğim... Eroin işinden anlar mısın?»

«— Pek anlamam.»

«— Ayda yirmi kilo eroin satın alabüecek kadar sermayem var. Bütün mesele Paris dağıtımında. Bu işle ilgilenir misin?»

«— Dağıtım nasıl olacak?»

«— Onu ben halledeceğim. Sen dışarıya gidip mal satın alacaksın ve Fransa'ya sokacaksm. Her kilo başına yüzde on komisyon veririm sana.»

«— Birkaç gün düşüneyim, kararımı sonra bildiririm.»

Aslında kararımı vermiştim bile. O zamanki fiyatlarla ayda yirmi bin franklık iş yapacağımızı hesaplamıştım. Bu işten en kârlı çıkacak olan tabî ki Dimitrios'tu. Onun net kârı ayda yarım

milyon frankı bulacaktı.

1928 yılının eylül ayında Bulgaristan'a gittim. Alacağım malı iki ay içinde Paris'e göndermem gerekiyordu. Dimitrios, Sofya'da oturan bir arkadaşının adresini verdi. Bu adam beni Bulgar eroincileriyle tanıştıracaktı. Tanıştırdı da. Ayrıca bize faydalı olacak bir sürü işler yaptı. Krediler açtırdı.

Latimer merakla sordu:

- Adamın adı neydi?
- Böyle bir soru sormanız doğru mu Bay Latimer?
- Vazof mu?

Şişko, koca kafasını sallayarak Latimer'i onayladı.

- Evet.
- Krediler «Avrupa Asya Kredi Bankası» kanalıyla açıldı, değil mi?
- Hayret! Zannettiğimden daha çok bilgiye sahipmişsiniz.
- Yok canım, rastlantı sonucu bildim. Telâşlanmayın. Vazof öleli üç yıl oluyor.
- Bunu da mı rastlantı sonucu biliyorsunuz? Acaba daha ne rastlantılara rastlayacağız Bay Latimer?
- Hepsi bu... Rica ederim devam edin.

Bay Peters kahvesinden birkaç yudum höpürdetti:

— Peki Bay Latimer. Evet, Vazof'un aracılığıyla gerekli malları satın aldım. «Avrupa Asya Kredi Bankası» üzerine çektiğim poliçelerle malın bedelini ödedim. Görevimin asıl önemli bölümünü eroini Fransa'ya sokmaktı. Paketi trenle Selânik'e kadar gönderecektim, oradan da vapurla Marsilya'ya.

— Açık olarak mı?

— Hayır. Bulgaristan'ın başlıca ihraç maddesi tütün olduğundan, malı, ihracat arasında gizlemek güçtü. Başka bir şey alıp ihraç işlemine soksam ve onun arasına saklasam, bu defa da Fransız gümrük memurları, alışmadıkları bir maddeyi görünce sıkı arayacaklardı. Öte yandan Dimitrios, malların acele teslimi için beni sıkıştırıyordu. Ne yapacağımı şaşırmıştım.

— Peki, ne yaptın iz?

— Bir tabutun içine koydum bay Latimer. Ölümlere çok saygılı olan milletlerin başında bence Fransızlar gelir. Hiç bir Fransız cenaze töreninde bulundunuz mu? Tören öyle dokunaklıdır ki katılanların hiç birisi göz yaşlarını tutamaz. Gümrük memurlarının tabuttan kuşkulanan makûsluğunu göstermeyeceklerini biliyordum. Sofya'dan ceviz oyma nefis bir tabut aldım. Kapkara yas elbiseleri giydim. Söylediğim gibi duygulu bir adamımdır. Marsilya rıhtımında tabuta gösterilen saygı karşısında neredeyse hüngür hüngür ağlayacaktım. Bu hava içinde, değil tabutu, valizlerimi bile aramadılar.

Dimitrios beni rıhtımda cenaze, arabasıyla karşıladı. Çünkü ona önceden haber göndermişdim. Buluşumun sonucu ilk büyük başarıyı kazanmıştım ama, Dimitrios pek beğenmedi. Fransa'ya her



ay bir tabutla giremeyeceğimi söylüyordu. Haklıydı elbet. Sonra yeni bir yol buldu. Varna Cenova arasında İtalyan vapurları işliyordu. Malları İtalya'dan transit geçireceğimizi bildirip İtalyan gümrük muayenesinden kurtulacaktık. Paket, Fransa'ya gönderilmek üzere Cenova'da bir ardiyeye konulacaktı. Biz de ardiyecilere rüşvet yedirip eroini alacaktık. Oradan, dağ yollarından Fransa'ya sokmak kolaydı.

Çetemiz çoğalmış, Dimitrios'un liderliğini de hepimiz kabullenmiştik. O yalnız sermayenin bir kısmını vermiyordu. Aynı zamanda istediğini bilen iradeli biri olarak da ön plana çıkıyordu. Adam seçmesini, adam kullanmasını içimizde onun kadar iyi bilen biri yoktu.

Anlayacağınız, biz yedi arkadaş onun emrine girdik. Aslında hiç birimiz öyle emirlere kolay boyun eğecek yapıda kimseler değildik. Hollandalı Visser sözgelişi; Alman makineli tüfeklerin Çinlilere satmış, Japonya hesabına casusluk etmiş, bir yerliyi öldürdüğü için de hapis yatmıştı. Ters bir adamdı. Eroinmanların gittikleri kulüp ve barlarla anlaşılan oydu.

Dağıtım işi çok iyi örgütlenmişti. Lenötre ve Galindo yıllarca bu işi yapmışlardı. Dimitrios birlikte çalışma teklif edince hemen kabul ettiler.

Tabii bu anlattıklarım için bir cephesi... Bir de öteki cephesi var. Her eroinman başkasını da bu zehire alıştırmak eğilimindedir. Bu bedava reklamcılar yoluyla müşteriler gittikçe çoğalır. Perakende müşteriyle en son temas eden Büyük Düşes idi.

Müthiş zeki bir kadındı bu. İnsanların niyetini ilk görüşte anlayabilecek yeteneği vardı. Ona mal almaya gelecek olan kılık değiştirmiş polis avcunu yalamaya mahkûmdur.

Eski bir kimyager olan Belçikalı Sucu Werner'in görevi, eroinlere su katmaktı. Böylece müşterilerimiz kısa zamanda çoğalmış, ayda elli kilo eroin yetmemeye başlamıştı. Ben de sık sık Almanya ve Bulgaristan'a seyahat etmek zorunda kalıyordum.

Başımın derde girdiği anlar olmadı değil. İşe başladıktan bir yıl kadar sonra «Doğu Ekspresi» kondüktörlerinden biriyle tanışmıştık. Artık Sofya' dan Paris'e sağlam yoldan mal getirtebiliyorduk.

Kondüktörle, altı adamımızın polis tarafından yakalandıkları haftayı unutamam. Bu olayda on beş kilo eroin kaybettik. Aynı günlerde Lamarre da kırk kiloluk bir paketi imha etmek zorunda kaldı. Bir bar kavgasında Sucu Werner başından yaralandı. Elde stok kalmamıştı.

Derhal Sofya'ya gidip el çantası içinde on kilo eroin getirdim. Tabii o da yetmedi. Bu terslikler üzerine Dimitrios bir stok deposu yapmaya karar verdi. Sonra da bu üç evi bulup satın aldı. Daha önceleri bir kahvede toplanırdık. Evler alındıktan sonra burada buluşmaya başladık. Dimitrios kendi oturduğu adresi bize bildirmezdi. O gelip bizi bulurdu.

Stokla ilgilenmek görevini bana vermişti. Bu kolay bir iş değildi. Hem eldeki stokları eritmemek, hem de gitgide artan isteklere cevap vermek epey güçtü. Daha fazla mal kaçırmak gerekiyordu ki bu da tehlikeyi çoğaltıyordu. Aksi gibi o sırada Bulgar üreticiler Radomir'deki eroin fabrikasını kapattılar. O fabrika sonradan başka şehirde açıldı ama, gecikme de oldu. Bu arada biz de İstanbul'daki fabrikayla temasa geçtik.

Bir hayli sıkıntılı günler geçiriyorduk. İki ay içinde bir yığın eroinimiz polisçe ele geçirildi. Yine dayandık, stoku çoğalttıkça çoğalttım. 1931 yılında evin döşemesi altında 250 kilo eroin, 300 kilo

kadar da morfin ve esrar saklıydı.

Bay Peters kahvesini bitirip, fincanını bıraktı. Sigarasından bir nefes çekti.

— Hiç beyaz zehir tiryakisiyle karşılaştınız mı?

— Galiba hayır.

— Zehir tiryakileri bir süre durumlarını saklayabilirler. Fakat uzun zaman asla. Alışma şekli herkeste aynıdır. Önce bir deneme içişi yapılır. Ve pek hoşlanılmaz. Ama ikinci ve üçüncü denemelerde biraz zevk alınmaya başlanır. İnsan, nasıl olsa istediğim zaman bırakabilirim diye kendi kendini kandırır. Bunlar boş kuruntulardır. İş işten geçiverir. Günlük doz gittikçe arttırılır. Deneme devresi sanısı devam etmektedir. Derken birtakım yeni huylar ortaya çıkar. Sinirlilik, herkesten kuşkulama başlar. Devamlı burun akması, tiryakiye, nezle olmuş gibi gelir.

Anlatabiliyor muyum Bay Latimer?

— Galiba beyaz zehir içimine pek aleyhtar değilsiniz.

— Ne diyorsunuz? Dünyada bunun kadar kötü bir şey olamaz. Eroinmanlar çalışma güçlerini kaybederler ama, bir yandan da zehir almak için para bulmak zorundadırlar. Bu duruma düşen biri, beş kuruş için adam öldürebilir. Şimdi de neden bu pisliğin ticaretini yaptığımı soracaksınız. Ben satmasam, başkası satacaktı. Üstelik zehire alışan aşağılık herifler, kazancımın vazgeçmeme değmezler.

— Peki bazılarını siz alıştırıp, başlarını derde sokmuşsunuz.

— Yo, hayır. O fasılda ben yoktum. Lenotre ile Galindo'nun işiydi o. Zaten ikisi de kokainman oldukları için mesele yoktu.

— Dimitrios içer miydi?

— Eroin içerdi. Bunu anladığım zaman çok şaşırdım. Burada her akşam saat altıda buluşurduk. 1931 baharında bir toplantıya Dimitrios geç geldi. Her zaman az konuşarak oturan, toplantı sonlarında da bize kesin emirler veren adam, o akşam içeriye girer girmez Visser'e küfür etti. Hayretler içinde kalmıştı ki bu defa Visser'in suratına tükürdü. Çok öfkelenen Visser hemen tabancasına asıldı. Araya öteki arkadaşlar girip Visser'i yatıştırdılar. Dimitrios'un eroin çektiğini onlar anlamışlar.

Visser tabancasını cebine koydu. Dimitrios durmadan Rumca ve Fransızca küfürler savuruyordu. Kendisine suikast hazırladığımızı mı söylemedi.. Neler, neler... Ağzımızı açmadık. Bir süre daha söylendikten sonra defolup gitti.

O günden sonra ayağımızı denk almaya karar verdik. Eroinmanlar kolay kalleşlik eder. Fakat Dimitrios eroinden büyük para kazandığı için, daha kötü bir ihtimal aklımıza gelmedi.

Ondan sonraki toplantıya gayet normal geldi. Fakat gittikçe zayıflamaya başlamıştı. Suratı sapsarıydı. Gereksiz şeylere sinirleniyor, toplantılara düzensiz katılıyordu.

Eylül aynıdaydık ki stokumuzu bitirmemizi ve yeni siparişlerden vazgeçmemizi istedi. İtiraz edecek olduk. Özellikle ben, stokun sorumlusu olarak çok direktim, aldırmadı bile. Güya polis geniş bir araştırma yapacakmış, stoku bulurlarsa hepimiz mahvolurmuşuz.

Bizi ele vermeden önce stoktaki inalları tasfiye etmek istiyormuş meğer. Ne yazık ki

anlayamadık. Dimitrios’a bu kadar güvenmemizi belki garip bulacaksınız. Ama onun karşısında hepimiz öyle sönük kalıyorduk ki... Lidya bile parlak zekâsını Dimitrios’un yanında gösteremiyordu. Yani ondan kuşkulanmamız için bir tek neden yoktu.

Gerisini siz de biliyorsunuz. Bizi ihbar edip yakalattı. Ben Lamarre ile birlikte Marsilya’ya gitmiştim. Polis ustalıkla çalıştı. Bizi tutuklamadan önce bir hafta izlemişler. Son anda farkına varıp, üzerimdeki eroinleri yok ettim. Lenötre üe Galindo bizim gibi şanslı çıkmadılar ve eroin paketleriyle yakalandılar. Dimitrios konusunda bildiklerimizi söylememiz için çok zorladılar. Zaten pek bir şey bilmiyorduk ki... Visser, Dimitrios’un oturduğu evi biliyormuş, fakat polise söylememiş. Zavallı yıllar önce öldü.

— Dimitrios’un 17, Bölgede dairesi olduğunu söyleyen kimmiş?

— Visser. Cezasını azaltmak için polise yardım eder gibi göründü. Uydurma bir adres verdi, fakat amacına erişemedi.

Latimer bir sigara yakıp, sordu:

— Peki Bay Peters, yarım milyon frankı nasıl kazanacaktım?

Bay Peters, kilisede vaaz verir gibi bir edayla konuştu:

— Aaa o da ayrı bir hikâye konusudur.

— Nasıl bir hikâye?

— Birbirimizi kaybettikten sonra Dimitrios’un serüvenlerinin hikâyesi.

— Neymiş bu serüvenler?

Bay Peters, masamn üzerinden fotoğrafı alıp Latimer’e uzattı.

— Evet, gördüm. Dimitrios’un fotoğrafı.

Şişko yine tatlı tatlı gülümsedi:

— Hayır Bay Latimer; bu Manus Visser’in fotoğrafıdır.

— Anlamadım.

— Dimitrios hakkında bilgisini Visser başka yerde kullanmak istiyordu. İşte bu planını uygulamaya başladığı sırada hayata veda etmek zorunda kaldı. Sizin İstanbul morgunda gördüğünüz ceset, fukara Visser’e aitti.

— Nasıl olur. Gözümle gördüm. Dimitrios’tu.

— Hayır Bay Latimer, Visser’in cesedini gördünüz. Onu Dimitrios öldürdü. Aziz dostumu; Dimitrios şu anda sapasağlam yaşamaktadır.

## **ON İKİNCİ BÖLÜM**

MÖSYÖ C.K.

LATIMER o kadar şaşırmıştı ki ağzı apaçık kalmıştı. Dimitrios yaşıyordu ha!. Olamaz!. Bu şişko kendisiyle alay mı ediyordu acaba? Meraktan çıldıracaktı. Bir an ağzım kapayıp, tekrar açtı ve ölgün bir sesle konuştu.

— İnanılacak şey değil.

Bay Peters, yaptığı etkiden çok memnundu:

— Olabilir. Siz anlamadınız ama Grodek anladı. Onun için de aramızdaki ilişkinin derecesini öğrenmek istedi. Bununla birlikte haklısınız. Polis size morgta gördüğünüz cesedin Dimitrios Makropulos olduğunu söyledi, siz de öyle kabul ettiniz. Polisin sözüne inanmak normal sayılır.

— Ölenin Dimitrios olmadığı ben biliyordum. Ama bildiğimi ispat güçtü. Sizin elinizde bu imkân var. Cesedi gördünüz, Manus Visser’le aynı kimse olduğuna tanıklık edebilirsiniz.

Bay Peters bir an durup nefes aldı. Latimer’den cevap alamayınca devam etti:

— Peki Dimitrios’un cesedi olduğu kanısına nasıl varmışlar?

— Ceketinin astarına dikilmiş bir Fransız kimlik kartı bulmuşlar. Bir yıl önce Lyon nüfus memurluğundan Dimitrios Makropulos adına çıkartılmış.

Bay Peters’in dudaklarında alaycı bir gülümseme belirdi:

— Fransız kimlik kartı ha? Aman ne komik!. Ne komik!

— Kartın sahte olmadığını Fransız polisi Türkiye’ye bildirmiş. Zaten üzerinde de fotoğraf yapışıkmiş.

— İsterseniz size bol miktarda Fransız kimlik kartı bulayım. Üstelik hepsinin üzerinde Dimitrios Makropulos yazar ve hepsine de değişik kimselerin fotoğrafları yapışık olabilir. Bakın.. Bana benziyor mu bu fotoğraf?

Cebinden çıkardığı «oturma belgesi» ni gösterdi. Latimer, olumsuz anlamda başını salladı.

— Ama bu fotoğraf gerçekten benimdir. Üç yıl önce çektiymiştim. Poz vermeyi de hiç beceremem. Dimitrios, Visser’e benzeyen başka birisinin fotoğrafını da kullanabilirdi.

— Dimitrios mademki yaşıyor, şimdi nerede olabilir?

— Burada, Paris’te.

Şişko Peters, şefkatle Latimer’in dizini okşadı:

— Çok iyi bir insansınız Bay Latimer. Size her şeyi anlatabilirim.

Latimer biraz sinirlenerek:

— Siz de gereğinden fazla kibarsınız, dedi.

— Hepsini öğrenmeyi hak ettiniz.

Bir sigara daha yakarak, konuşmasına devam etti:

— Olaydan sonra hepimiz Dimitrios’a kinlendik. Bazı arkadaşlar ilk fırsatta intikam almayı kararlaştırdılar. Ben boşuna vakit harcamayı sevmem. Dimitrios birdenbire ortadan kaybolmuştu. Onu bulmak kolay iş değildi. Böylece, intikam duygularımı kalbime gömerek, hafızamdaki cezaevi acılarım da unutarak, seyahate çıktım. Tekrar eski kişiliğime kavuşmak umudundaydım. Ülke ülke dolaşarak, yaptığım ufak tefek işlerle günlük geçimimi çıkarıp dolaşıyordum. İki yıl önce Roma’da Visser ile karşılaştım.

— Onunla beş y ıldır görüşmemiştik. Zavallının çekmediği sıkıntı kalmamıştı. Cezaevinden

çıkıttıktan sonra müthiş dara düşmüş. Tutmuş bir sahte çek hazırlayıp bankanın birinden birkaç kuruş yürütmek istemiş. Yakalanmış ve haydi tekrar cezaevine... Üç yıl daha yatmış çıkar çıkmaz da sınır dışı etmişler. Karşılaştığımızda meteliği yoktu. Fransa' ya sokmadıkları için, oradaki eski dostlarından da faydalanamıyordu. Perişan, berbat bir durumdaydı.

— Sahte bir pasaport uydurmak için benden biraz borç para istedi. Sonra da bana büdiği her şeyi anlattı.

— Söylemiştim, onun Dimitrios hakkında bilgisi hepimizden fazlaydı. Eroin krizi gecesi Dimitrios'tan yediği küfürlerden sonra kuşkulanmış ve bilgi toplamaya başlamış.

— Tabî bu kolay olmamış. Meselâ bir gün mitrios, bizim çıkmaz sokağın önünden bir ot büe binince, Visser izlemek istemiş, fakat boş bulamamış. İkinci gece toplantıya gelmeyip, önceden bir taksi tutmuş. Rennes sokağında beklemeye başlamış. Dimitrios toplantıdan çıkıp kendi otomobiline bindikten sonra onu takibe koyulmuş. Dimitrios'un otomobiü Wagram caddesindeki bir apartmanın önünde durmuş. Visser, Dimitrios'un girdiği apartmanın numarasım defterine not etmiş. Bir hafta sonra, Dimitrios'un bizimle toplantıda olduğunu bildiği bir akşam üstü, aynı apartmana giderek Bay Makropulos'u sormuş. Kapıcı böyle birini tanıımıyormuş. Visser ona bol bahşış vererek, sorduğu kimsenin fiziksel yapışım tarif etmiş. Orada tarife benzer Rougemont diye birisi oturmaktaymış.

— Visser'in kafası işlerdi. Dimitrios her halde takip edilebileceğini hesaplayarak, başka bir ev daha tutmuştu. Bir süre Rougemont'u izledi. Sonunda keşfetmiş ki Dimitrios o apartmanın ön kapısından girip, arka kapısından çıkıyor. Bu sefer arka kapıyı da kollamaya başlamış. Ve oradan çıkan Dimitrios'un, Hoche caddesindeki bir eve girdiğini görmüş. Bu ev Madam la Kontes diye anılan zengin ve soylu bir kadınınmış. Kontes'le Dimitrios o gece operaya gitmişler. Dimitrios fraklıymış ve çok lüks bir otomobile binmişler.

— Visser bunları tespit ettikten sonra artık Dimitrios'un peşini bırakmış.

— Eroin tutuklanmasından sonra Visser. polise Dimitrios'tan hiç söz etmedi. Visser gibi çıkarını iyi bilen birinin Dimitrios'u ele vermeyişini neye yormalı? Zaten ihbar etseydi bile, Dimitrios'un yakalanabileceği kuşkuluydu.

— Bence Visser'in asıl niyeti, cezaevinden çıkar çıkmaz Dimitrios'u bulup öldürmektir. Fakat cezaevi ve parasızlık onun sinirlerini yatıştırdı, daha kârlı bir yol aramaya şevketti. Kontes ile Dimitrios'un zenginliklerinden faydalanmalıydı. Tekrar araştırmalara girişti. Kontes villasını terk etmişti. Visser gizlice villaya girdi. Dolapları karıştırdı. Dimitrios' un Roma'dan gönderdiği C. K. rumuzlu mektuplar buldu. Bu sırada sahte çek olayı çıkıp tekrar hapse düştü. Üç yıl yatıp çıkınca, tekrar aramalara başladı. işte o sırada Roma'da karşılaştık. Ona acıdığımdan, paramı batıracağını bile bile üç bin frank borç verdim. Fakat beni utandırdı. Geçen yıl posta havalesiyle borcunu ödeyip, bir de kısa mektup gönderdi. Mektup aşağı yukarı şöyleydi: «Onu buldum. Teşekkürlerimle birlikte borcumu da gönderiyorum. Seni şaşırtmak üç bin franka değer.» İmza ve adres yoktu. Mektup Nice'ten geliyordu.

— Visser'in borcunu ödemesi beni uzun uzun düşündürdü. Demek çok para elde etmişti. Dimitrios ona bu parayı neden veriyordu? Şantaj dolayısıyla tabî.

— O sırada boştum ve işsizlikten sıkılıyordum. Visser gibi havadan para kazanmanın tek

çaresi Dimitrios'u bulmaktı. Bu isteğimde de vicdanın rahattı. Cezaevinde çektiğim acıların kefaretni Dimitrios bana para olarak ödemeliydi.

— Roma'dan ayrılıp araştırmalara giriştim. Hedefim lüks çevreler ve sosyetenin yaşadığı yerlerdi. Madam la Kontes ile Dimitrios'a oralarda rastlayabileceğim ihtimali aklımdan çıkmıyordu. Uzun takiplerden sonra öğrendim ki Bay C. K. Kontes'le birlikte kışları «kış sporlar merkezi» nde, yazları da deniz kıyılarındaki sayfiye şehirlerinde dolaşarak keyif sürüyorlardı. Son olarak Cannes'da bir otelde kalıp, oradan yatla denize açıldıklarını öğrendim. İzlemeye devam ediyordum.

— Böylece Atina'ya kadar uzanmıştım. Orada izlerini bulmaya çalışırken, günlük gazetelerin birinde İstanbul'dan verilmiş bir haber görmeyeyim mi? Dimitrios Makropulos öldürülmüştü.

Latimer'e baktı:

— Orada da karşıma siz çıkınca Dimitrios'la ilgilenmenizin nedenini bir türlü anlayamadım. Evet, ben de Yardım Örgütünün dosyalarını inceledim. Yalnız İzmir'e gidemedim. İzmir polis dosyalarında ne bilgiler buldunuz acaba?

— İzmir'de, 1922 yılında bir cinayet işlemiş. Bir Yahudi tefeciye öldürdükten sonra soymuş ve Yunanistan'a kaçmış. İki yıl sonra da Edirne'de düzenlenen bir siyasal suikasta karışmış. Türkler, hakkında tutuklama kararı vermişler.

— Şu Dimitrios müthiş adam vesselâm. Neyse, gazetede ölüm haberini görünce, hemen Paris'e bir telgraf çektim. Oradaki bir arkadaşımdan Bay C. K. konusunda bilgi istedim. Gelen cevaptan öğrendim ki, Bay C. K. özel yatı ile yaptığı uzun seyahatten yeni dönmüş.

— Her şey birbirini tutuyordu. Dimitrios'un seyahate çıkış tarihi, Visser'in bana borcunu ödediği tarih. O sırada buluşmuş olacaklar. Dimitrios onu hemen o anda bile öldürmeyi düşünmüştür. Çünkü Visser kafayı çektiği zaman sır diye bir şey tutamazdı. Bu yüzden öldürülmesi şarttı.

— Ama Dimitrios her zaman hesabım iyi yapar. Bir taşla iki kuş vurmak âdetidir. Visser'i öldürmeye niyetlenirken de aynı prensibi uyguladı. Onun ölüsünden de faydalanmalıydı. Böylece İzmir'deki cinayeti işleyen soyguncu Dimitrios Makropulos'u da Türk polisine teslim etmiş olacaktı. Artık sadece Bay C. K. olarak yaşayacaktı. Planını rahat uygulamak için Visser' güler yüzle karşıladı. Ufak tefek yardımlar yaptı. Dokuz ay sonra da çıktığı yat gezintisine eski arkadaşı Visser'i de çağırdı.

— Bir yatın içinde cinayet işlemek pek kolay bir şey değildir ki. Yatın tayfaları yahut öteki çağrılılar görmez mi?

Bay Peters, eski kurt tavrıyla konuştu:

— Ben olsaydım, bakm ne yapardım. Şöyle, Pire limanına kayıtlı, Yunan bandıralı bir yat kiralardım. Visser'i ve öteki çağrılıları Napoli'den yata bindirirdim. Akdeniz'de bir ay kadar dolaştıktan sonra seyahati sona erdirip, herkesi tekir ar Napoli' de karaya çıkarırdım. Fakat ayrıca Visser'e, İstanbul'da özel bir işimiz olduğunu, benimle birlikte gelirse iyi para vereceğimi söylerdim. Visser böyle bir teklife dayanamaz, hemen kabul ederdi.

Yatın kaptanına da Visser ile birlikte İstanbul'a gideceğimizi, fakat oradan trenle Paris'e

döneceğimizi söyledim. İstanbul'a gelince eşyalarımızı yatta bırakıp, Visser'le birlikte karaya çıkardık. 'Gerekli kişilerle temaslarımızı yapar, yiyip içerdik. Gece bir punduna getirip, Visser'i yok ederdim. Cesedi Sarayburnu'ndan denizi boylandı.

Visser'in pasaportuyla bir otelde oda tutardım. Sonra yattan valizlerimi getirip, daha sonra da ilk trenle Paris'e yollanırdım.

Bu konuda araştırma yapan olursa, onun trenle Paris'e gittiğini sanırdı. Seyahate katılanlar Napoli'de indiğini sanmakta devam edecekler, kaptan ve tayfalar ise ikimizin trenle Paris'e döndüğümüzden emin olacaklardı. Zaten Visser gibi kimsesiz bir serseriye arayıp soran olmazdı.

Ben olsam böyle yapardım. Eminim ki üç aşağı beş yukarı Dimitrios da aynı şeyi yapmıştır. Hatırlarsanız, sizden üç ay önce İzmir'e bir adam gelmiş ve polis kayıtlarım karıştırmış. Bu mutlaka Dimitrios'tu. Namussuz her şeyi inceden inceye düşünür. Visser'i temizlemeden önce kendi dosyası hakkında sağlam bir fikir edinmek istemiştir.

— O adamın bir Fransız'a benzediğini söylediler bana.

Bay Peters gülümsedi:

— Dimitrios da Fransız'a benzer Bay Latimer. Hele kıyafeti tam bir Fransızdır. Fransız malından başka bir şey giymez.

— Yakın zamanlarda hiç Dimitrios'u gördünüz mü?

— Dün gördüm. Tabii kendimi ona göstermedim.

— Demek Paris'teki adresini de biliyorsunuz?

— Evet. Onu her an bulabilirim.

— Peki size ne gibi faydası olacak?

Bay Peters dargın bir sesle:

— Biraz kafanızı işletin lütfen. İstanbul'da öldürülen adamın Dimitrios olmadığını tanısınız. Visser'in polis dosyasındaki fotoğraflarını her an teşhis edebilirsiniz. Öte yandan ben de Bay C. K.'nin asıl kimliğini ve adresini biliyorum. Dimitrios, açıklamalarımıza engel olmak için her şeye razı olur. Yalnız ondan gelecek tehlikelere karşı dikkatli davranmamız şart. Susmak için kendisinden bir milyon frank isteyeceğiz. Dimitrios, bu parayı yeterli görmeyip ileride tekrar isteyeceğimizi sanacak. Ve tutup bize bir milyon frankı verecektir. Biz parayı alır almaz toz oluruz. Bir daha hayatı boyunca ikimizi de bulamaz.

— Anlaşıldı. Şantajı peşin parayla yapacağız. Beni niye katıyorsunuz? Visser'in cesedini Türk polisi de teşhis edebilirdi.

— Onu Dimitrios sanıp gömdüler. O zamandan bu yana daha düzineyle ceset geçmiştir ellerinden Hayır dostum, Dimitrios bunu yemez, beni kapı dışarı ederdi. Ama siz Visser'in cesedini gördünüz, İzmir polis kayıtlarını incelediniz. Üstelik de Dimitrios için bir yabancısınız. Bu nedenlerden bizden çekinip, istediğimiz parayı derhal verecektir. Dediğim gibi, çok tedbirli heriftir. Değişik bir adla onunla temas kurup Paris yakınında bir yerde buluşmamızı sağlayacağım.

Latimer güldü:

- Hazırladığınız plana katılacağımı mı sanıyorsunuz?
- Siz başka bir plan düşünüyorsanız, onu uygulayalım.
- Derhal polise baş vurmaya düşünüyorum, Bay Peters.
- Hangi polise Bay Latimer?
- Şey...

Latimer durakladı.

Bay Peters sözünü kesti:

— Size verdiğim bilgilerin hiç bir değeri yoktur. Türk polisine baş vurursanız, onlar Fransızlardan Visser'in fotoğrafını isteyecekler. Ne olacak? Dimitrios'un hayatta olduğu anlaşılacak. Size Dimitrios'un şimdi kullandığı adı söylemedim. C.K. rumuzlarını da uydurdum Madam la Kontesin de adını bilemezsiniz. Fransız polisine baş vurursanız, yine sonuç alamazsınız. Sınır dışı edilmiş bir Hollandalı ya da takma adlı bir Yunanlı onlara vız gelir. Benimle birlik olmadan yerinizden bile kıpırdayamazsınız. Ancak Dimitrios bize para vermeye yanaşmazsa, o zaman polise baş vururuz. Ama hiç sanmıyorum. Dedim ya, çok zekidir. Evet Bay Latimer, yarım milyon frankı, yani üç bin İngiliz lirasını boşu boşuna tepecek değilsiniz her halde.

— Size öyle geliyor. Ben para filan istemem. Sabıkalılarla alışveriş ede ede siz herkesi öyle sanmaya başladınız.

Bay Peters konuşmaktan yorulmuştu:

- Bir dürüstlük gösterisi...

Bir an durdu. Sonra karşısındakini inandırmak gayretiyle tekrar başladı:

— Canım biz önce paraları alalım, sonra isterseniz polise ihbar edebiliriz. Dimitrios bize para verdiğini belki ispat edebilir ama, adımızı ve adresimizi imkânı yok bulamaz. Bu şekilde elini kolunu bağlamış oluruz. Onun bize 1931 yılında yaptığı gibi polise imzasız bir ihbar yaparız.

Latimer, Şişko'yu dinlemiyordu bile. Kafasında bir karar vermeye çalışıyordu. Peters'in haklı olduğu nokta, kendisinin tek başına Dimitrios'u yakalatmasının imkânsızlığı idi. Önünde iki yol vardı. Ya ülkesine dönüp, Peters'i tek başına bırakacak ya da Paris'te kalıp oyunun sonunu seyredecekti. Çektiği bunca sıkıntıdan sonra tabî en doğrusu Paris'te kalmaktı.

Zaman kazanmak için bir sigara yaktıktan sonra razı olmuş gibi:

- Peki, dedi, dediğinizi yapacağım, yalnız birkaç şartım var.

Bay Peters heyecanlandı:

— Ne gibi şartlar? Alacağımız parayı yarı yarıya paylaşıyoruz işte. Ben ayrıca yaptığım masrafları alırım.

- Onu demek istemiyorum Bay Peters. Dimitrios'tan alacağınız paranın hepsi sizin olsun.

Şişko Peters'in şaşkınlığı arttıkça arttı:

- Hiç bir şey anlamıyorum Bay Latimer. Bana oyun oynamak istiyorsanız o başka.



— Hayır, hiç öyle bir niyetim yok. Demin «dürüstlük gösterisi» demiştiniz ya... İşte o... Dimitrios konusunda size yardım edeceğim ama para konusunda yoğum. Alacağınız paranın hepsi sizin olsun. Fena mı?

Bay Peters, kabullenir bir tavırla:

— Evet, dedi, dilediğiniz gibi hareket edebilirsiniz. Başka şartınız?

— Dimitrios'un önemli bir görevi olduğunu söylemişsiniz. Nedir bu görev?

— Evet, bildiklerimi sizden saklamak yakışık almaz. «Avrupa Asya Kredi Bankası» Monako'da tescil edilmiştir. Böylece kayıtlarım incelemek imkânı yoktur. Dimitrios bu bankanın yönetim kurulu üyesidir.

## **ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **BULUŞMA**

LATİMER, «Sekiz Melek Çıkmazı»ndaki evden sabaha karşı ayrıldı. Voltaire rıhtımına doğru yürürken yolda rastladığı açık bir kahveye girdi. Bir bardak bira içtikten sonra yorgun olduğunun farkına vardı. Derhal hesabı ödeyip, bir taksiye binerek otelinin yolunu tuttu.

Odasına girip palto ve şapkasını çıkardıktan sonra pencere önündeki koltuğa oturdu. Şafak sökmeye başlamıştı. Kafasının içinde karmakarışık olaylar dönüyordu. Çeşitli ülkeler, katiller, kaçakçılar, casuslar, polisler, İrena Prevezalar. Eroin yolundan milyoner olan İzmirli incir işçisi... Dimitrios bu mevkie yükselirken kaç kişi ölmüş, kaç kişi çeşitli ıstıraplara gömülmüştü. Şeytan denilen şey varsa, yeryüzüne Dimitrios'un kılığında inmişti.

Daha doğrusu Dimitrios, çağımızın şeytanı idi.

Dini imam sadece para kazanmak olan bir şeytan... Kirli para, temiz para diye bir ayrımı yoktu. Para gelsin de, nasıl gelirse gelsindi. İsterse binlerce suçsuz insanın göz yaşlarına mal olarak..

Soyunup yatağına yattı.

Bay Peters'e uymaktan başka çaresi yoktu. Aina bir yandan da Dimitrios'un korkunç kişiliği gözünde gitgide büyüyordu.

İzmir, Atina ve Sofya günlerindeki Dimitrios, her halde bugünkünden daha tehlikesizdi. Çünkü şimdi kaybedecek büyük bir serveti ve yüksek bir mevkii vardı. Dimitrios'a şantaj yapmak isteyen Visser öbür dünyayı boylamıştı. Şu anda kendileri de aynı işe girişiyorlardı.

Dimitrios'la ilk temas Bay Peters'in yazacağı mektupla olacaktı.

Mektup, Dimitrios'un eline çarşamba sabahı geçecekti. Aynı akşam adı belirtilen bir otele «Bay Petersen» ile «Bay Smith» gidip bir oda tutacaklar ve Dimitrios'un gelmesini bekleyeceklerdi.

Dimitrios tarafından takip ettirilmemeleri için Bay Peters gerekli tedbirleri almıştı.

O gece Dimitrios'a bir mektup daha gönderilecek ve paraları teslim edeceği yer bildirilecekti.

Ortalık tamamen ağırlarken Latimer derin bir uykuya daldı.

ERTESİ GÜN Bay Peters gerekli hazırlıkları yaparken, Latimer sıkıntı içinde Paris'i dolaşıyordu.

Bir sinemaya girdi, fakat sıkıntısı geçmedi.

Böyle tehlikeli bir işe girdiğine pişmandı. Hangi akla hizmet edip de Peters domuzuna uymuştu? Acaba polise gidip bildiklerini anlatmalı mıydı?

Yolda rastladığı bir devriye polise, en yakın polis merkezini sordu.

Merkezin dar kapısından girip, birinci kattaki baş vurma bürosuna çıktı. Masada bir memur oturmuş, etrafına bakmadan kendi işiyle meşgul oluyordu.

Latimer, söze nasıl başlayacağını düşünüyordu. O akşam katılacağı şantaj meselesini mi anlatsa? Yoksa eski günlerden, ta 1922 yılından başlayıp Dimitrios'un kimliğini mi açıklasa?

Memur, Latimer'i fark edip sordu:

- Ne istiyorsunuz?
- Baş komiserle konuşmak istiyorum.
- Ne hakkında?
- Bazı bilgiler vereceğim.
- Nasıl bilgi? Açık konuşun lütfen.
- Şey... Bir şantaj olayı var da.
- Kime şantaj yapılıyor?
- Birisine. Önemli ve karışık bir mesele.
- Kimlik kartınızı veriniz.
- Kimlik kartım yok. Turistim. Fransa'ya dört gün önce geldim.
- Pasaportunuzu görebilir miyim?
- Yanımda değil, otelde bıraktım.

Memur, kaşlarını çatıp, ciddî bir tavır takındı.

Sık sık karşılaştığı durumlardan biri olduğunu anlamıştı :

- Bayım, yanlış hareket ettiğinizin farkında mısınız? İngilizsiniz galiba?
- İngilizim.

Memur, rahat bir nefes alıp, devam etti:

— Resmî belgelerinizi yanınızda bulundurmalısınız. Kanun bunu zorunlu kılıyor. Yolda bir olaya tanık olursanız, belgelerinizi görmeden polis sizi serbest bırakmaz. Belgeleriniz yanınızda değilse tutuklanırsınız. Gittiğiniz gece kulübünde polis bir arama yapsa, kimliğinizi ispatlayamadınız mı, sizi merkeze götürürler. Kanunun emri açıktır. Şimdi lütfen adınızı ve kaldığınız otelin adını söyleyin.

Latimer, soruları cevapladı. Memur, defterine not ettikten sonra telefonu açtı, ilgili bir yere

Latimer hakkında sorular sordu. Gelen karşılıkların olumlu olduğu memurun yüz ifadesinden ve başıyla onaylamasından anlaşılıyordu.

— Tamam, verdiğiniz bilgiler uyuyor. Yalnız yirmi dört saata kadar pasaportunuzla birlikte «7. Bölge» komiserliğine baş vuracaksınız. Şantaj şikâyetinizi de o zaman yaparsınız. Unutmayın, pasaportunuzu hep üstünüzde taşıyacaksınız. İngiliz olduğunuz için durumu idare ediyorum ama, bölge komiserliğinize mutlaka uğramanız gerekiyor. Güle güle bayım.

Bir baş hareketiyle görevini bitirdiğini Latimer'e belirtti.

Latimer memura çok sinirlenmişti. Adam kırtasiyecilik yapmak için fırsat arıyordu sanki. Bununla birlikte kendi hatası da yok değildi. Neden gitmişti sanki polise.

Gerçi oraya gitmekle biraz vicdan huzuru duymamış değildi. Çünkü durumu polise aksettirmeye çalışmış ama buna onlar engel olmuşlardı. Paris'in ta öteki ucuna pasaport göstermeye gitmek de olacak şey değildi. Şimdi derhal Bay Peters'le buluşacağı kahveye gitmeliydi.

Bay Peters saat sekizde, elinde kara çantasıyla geldi. Soğukkanlı ve ciddî tavırları ile önemli bir ameliyat yapacak bir doktora benziyordu. Latimer'i abartmayla selâmlayıp oturdu. Bir kadeh likör ısmarladı. Latimer sordu:

- Durum nasıl?
- Fena değil.
- Çantanızda ne var?
- Değersiz eski gazeteler. Çantayla otele gidersem etkisi başka olur. Otel Ledru civarında.
- Bir taksiye binip gidelim.
- Evet, taksiyle gideceğiz. Metroyla döneceğiz.

Peters, getirilen likör kadehini bir dikişte yuvarlayıp ağzım sildi ve ayağa kalktı.

— Dimitrios'a bildirden otel, Ledru caddesinde eski ve küçük bir yerdi. Peters, kâtibin yanına gitti:

- Bir oda ayırtmıştım, dedi.
- Bay Petersen misiniz?
- Evet.

Kâtip umursamazlıkla:

- Oda büyüktür. Tek kişi on beş frank, iki kişi yirmi frank. Yüzde on beş servis ücreti.

Peters:

- Yanımdaki bay benimle kalmayacak, dedi.

Kâtip, Peters'in çantasını alıp yukarıya çıkmaya başladı, ikinci katta bir odamn önünde durdu. Kapıyı açtı. Bay Peters içeriye baktı:

- Evet, gayet iyi. Biraz sonra bir dostum beni arayacak. Lütfen yukarıya çıkmasını söylersiniz.

Kâtip çıktıktan sonra Peters yatağa oturdu.

— Mütevazi ama ucuz.

Dar, uzun bir odaydı. Basit ve az eşya ile döşenmişti. Biraz da kasvetliydi.

Bay Peters saatına baktı:

— Daha yirmi beş dakikamız var. Biraz uzanmak ister misiniz?

— Hayır. Ee... Onunla siz konuşacaksınız değil mi?

— Her halde daha uygun olur.

Bay Peters, iç cebinden çıkardığı tabancasının kurşunlarını inceledikten sonra, paltosunun sağ cebine yerleştirdi.

Latimer, endişeli, rahatsız bir tavırla:

— Bunu beğenmedim, dedi.

— Ben de beğenmedim. Ama ne olur ne olmaz. Sanmam ki kullanmak gereksin. Lütfen telâşlanmayın.

— Birdenbire içeriye girip üstümüze ateş ederse?

Bay Peters yine gülümsedi:

— O filmlerde olur Bay Latimer. Dimitrios böyle gürültülü işlerden hoşlanmaz. Zaten aşağıdan gelişine kâtip tanıktır. Onun usulü başkadır.

— Nasıldır?

— Uzun uzun düşünmeden bir işe girmez.

— Sabahtan beri düşünmüştür.

— Ama bizim neler bildiğimizi iyice öğrenmek isteyecektir.

Latimer'in akhna Visser'in de öldürülmeden önce böyle düşünmüş olabileceği geldi. Sonra konuyu değiştirdi:

— Bir milyon frankı aldıktan sonra ortalıktan kaybolacağız diyorsunuz ama, o mutlaka peşimize adam koyacaktır.

— Smith ve Peters adlarıyla bizi kimse bulamaz, Bay Latimer.

— Ama sizi tanıyor. Beni de şimdi görececek. Yüzümüzü unutmaz.

— Adresimizi bulamadıktan sonra bir şey yapamaz.

— Yayınevlerinden biri romanlarımdan birinin kapağına fotoğrafımı basabilir. Dimitrios da bu fotoğrafı görebilir. Hayat rastlantılarla doludur Bay Peters.

Bay Peters aldırmazlıkla konuştu:

— Canım madem endişe ediyorsunuz yüzünüzü gizleyin. Gözlüğünüz var mı?

— Okumak için var.

— Yanınızdaysa takın. Şapkanızı giyip, pardösünüzün de yakasını kaldırın. Odanın şu karanlık

köşesine oturursanız, yüz çizgüleriniz belli olmaz.

Latimer söylenenleri yaptı. Peters onu uzaktan inceleyerek beğendi ve başıyla onayladı:

— Mükemmel! Bu kadar uğraşıyoruz, ya bir de Dimitrios gelmezse hepsi boşa gidecek.

Latimer biraz öfkeyle sordu:

— Gelmeyebilir mi?

— Bilinmez. Mektubu almamış olabilir. Belki de anî bir seyahate çıkmıştır. (Saatına baktı)

Gelecekse, biraz sonra burada olması gerekir.

Bir an sessizlik oldu. Sessizlik içinde Şişko Peters'in derin nefes alışları daha çok duyuluyordu.

Latimer, gergin sinirleriyle saatına baktı: 20.50 idi.

Dışardan ayak sesleri ve merdiven gıcırtiları işittiler.

Bay Peters elini paltosunun cebine soktu.

Latimer, heyecan içinde kapıya doğru baktı.

Bay Peters kapıya doğru gitti. Tokmağı dikkatle çevirerek kapıyı açtı ve geri çekildi.

Dimitrios odaya girdi.

## **ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **DİMİTRİOS'UN MASKESİ**

İNSANOĞLUNUN yüzü, kendi eliyle çizilmiş bir maske gibidir. Sahibi korkarsa, etrafındakiler korkutması gerekir. İhtiraslıysa, başkalarında da ihtiras uyandırmalıdır. İnsanın akimdan geçen her şey oraya yansır.

Latimer, ilk defa gördüğü Dimitrios'un yüzündeki maskeyi gözleriyle kaldırıp, arkasında ne olduğunu düşünüyordu. Koyu renk dar bir elbise giymiş olan Dimitrios'un vücut çizgüeri düzgün, gri saçları iyi taranmıştı. Tam bir centilmen hali vardı.

Boyu, Bulgar polis kayıtlarındaki 1.82 ölçüsünden biraz daha uzun gibiydi. Fildişi rengi cildi, çıkık yanak kemikleri, ince burnu ve keskin üst dudağı ile Balkan ülkelerinin diplomatlarına benziyordu.

Kahverengi gözleri bir an Latimer'in üzerinde durduktan sonra Peters'e döndü. Düzgün, fakat şiveli bir Fransızca ile konuştu:

— Beni arkadaşınla tanıştırsana. Onu ilk defa görüyorum.

Latimer, heyecandan boğulacak gibi oldu. Dimitrios'un sesi sert ve çatlaktı. Dış görünüşündeki kibarlığa ters düşen bir ses. Üstelik gayet yavaş konuşuyordu. Sonuç tüyleri diken diken ediyordu.

Bay Peters, Latimer'i takdim etti:

— Bay Smith... Oturabilirsin Dimitrios.

Dimitrios oturmadı. Latimer'e döndü.

— Bay Smith, ingilizsiniz. Visser’i tamyormuşsunuz, öyle mi?

— Evet, gördüm.

Bay Peters söze karıştı:

— Biz de bu meseleden söz edecektik Dimitrios.

— Öyle mi?

Boş bir sandalyeye oturdu.

— O halde biraz acele edin. Bir yere davetliyim, vaktim az.

Bay Peters üzgün bir sesle konuştu:

— Hiç değişmemişsin Dimitrios. Her zaman küstahsm. Seninle görüşmeyeli bunca yıl oldu, ne bir selâm veriyorsun, ne de bana yaptığın kötülükler için bir özür diüyorsun. Biz senin arkadaşlarındık, neden bizi polise ihbar ettin?

— Eski gevezeliklerini bırak da ne istiyorsun onu söyle?

Bay Peters, dikkatle karyolanın kenarına oturdu.

— Nasıl istersen... Para istiyoruz.

Dimitrios kahverengi gözlerini kıstı:

— Peki... Parama karşılık bana ne vereceksiniz?

— Çenemizi tutacağız Dimitrios. Ki bu çok değerlidir.

— Ne kadar değerli?

— Bir milyon franktan fazla eder.

Dimitrios rahatça sandalyeye yaslanıp, bacak bacak üstüne attı.

— Tabiî sen vereceksin. Üstelik çenemizi ucuza kapattığın için sevineceksin.

Dimitrios’un ince dudakları gerilmiş, yüzünde vahşî bir ifade belirmişti. Gülümsemesi kayboldu.

— Ne demek istiyorsan, daha açık konuş.

Şişko Peters şimdi âdeta kedinin fareyle oynaması gibi Dimitrios’la oynuyordu.

— Acaba nereden başlasam Dimitrios?

Dimitrios’un sesi çıkmadı. Peters biraz bekledikten sonra devam etti:

— Polisin bilmek istediği birçok şey var. En başta şu «Avrupa Asya Kredi Bankası» yönetmenlerinden birisinin, eski eroin kaçakçısı ve kadın satıcısı Dimitrios Makropulos olduğunu öğrenirlerse kim bilir ne kadar şaşırırlar.

Dimitrios bozuntuya vermemeye gayret etti.

— Benden bunun için mi bir milyon frank istiyorsun. Sende hiç kafa yok Petersen.

— Olabilir. Zaten eskiden de her fırsatta benimle alay ederdin. Ama eski günleri ortaya dökmek için keseni açmaya razısın değil mi?

— Bildiklerinin can alıcı noktalarını neden söylemiyorsun Petersen. Yoksa şu İngiliz mi devam edecek? Konuşsanıza Bay Smith? Kendinize güveniniz yok mu?

Latimer:

— Benim adıma da Petersen konuşuyor, diye mırıldandı.

Bay Peters:

— Devam edebilir miyim, diye sordu.

— Evet.

— Yugoslav polisi de Bay Talat'ın.

Dimitrios gülerek Peters'in sözünü kesti.

— Demek Grodek anlattı... Bu bilgi de metelik etmez. Başka var mı?

— 1922 yılında Atina? Bu senin için ne ifade ediyor? Taladis adında birisi... Suçu hırsızlık ve cinayete teşebbüs. Buna da gülsene!

Bay Peters sinirlenmiş, yüzü sapsan olmuştu. Dimitrios, gözlerinin akıyla şişkoya baktı. Odada esen kin havası Latimer'i ürpertti. Bay Peters, cebinden tabancasını çıkararak avcunda tarttı.

— Ya buna ne dersin Dimitrios? Devam edelim. İzmir'de, 1922 yılında bir tefeci Yahudiyi öldürdün. Bay Smith, neydi Yahudinin adı?

— Şolem.

— Evet. Bay Smith yorucu araştırmalardan sonra bu bilgileri topladı. Kendisinin Türk polisiyle yakın ilişkisi vardır, birçok sırları bilir. Nasıl, bir milyon frank etmez mi Dimitrios?

Dimitrios, başı öne eğik olarak durdu.

— Şolem'in katili yakalandı.

Bay Peters Latimer'e döndü:

— Ne dersiniz Bay Smith?

— Yakalanan suç ortağı idi. Sonradan asıl katilin Dimitrios Makropulos olduğunu açıkladı. 1924 yılında Makropulos'un tutuklanması için bir kajrar çıktı. Türk polisi ayrıca Edime suikastından dolayı da Makropulos'u arıyordu.

— Her şeyi biliyoruz Dimitrios, ona göre...

Dimitrios sessizlik içinde karşısındaki duvara bakıyordu. Peters, Latimer'e döndü:

— Dimitrios meselenin önemini anladı gabba. Konuşmaya devam etmeliyiz. Bay Smith, zavallı Visser'i İstanbul morgunda görmüş. Söylediğim gibi kendisi Türk polisiyle yakın dosttur. Cesedi kendisine gösterip Dimitrios Makropulos adında bir katile ait olduğunu söylemişler. Bay Smith de bunu böyle kabul etmiş. Dimitrios'un halen Paris'te yaşadığım ben kendisine müjdeledim! Bir de senin Talat, Taladis ya da Rougemont olduğunu nasıl ispat edebileceğimizi düşünüyorsundur. Bu gayet kolay. Ben, Galindo yahut Büyük Düşes, senin Makropulos olduğuna her an tanıklık ederiz. Bay Smith de İstanbul'daki cesedin Visser'e ait olduğuna tanıklık eder. Sonra haziran ayında yaptığın yat gezisi sırasında Visser'in de seninle birlikte

İstanbul'a gittiğine yatın tayfaları tanıklık eder. Wagram caddesindeki apartmanın kapıcısı da seni Rougemont olarak teşhis eder. Bu kadar bilgi az para mı eder Dimitrios? Bir yanda cellâtın ipi, öbür yanda bir milyon frank.

Bir süre sessizlik oldu. Neden sonra Dimitrios yavaş sesle konuştu:

— Doğrusu az bile istedin. Peki bir milyon frank ilk ve son isteğin mi?

Bay Peters gülümsedi:

— Yani milyonu aldıktan sonra polise haber vereceğimizi mi sanıyorsun? Üzülme Dimitrios, biz senden dürüstüz. Yalnız bu bir milyon bir başlangıçtır. Ama bundan sonra daha küçük miktarlar rica edebiliriz.

— Umarım ki beni güç durumda bırakmak istemezsiniz. Visser'i öldürdüğümü iddia eden yalnız ikinizsiniz, değil mi?

— Evet. Yarın bir milyonu istiyoruz. Binlik banknotlar olacak.

— Çok acelecisin Petersen.

— Parayı nasıl teslim edeceğini, yarın sabah alacağın bir mektupta öğreneceksin. Kalleşlik etmeye kalkarsan yandığın gündür.

— Pekâlâ.

Dimitrios oturduğu yerden kalkarken, Latimer'e baktı:

— Hiç sesiniz çıkmıyor bayım. Biliyor musunuz, hayatınız Petersen'in elinde. Bana adınızı ve adresinizi söylese, bir gün sizi öldürürdüm.

Peters söze karıştı:

— O benim hem dostum, hem de tanığımdır. Visser'in cesedini gören bir tanık.

Dimitrios ısrarla:

— Siz ne dersiniz Bay Smith?

Latimer, Dimitrios'un iri kahverengi gözlerinde ölümün derinliğini görmüştü.

— Petersen'den bana kötülük gelmez.

— Kes artık Dimitrios.

Dimitrios kapıya doğru yürürken durdu:

— Bay Smith'e bir şey daha sorabilir miyim?

— Sor.

— Visser'in elbiselerini gördünüz mü?

— Evet, mavi renkli ucuz kumaştandı. Ceketin iç cebine Fransız kimlik kartı dikilmişti.

— Nasıl ölmüş?

— Karnından bıçaklayıp, denize atmışlar.

Bay Peters gülümsedi:



- Yani, usta işi bir cinayet.
- Visser'in gözü doymuyordu. Bakalım senin doycak mı Petersen?
- Merak etme. Soruların bittiyse, yarın sabahki mektubu bekle.

Dimitrios sessizce odadan çıktı. Peters arkasından bir süre bakıp dinledikten sonra:

- Gitti, dedi. Biraz sonra biz de çıkarız.

Yatağa oturup, neşe içinde bir sigara yaktı.

- Nihayet Dimitrios'u gördünüz. Beğendiniz mi?
- Benim için pek önemi yok. Ama sizin ondan ne kadar nefret ettiğinizi gördüm.
- Evet Bay Latimer, öyle. Dimitrios'a asla ısınamamıştım. Güvenememiştim de. Hele bizi ihbar ettikten sonra nefretim gün gü.nden arttı. Bu arada size bir itirafta bulunayım. Eğer kabul etseydiniz bile, size yarım milyon frankı vermeyecektim. Suçlu çocuklar gibi başını önüne eğdi.

Latimer umursamadı:

- Benim için bir önemi yok. Size nasıl olsa tam güvenmedim.
- Bana güvenmemeniz belki kibarca bir davranış değil, ama doğrusu akıllıca. Size bir soru soracağım.
- Sorun.
- Sonunda sizi Dimitrios'a teslim edeceğimden korktuğunuz için mi parayı reddettiniz?
- Aklımın kenarından bile geçmedi.
- Teşekkür ederim. Benden hoşlanmasanız bile, kana susamış bir katil olmadığımı bilmelisiniz. Dimitrios gibi birine değil sizi, kimseyi teslim etmem. Dünyada bundan daha aşağılık ve tehükeli bir insanla karşılaşmadım. Ona karşı her türlü savunmamı hazırladığım halde korkuyorum desem, inanın. Parayı alır almaz ortadan kaybolacağım. 'Gidelim artık. Oda ücretini masa üzerine bırakırız. Çanta da kâtibe bahşış olarak kalsın.

Sessizce merdivenlerden indiler. Sokakta Peters sordu:

- Hiç takip edildiniz mi?
- Hatırlamıyorum.
- Şimdi dikkatli olalım, çünkü takip edileceğiz. Dimitrios her şeyi inceden inceye hesap eder. (Çaktırmadan arkaya baktı.) Tamam, adam biz geldiğimizde de oradaydı. Belli etmeyin Bay Latimer. Şu gri pardösülü, siyah şapkalı adam.

- Ne yapacağız?
- Söylemiştim, metroyla döneceğiz.
- Faydası var mı?
- Tabiî.

Elli metre kadar ötedeki Ledru metro istasyonuna doğru yürümeye başladılar.

Peters hafif sesle emirler veriyordu:

— Etrafınıza bakmaym... Benden ayrılmayın.

Peters biletleri ikinci mevkiden aldı. Kapıya doğru yürüdüler. Gri pardösülü, on beş metreden onları takip ediyordu.

Tam kapı kapanırken vagona atladılar. Takipçi kapının ötesinde şaşkın kalakalmıştı. Arkalarından yumruklarını sıkarak söyleniyordu.

Peters vagonda nefes nefese konuştu:

— Neyse, şükür bunu da atlattık.

Rennes sokağında yürürlerken Peters, keyifli bir şarkı mırıldanıyordu.

— Bir kahve içer misin Bay Latimer?

— Hayır, teşekkür ederim. Dimitrios’a mektup yazacaktınız.

Bay Peters cebini okşadı:

— Yazdım, üzülmeyin. Saat tam on birde postaya vereceğim. İş halloldu demektir. Sizin de yardımınızla bu işten kârlı çıkıyorum. Acaba yaptığınız masraflara karşılık hiç olmazsa bin frank kabul etmez misiniz?

— Hayır, teşekkür ederim.

— O halde Bay Latimer, size bir şişe şarap ikram edeyim. Yarın şu Dimitrios domuzunun paralarını alalım, akşama zaferimizi iyi bir şarapla kutlarız.

«Sekiz Melek Çıkmazı»nın başına gelmişlerdi. Latimer:

— Dimitrios’tan para alabileceğinize hâlâ emin değilsiniz. Tanık olarak hiç olmazsa bir gün daha beni Paris’te tutmaya çalışıyorsunuz.

Peters rol oynar gibi bir sesle:

— Rica ederim Bay Latimer, dedi. Benden...

Latimer sertçe Şişko’nun sözünü kesti:

— Peki, yarın sizinle geleceğim. Yalnız şarapla elimden kurtulamazsınız. Halis Fransız şampanyası ikram edeceksiniz. Şişesi en aşağı yüz franklıktan olmalı.

Peters sevinçle gözlerini açtı:

— Size feda olsun Bay Latimer.

## **ON BEŞİNCİ BÖLÜM**

### **KAÇINILMAZ SON**

ERTESİ AKŞAM saat on buçukta, Bay Peters ile Latimer «Jean Jaures Bulvarı» köşesine beklemeye başladılar.

Peters, Dimitrios’a yazdığı ikinci mektupta bazı şartlar öne sürmüştü. Parayı bir kadın getirecek Böylesi daha tehlikesizdi. Peters’in kiraladığı iki adam, Neuilly Mezarlığının önünde otomobille bekleyecekler. Belirli saatta gelecek olan kadını otomobile alıp «Jean Jaures

Bulvamna getireceklerdi.

Hava oldukça soğuktu. Biraz sonra yağmur da başladı. Bir saçak altına sığındılar.

Latimer:

— Kaç dakikada gelebilirler? diye sordu.

— En fazla 20 25 dakikada.

Konuşmadan beklemeye başladılar. Bay Peters, her geçen otomobili dikkatle gözden geçiriyordu. Birdenbire:

— Tamam! dedi.

— Geliyorlar mı?

— Evet.

Bir Renault arabası sol yönden yaklaşarak, biraz ilerilerinde durdu. Peters, elini cebine sokup Latimer'e:

— Beni burada bekleyin, dedi.

Hızlı adımlarla otomobile yaklaşıp arka kapısını açtı, içeriye doğru eğildi. Biraz sonra getri çekilerek kapıyı kapadı. Elinde bir paketle Latimer'in yanına geldiğinde:

— Lütfen çakmağınızı yakar mısınız? dedi.

Çakmak ışığında, mavi kâğıtlı paketin sicimle sıkıca bağlanmış olduğunu gördüler. Peters bir kenarını yırtarak, eliyle para destesini yokladı.

— Harika!.

— Saymayacak mısınız?

— Evde daha rahat sayarım.

Renault'ya doğru koluyla «Tamam!» işareti verdi. Araba çalıştı, geriye dönüp gözden kayboldu.

Peters'in ezeli gülümsemesi yine yüzüne yerleşmişti:

— Arabadaki kadın çok güzeldi... Tabiî para hepsinden güzel!.. Şimdi zaferimizi şampanyayla kutlayabiliriz dostum»

Bir taksi bulup bindiler. Peters'in çenesi açılmıştı yine:

— Dimitrios, kurtuluş çaresi kalmadığını anladı. Bir milyon frank! Nefis bir şey!.. Keşke iki milyon isteseydim. Kendisinden tekrar para isteyeceğimizi sandığı için kim bilir ne düzenler hazırlıyor. Ne halt ederse etsin! Visser'çiğin de öcünü aldım. Çektiğim çileler sona erdi. Artık beni burada kimse göremeyecek!

— Paris'ten ayrılıyor musunuz?

— Evet.. Güney Amerika'ya yerleşeceğim. Bir çiftlik satın alır, ihtiyarlığımı huzur içinde geçiririm. Şampanyanız hazır Bay Latimer. En pahah cinsinden!. Bazen lüks de insancıkların hakkıdır.

Taksi «Sekiz Melek Çıkmazı»nın önünde durdu. Şoförün parasını ödeyip sokak içine doğru yürüdüler.

- Bu evleri acele satacağım.
- Alıcı kolay bulabilir misiniz?
- Ben bulurum. Meraklısı çok.

Merdivenlerden çıktılar. Dördüncü katta Bay Peters nefes nefese durdu. Anahtarım çıkarıp kapıyı açtı. Elektriği yakıp içeriye girdiler, kapıyı kapadılar. Peters, para paketini bir divanın üstüne koydu. Zevk içinde iplerini çözdü. Banknot destelerini ihtirasla avuçlayıp havaya kaldırdı. Bu defa yüzünde en gerçek gülümsemesi beürmişti:

— Bakın Bay Latimer! Bir milyon frank burada!.. Bir servet! Bu kadar parayı bir arada gördünüz mü? Altı bin İngiliz lirası demektir bu! Paltonuzu çıkarın. Ben şampanyayı getireyim. Bugünü ıslatalım.

Salonun perde ile ayrılmış tarafına yürüdü.

Latimer, paltosunu çıkarırken geri döndü. Ve

Peters'in perde önünde hareketsiz durduğunun farkına vardı.

O anda damarlarının çekildiğini hissetti. Beyni zonkladı, yüzü sapsan oldu. Bağırmayı düşündü. Fakat göğsünü sıkan çelik çember buna engel oldu.

Peters, ellerini havaya kaldırmış, hareketsiz duruyordu. Altın sırmalı perdenin arasında, elinde tabanca Dimitrios vardı.

Latimer paltosunu bırakıp ellerini havaya kaldırdı. Dimitrios alaylı ve sert bir sesle:

— Beni görünce şaşırdın mı Petersen? Ya da Bay Caille!

Bay Peters'ten cevap gelmedi. Dimitrios, kahverengi hain gözlerini Latimer'e çevirdi:

— İngilizin de geldiğine ne kadar sevindim bilemezsin Petersen. Onun adını ve adresini senden zorla alacaktım, ihtiyaç kalmadı. Meğer o da zannettiğim kadar zeki değilmiş. Kolay düştü pençeme. Akıllı geçiniyorsun ve beni enayi sanıyorsun Petersen. Şantaj için tekrar geleceğine beni inandıracaktın ha?.. Tapu kayıtlarını da araştıracağım aklına gelmiyordu. Evlerimi sattığın Caille adlı kişinin sen olduğunu kolayca anlamayacaktım ha? Ne ahmak herifsin ulan!

Sustu. Gözleri kısıldı. Burnu daha sivrildi. Dimitrios'un Peters'i öldüreceği meydandaydı ve buna engel olmak Latimer'in elinden gelmiyordu. Heyecan kalp çarpıntısı son haddi bulmuşken, Dimitrios'un emredici sesini duydu:

— Bırak paralan Petersen!

Yere çarpan banknot desteleri etrafa dağıldı.

Dimitrios tabancasını doğrulttu.

Peters boğazından çıkan hırıltıyla haykırdı:

— Yapma!.

İki el silah sesi Latimer'in kulaklarında uğuldadı. Peters, çürümüş bir çam ağacı gibi öne doğru yıkıldı. Vücudundan kanlar sızmaya başladı.

Dimitrios tabancasını Latimer'e çevirdi:

— Sıra sende!

Latimer, o anda yaptığı çılgınlığı belki hayatının sonuna kadar unutmayacaktı. Tabancanın üzerine atladı. Bir robot gibi yaptığı bu hareket, farkında olmadan onun hayatını kurtardı. Atlarken ayağı haliya takıldığından yere kapaklandı ve kendisine sıkılan ilk kurşun başının üstünden geçip gitti.

Düşerken Dimitrios'un üzerine yığılması, iki adamın boğaz boğaza gelmelerine sebep oldu. Dimitrios tekmeyle Latimer'i itti. O anda Latimer, eline geçen bakır tepsiyi düşmanına fırlattı. Tepsinin keskin kenarı Dimitrios'un şakağına çarparak sarsılıp duraklamasını sağladı. Yerdeki tabancayı kapan Latimer, iki adım geri çekildi. Parmağı tetikteydi.

Dimitrios bembeyaz bir yüzle tabanca tutan ele doğru yürüdü.

— Dimitrios! Kimıldarsan ateş ederim!

Olduğu yerde dondu kaldı Dimitrios. Hain bakışları Latimer'in üzerinde dolaşıyordu. Gri saçları dağümüş, üstü başı karmakarışık olmuştu. Korkunç bir görünüşü vardı. Latimer'in dizleri çözülüyor, kulakları uğulduyordu. Tekrar haykırdı:

— Kimıldama diyorum, vururum!

Dimitrios bir yerdeki paralara, bir de Latimer'e bakarak konuştu:

— Niyetin ne, Bay Smith? Polis gelirse ikimizin de başı belâya girecek. Beni vurursan sadece bir milyon alabilirsin. Ateş etmezsen sana bir milyon daha veririm.

Latimer aldırmadı bile... Elde tabanca duvar boyunca yanlamasına yürüdü.

Bu sırada ağır yaralı Peters, sürüne sürüne divana kadar gitmişti. Sırtını divana dayadı. Gözleri neredeyse kapanacaktı. Hep açık duran ağzıyla düzensiz ve gürültülü nefes ahyordu. Birinci kurşun göğsüne, ikincisi de boynuna saplanmıştı. Konuşmak istiyor, fakat konuşamıyordu.

Latimer, tabancanın ucunu Dimitrios'tan ayırmadan Peters'in yanına sokuldu:

— Nasılsınız?

Cesaretini toplamaya çalışıyordu. Katili ele geçirmişti.

Bay Peters:

— Tabancam., diye mırıldandı. Tabancamı ver. Paltom...

Gözünü Dimitrios'tan hiç ayırmayan Latimer, öteki eliyle paltoyu çekti ve tabancayı çıkardı. Dimitrios endişeyle seyrediyordu. Latimer'in uzattığı tabancayı sıkıca kavrayan Bay Peters, emniyet mandalım açtı.

— Çabuk Bay Latimer... Polis çağırın!.

— Silah seslerini duymuşlardır. Polis şimdi gelir!

— Bulamazlar., bizi.. Polisi getirin...

Peters haklıydı. Latimer durakladı. Çıkamaz sokak ana caddeden o kadar uzaktı ki tabanca sesi duyulmamış olabilirdi. Duyulsa bile nereden geldiğini bulmak uzun bir zaman alabilirdi.

Latimer:

— Telefonunuz var mı? dedi.

— Yok...

— Şey...

Ne yapacağını düşünüyordu. Gidip polis arasa en azından on dakika geçecekti. Bu süre içinde Bay Peters, Dimitrios'u elde tutabüecek güçte değildi. Fakat son çare de buydu. Dimitrios bir an önce yakalanmak, Peters de doktor müdahalesi görmeliydi. Peters, tabancayı dizine dayamış, Dimitrios'a doğru tutuyordu. Boynundaki yaradan kan akmaktaydı.

Latimer, Peters'e:

— Şimdi polis bulur, dönerim, dedi.

Kapıya yürürken Dimitrios'un korkunç sesi kulaklarında çınladı.

— Bir dakika bayım! Siz giderseniz beni vurur! Rica ederim. Size istediğiniz kadar para!.

Latimer, kapıyı açarken Peters'e döndü:

— Çabuk gelirim. Gayret edin.

Dışarı çıkarken Dimitrios'un acı kahkahasını duydu. Bir an geri döndü:

— Kahkahan ı idam sehпасına sakla Dimitrios!

Dimitrios bağıırıyordu:

— İnsanları yenen düşman budalalıktır! Başkalarının budalalığı!. Durun Bay Smith, beş milyon veriyorum! Durun, yoksa bu leş kargası beni öldürecek !

Latimer, Dimitrios'un kandırıcı ifadesinden kurtulmak için dışarı fırladı. Merdivenlerden inerken yukarıdan üç el silah atıldığı işitti. Kısa bir aradan sonra dördüncü patlamayı duyunca gerisin geriye döndü.

Salona girdiğı anda görüntü dehşet vericiydi. Peters'in attığı dört kurşunun üçü hedefini bulmuş, Dimitrios kanlar içinde yere yığılmıştı. Kafasından kan boşanmıştı. Yeni kesilmiş bir tavuk gibi debeleniyordu.

Tabancası Peters'in elinden yana kaydı. Başı divana dayalı, öylece kalakaldı.

Latimer, şaşkın şaşkın sağa sola koştu. Peters henüz ölmemişti. Su vermeyi düşündü. Musluğa koştu. Bir bardak su doldurup Peters'in yanına geldi. Başın ı yavaşça doğrultarak ağzına boşalttı. Birden Peters'in hareketsizleştiğini fark etti. Bileğini tutup dinledi; nabızı durmuştu.

Büyük heyecan ve ıstırap içinde ayağı kalktı. Sendeleyerek musluğa gidip kanlı ellerini yıkadı.

Derhal polis çağırarak gerektiğini biliyordu. Ne söyleyebilirdi polislerle? Bu evde bulunuş nedenini nasıl açıklayacaktı? Yalan uyduramazdı.. Ya kendisinden de kuşkulanırlarsa?

Bir anda kararım verdi. Hiç bir iz bırakmadan çekip gitmeliydi buradan. Cebinden kendisine ait olmayan tabancayı çıkarıp kabzasındaki parmak izlerini mendiliyle sildi. Sonra da Dimitrios'un

henüz soğumamış sağ eline sıkıştırdı.

Yerde saçılmış duran binlerce franka hüzünle baktı. Kimdi bu paraların asıl sahibi? Dimitrios mu? Bay Peters mi? Şolem mi? Casusluk ücretleri.. Bayan Preveza'nın borç paraları... Kadir satıcılığından, uyuşturucu madde kurbanlarından elde edilen servetin bir kısmı sefil bir halde halının üstüne serilmişti. Dimitrios'la yan yana yatıyorlardı.

Boş ver! Paraların gerçek sahiplerini polis ve mahkeme tespit etsin. Hepsini olduğu gibi bırakıp buradan kaçmalı... Silah olarak kullandığı tepsile, kapı tokmağındaki parmak izlerini silip kendim dışarıya attı.

Latimer, «Sekiz Melek Çıkmazı»nı terk ederken, etrafta hiç kimseye rastlamadı. Kendisini gören olmamıştı.

Rennes sokağındaki kahveye giderek bir konyak söyledi. Heyecandan hâlâ boğulacak gibiydi.

Şimdi ne yapacaktı? Pişmandı. Polis çağırması ve gördüklerini anlatması gerekiyordu. Ya cesetleri kimse bulamaz da, orada haftalarca kalıp kokarlarsa? Olayı polise bildirmenin çaresi? En iyisi postayla göndermekti.

Garsonu çağırıp bir konyak daha ısmarladı. Ayrıca zarfkâğıt istedi.

Kâğıdın üstüne iri harflerle şunları yazdı: «Caille hakkında araştırma yapın. Önemlidir. Sekiz Melek Çıkmazı No. 3» Zarfın üzerini de yazdı: «Yedinci Bölge Polis Komiserliği Paris.»

İki gün sonra haber Paris gazetelerinde yayınlandı. Rennes sokağı civarındaki bir apartmanda iki ceset bulunmuştu. Salonun içine saçılmış olan bir milyon frankı paylaşmak isteyen iki adam, karşılıklı ölüm düellosu yapmışlardı. Cesetlerin kimlikleri henüz teşhis edilememişti.

Latimer bu haberi Calais'ye giden trenin kompartımanında okudu. Gözleri gazetenin üzerinde bir süre dalgın dalgın durdu. Sonra başını kaldırarak pencereden dışarıya baktı. Güneş batmak üzereydi. Tepelerin ötesinde nefis bir görüntü belirmişti. Doğayı hayranlıkla seyrederken yeni yazacağı romanı düşünmeye başladı.

O sırada tren birdenbire bir tünelin koyu karanlıklarına dalıverdi...

BİTTİ